

ჩვენი დროშა

"NOTRE DRAPEAU"

საბუნებისმეტყველო — ნოე ჯორჯანიძე

თბილისი
1985 წ.

R-905

26

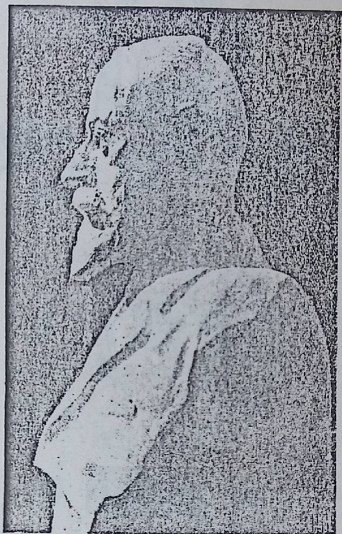
R-305

19 ԵՐԵՎԱՆ 18

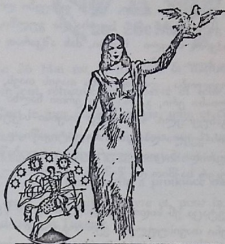

ნოე უორდანია.

ქანდაკება იაკობ ნიკოლაძისა.

PRESIDENT N. JORDANIA

1868 - 1953

ს ა მ ა ი ს ო

ღიღეა თავისუფლებას!

ღიღეა ქართველ ერს!

მ რ ი ს ღ ღ მ ს ა ს წ ა უ ლ ი

26 მ ა ი ს ი

26 მაისი, ქართველი ერის და ხალხის აღდგომის, თავისუფლების და დამოუკიდებლობის დღეა.

ქართველი ხალხი პირდაპირ, უშუალოდ გათვითცნობიერებული და გამთლიანებული, პირველად გამოვიდა საქვეყნო ასპარეზზე 26 მაისს და მისცა დასაბამი მის ასალ ისტორიას; თქვა ახალი სიტყვა; გამოკვეთა თავისი საველი გზა. მან აქ პირველად მიაჩხა მომავალს: „მე ვარ ჩემი თავის ბატონი. უნდა ვიყო თავისუფალი!

ჩვენს ირგვლივ იცვლება ყველაფერი, იქსოვება ახალი მოვლენათა ქსელი, ხდება გადაჯგუფება—გადმოჯგუფება, მთელი რიგი ისტორიული გადასხვაფერებისა.

არ იცვლება მხოლოდ ერთი მოვლენა: არ იცვლება **ოცდაექვსი მაისი**; ის რჩება იქ, სადაც დაიბადა, უცვლელათ, „შიორრეკელათ, ამაყათ.

და ეს იმიტომ, რომ მისი ძირი, მისი ფესვები ღრმად არის გადგმული ქართველი ერის სულსა და გულში, მან სამუდამოთ დაიპყრო მთელი ხალხი, მან აშკარათ დაანახა მას სასიცოცხლო გზები.

26 მაისს ქართველობა დაეპატრონა თავის თავს, როგორც ერთი მთლიანი ერი, გამოკვეთა ერთი ხალხი ქირში და ლხინში განუყრელი. მან სთქვა თავისი საკუთარი სიტყვა ცხოვრების ყველა დარგში: პოლიტიკაში, ეკონომიკაში, სოციალურ და ნაციონალურ ურთიერთობაში და მან ეს აღბეჭდა ჯერ საქმით და შემდეგ სიტყვით — კონსტიტუციაში.

მოსკოვმა მოგვტაცა ეს სიდიადე, გასტეხა ჩვენი წყობილება, მოსპო ჩვენი თავისუფლება. ვერ მოგვტაცა მხოლოდ ჩვენი სული, ვერ გასტეხა ერის მორალი, მისი მთლიანობა, მისი გადაწყვეტილება — იყოს თავისუფალი.

26 მაისი ბუდობს თვითეულ ქართველში; ის აღარ ფრილებს გამოჩენილათ საქართველოში. ის ფრიალებს გამოუჩენელათ ყველა ქართველში. აი ეს მორალური ძალა, ეს სულიერი სიმტკიცე და ურყევი იდეალი არის აუღებელი სიმაგრე. რასაც შეასკდება მტერთა ერიშები. ის უტყუარი თავდება მისი საბოლოო გამარჯვების. ამ ისტორიულ სტიქიას ვერავითარი ძალმომრეობა ვერ მოსპობს, ვერ შეაჩერებს; იგი გადალახავს ყველა დაბრკოლებებს და ამა თუ იმ გზით აღსდგება, — 26 მაისი კვლავ აშკარათ გამოანათებს და ერის მსვლელობას უმეთაურებს.

დღეს საერთაშორისო ურთიერთობა ცვალებადია; ხან ერთი ზარი ჩამორეკს, ხან მეორე. ამ ისტორიულ ზვირთთა სრბოლაში, ამ არეულ-დარეულ ხანაში ქართველი ერის პატარა ნაღვი გასცურავს სამშვიდობოზე მხოლოდ ერთი საშუალებით — მისი მთლიანობის შენახვით, მისი თავის თავის ერთგულებით, მისი 26 მაისით.

6. უორდანია.

Le 26 Mai est le jour où la nation et le peuple géorgien ont retrouvé leur liberté et leur indépendance.

C'est le jour où la Géorgie, unie et consciente, s'est manifestée pour la première fois sur la scène mondiale et a donné naissance à sa nouvelle histoire.

C'est le 26 Mai qu'elle a prononcé des paroles nouvelles, tracé le chemin à suivre et, pour la première fois, s'est adressée à l'avenir :

Je suis mon propre maître,

Je dois être libre.

Autour de nous tout change, une nouvelle trame se tisse, faite de changements historiques.

Seul le 26 Mai demeure. Il reste là où il est né, immuable et fier, car ses racines sont profondément ancrées dans l'âme et le cœur de la nation géorgienne.

Le 26 Mai a rendu aux Géorgiens leur souveraineté et lui a clairement montré le chemin de la vie.

Le 26 Mai a conquis à jamais le peuple tout entier et le sentiment de leur unité indéfectible dans le malheur et le bonheur. Les Géorgiens ont pu enfin s'exprimer librement dans tous les domaines : politique, économique, social, national. Ils l'ont affirmé dans la Constitution, par la parole et par l'action.

Moscou nous a ravi nos droits et notre liberté. Elle n'a pu nous voler notre âme, ni briser la force morale, unité et la détermination du peuple à redevenir libre !

26 Mai demeure dans le cœur de chaque Géorgien. Il ne flotte plus ouvertement dans notre patrie, mais secrètement dans l'âme de tous les Géorgiens.

C'est cette force morale, cette conviction profonde, cet idéal inébranlable qui sont nos remparts. Ils nous garantissent la victoire finale, quel'e que soit la puissance de l'ennemi ! Rien ne pourra anéantir, rien ne pourra stopper ce bouleversement historique. Il surmontera tous les obstacles et triomphera tôt ou tard.

Le 26 Mai éclairera de nouveau et conduira les destinées du peuple géorgien.

Aujourd'hui, la situation mondiale est changeante. Par ces temps houleux et incertains, le frêle esquif de la nation géorgienne arrivera à bon port, à une seule condition :

**LA CONSERVATION DE SON UNITÉ
ET DE SON 26 MAI!**

Noé JORDANIA.

სამაისო

ეს ღრუბლებით აივხო ჩემი გული დარღებით,
 როდის მოხვალ მაისო შენი ია ვარღებით
 როდის მოხვალ მაისო შენი ფეხილი მზიანა
 ამღენმა ხეფილმა გული დამიზიანა
 ჩემი მწარე ობლიბა არვინ გაიზიარა.

იქნებ ამ წელიწადში ურევია მაისი
 "ფრინდი-ფრინდი მარია" ხელის გულზე დავიხვი
 ფერხულს უვლის მარია ზეციური ხალხით
 მოხიანს ამ წელიწადში ურევია მაისი.

შეახწორა მხრები და მკერდზე დილი გაიხსნა
 ფარჩის ვაზამ შრილამ ვარსკვლავები დაიხსა
 ფერხულს უვლის მარია ჩონგურის ხმა გაიხმა,
 თითქმის შემოანათა ფანჯარაში მაისმა
 ხაქართველის მაისმა ოცდა ექვსმა მაისმა.

შოთა აბაშიძე.
 პარიზი.

26

მაისი

ხსოვნის დღეა

დღევანდელ დღეს დიად 26 მაისს, ჩვენ ვიგონებთ სიყვარულით, სახნოვით, და პატივისცემით საქ. რეს-ის პრეზიდენტს, ეროვნულ მთავრობის წევრებს, საქ-ის მთავარ ხარდლობას, სამღვდელეობას, ჯარს, გვარდიას და ყველა მათ ვინც საქ-ის განმათავისუფლებელ ბრძოლებს შეაპყურეს მათი უმანკო ქართული სისხლი.

მათ გულში გიშვილებდა სამშობლოს, წრფობა, მიხთვის თავგანწირვა და საოცარი სიყვარული, მათ მოგვცეს და აღადგინეს ჩვენი სამშობლო, ერთი მთლიანი, განუყოფელი, თავისუფალი ზვით მყოფი და ბედნიერი.

მათ დაგვიჩვენეს აკვანი ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობის და გახლენ ჩვენი ერისათვის, ყოლნი დედის გულის სიბოძის, მომჯალოებლნი უცხოებისა და სიყვარულის, იხინი გაგვშორდენ სამუდამოდ, ვალ მოხდინი და ამი-ცომ მათი ხსოვნის წინაშე ქართველი ერი, პატივით,

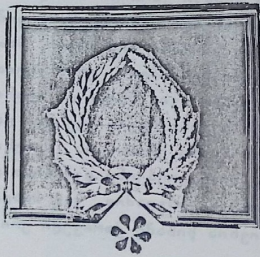

ხიყვარულით, მოფერებით, სინანულით, წვიმად იგრემლება, რადგან იხინი იყვენენ საქართველოს ზეადხვლის დაუვიწყარ დიად 26 მაისის მიმქრმელნი, დამცველნი და უბადლო ერთგულნი .

ნეჭარება თქვენ, რადგან ჩვენი ქვეყნის მრავალ წანჯულ იხლორიადილ თქვენ შეხვედლით ქართველი ერის მარადიულ რაინდებათ, რადგან ვარგნი იყავით ჩვენი ვარგნო, ხულით მაღალნი თქვენ არც ხიყვარულშილ, არც ზრძოლაშილ არ გყავდათ წმლი, თქვენ წამების ჯვარი ხიყვლილამლე ამარყალ ზილეთ და მფარველად დაგვიფოვეთ ხილილე თქვენი.

ჩვენ ღრმად გვწამხ და გვჯერა, რომ ქართველი ერი დიბრუნებს ძალით წართმეულ მის ხევერენობახ და აი ამ დლეხ ხწორეთ ამ დლეხ ქართველი ერის ხიხარულის ხიმდერა და ყრიამული თქვენამლის ამოწვდება, თქვეც შეიგ რძნობთ ჩვენი ერის აღდგომახ და იქნებით ხაპაფიო აღგილზელ ქართველი ერის ამ დილ ზეიმშილ.

მაშ დილდება და გამარჯვება ქართველ ერხ, დილდება 26მაის დილდება და ხაუკუნო ხხენება თქვენ ძვირფახ ხახელეხხ.

დ. ფ.

საქართველოს თანამეცხველეთა

საქართველოში წითელი არმიის შემოსვლით გაუქმდა თავისუფალი აზრი და დამოუკიდებლობა საქართველოს რესპუბლიკის ქართველ მოქალაქეს უფლება აქვს მხოლოდ იგემოს "გედნიერება" კომუნისტურ სამოთხის, მაგრამ არ შეუძლიან თავის მხჯავრი გამოსიქვას მის შესახებ, მიხი გონებრივი ხაზრლო კომუნისტთა დაუხრულებელი დემაგოგიის მოხმენაა. მოხკოვი მიხი პოლიციით და წითელი არმიით გახდა ბაფრონი ერის და მოკარნახე მიხი აზრების, ბორკილები დაადვეს ხაღხის ნებახ და ბოქლომი მის გონებას.

ქართველმა ხაღხმა პირველმა ამხილა ბოლშევიკების ნამდვილი ზრახვები, მიხი მიხწრაფება მხოფლიოს ჰეგემონიისაკენე მაგრამ სამწუხაროდ ბოლშევიკური ფკბილი ჰანგებით იმდენად მოხიბლულ იქნა მხოფლიოთ, რომ იგი არამე თუ მათ ხი ყალბებს ამხედლა არამედ ხედუმდა, მახ კიდევაც შველოდა და მის განვითარება, განმფკვიცებას უებარ ხამხახურს უწევდა, მაგრამ როდესაც დახავდეთმა, როგორც იქნა მიხვდა და დარწმუნდა, რომ ბოლშევიკი ეხ მხოლოდ ნილაბია მოხკოვის ხა-

შინელ წითელი იმპერიალიზმისა, და კრემლის ხურვილია მთელი მსოფლიოს დამონება • თავისუფალ ერებშია დაინახეს, რომ ლენინიზმმა ვერ გადასწყვიცხა ეკონომიური ხაკითხები დადებითად და ხალხთა ნივთიერი კეთილდღეობა ვაფხასწროფიულ ხილაფხაკემლის მიიყვანა.

ხალხმა აშკარად დაინახა, რომ საბჭოთა კავშირის ხელმძღვანელობის ნება ხურვილია კომუნიზმის გამეფება მთელ მსოფლიოშიდ, შეურიკებლობა და აღმოფხვრა ყველა ხხვა მიმართულებიხა თუ აზროვნების გარდა მათი იდეოლოგიიხა, რომელიც ჩამკვლელია ადამიანობის, ხულის, აზროვნების ჭკუიხა და გონების, რომლის ხაჭე უჭირავხ მხოლოდ ერთადრედ მოხკოვხ,იხაა ყველაფრის მბრძანებელი და ვაი მახვინც გაბედავხ მის ხფეროდან გამოხვლახ, კრემლი მახემუქრება ხამხედრო ძალით და ხელის უფლების ძალით ხელშიდ ჩაგდებოთ.

მოხკოვმა ამ მეთოდით ბევრ ქვეყნებშიდ წარმაფებებხაც მიადწიხ, მისი მრისხანების გავლენით ბევრ. ქვეყანაში ლენინის დრომა ააფრიალა და მახ დაუმორჩილა, მაგრამ როდესაც ხაბ. რუხეთმა თავის ნამდვილი ხახე გამოაჩინა ბოლშევიზმის ეკოგეიის მორალურ გავლენამ იწყო დაქვეითება, დავნიება, დაცემა, უკან დაქანება ღა ამ თავდაღმაზე დაქანების ფემპი უფრო აჩქარებული ხდება.

თუ კი ვუშინ მსოფლიო კომუნისფური მოძრაობის ცენფრი იყო მოხკოვი, მის მკაცრ და ურყევ ბრძანებებს ემორჩილებოდნენ, დღეს მდგომარეობა არხებითად დიდათ შეცვალა, მოხკოვი ეთხოვება ამ პრივილეგიებს, კრემლხ ხელიდგან გაუხხლფა მსოფლიო კომუნიზმის ბრძანებლობა და მამამთავრობა, ლენინიზმი აღარ იზიდავხ წინანღებურათ, მისი გავლენა ეცემა, როგორც შიგნით იხე

უცხოეთში, მაგალითად დასავლეთ გერმანიაში, ინგლისში, ავსტრიაში, შვეიცარიაში, დანიაში, ნორვეგიაში, ხაფრანგეთში, ავსტრალიაში, კანადაში და თვით იტალიაში ხალხს იტალიის კომუნისტური პარტია ითვლებოდა პირველ და ძლიერ პარტიათ მთელს ევროპაში. ამერიკის შეერთებულ შტატებში არ ვლავარაკობთ, რადგან კომუნისტური პარტია არარაობას წარმოადგენს, ერთი სიწყვიტ ყველა იმ ქვეყნებში ხალხს ვაპიტილიტურმა განვითარებამ თავის უმაღლეს წერტილს მიაღწია, რაც ხრულიად აბათილებს და არ ამართლებს ლენინის თეორიას. ყველა ზემოდ დასახელებულ ქვეყნების კომუნისტური პარტიები ერთად აღებული არჩევნებში საშუალოდ ვლარ უყრის თავს ერთ პროცენტსაც. ("ლო მონდ დიპლომატიკ") კიდევ მეტი და გაუგონარი ამბავი, ოთხ ქვეყანაში ორორი კომუნისტური პარტიები არსებობენ, საბერძნეთი, შვეიცია, იხპანია და ფილიპინა, ამ უკანასკნელში ორი ფრთაა: ხლალინური და დიბერადური, ეს უკანასკნელი უმრავლესობაშია, აქაც უნდა განვაცხადო, რომ ეს მდგომარეობაც დიამეტრალურად ეწინააღმდეგება ლენინ-ხლალინის პრინციპებს, საკვირველი იხაა, რომ კრემლი ხდუმს და ურიგდება ამ მდგომარეობას, მაგალითად ამ უკანასკნელს ხიყყავს არ ამოულია, როდესაც ანდროპოვის დავრძალვაზე, იხპანიას და შვეციას ორორი კომუნისტური პარტიები წარმოადგენდენ.

ხაბ. რუხეთის ხატილიტებში დავარაკით არ მხურს დავლალოთ პატივცემულ მკითხველს, გეყვიტ მხოლოდ ერთს, ამ უკანასკნელებმა საშვილიშვილოდ შეიძულეს ლენინ-ხლალინის კომუნისტური იდეოლოგია და სამწწუხაროდ თვით რუხი ხალები, რადგან ამ წყობილებს და იდეოლოგიის

მშობელი ერი მას წარცვამს, აღაფრთხილებს მოხკოვის მონათხლის ართმევს ეროვნულ ღირსებას და მის თავისუფლებას რუხული ჩქემით მიიმე ხიჩუმის ხარქველს აღებს.

ეხლა ვიკითხოთ, შეიძლება ხაბ. წყობილებამ მოუყანა გედნიერება, ხიუხვე თავისუფლება, მის მოქალაქეებს?

3. აფეგორიულად შეიძლება ითქვას, რომ ხელისუფლებამ მას არ გაუმართლა არც ერთი დაპირება, ხახელლობრ:ცხოვრების მაფელღიარური გაუმჯობესება, პიროვნებას ხიფყვის თავისუფლება, პრეხას წერისქა აზრის შეუმღუღებლობა, როგორც ეხაა მიღებული დახავღეთის ღემ. ქვეყნებშიღ, ერებს კი დამოუკიდებლობის მოხპობა მის რუხულ ცომშიღ აზღელა და გამოცხოზა რუხული ყაიღის ხაბჭოთა ახალი აღამიანისქაღაც იმეფებს რუხული კულფურა, ზნე ჩვეულება და აღათი.

ხაღხს მათი თქმით "უბედნიერეს თავისუფალ მოქალაქეებს მხოფლიოშიღ" ეხლა კომუნისტური იღეოლოგიის "ღიღ: და დაუვიჩყარ" ვოყღებმა" ახეთი "ხიბრძნე" უმღვნეს:

"რომ უკეთ იცხოვრო ხაჭირთა მეფი იმუშაო და უკეთეხათ" (ზრეყნევის ხიფყვა მე-26- პარფიის ყრიღობაზე- 1981წ.)

"რომ უკეთ იცხოვრო ხაჭირთა უკეთეხად იმუშაო" განაღხაღა განხვენებულმა ჩერნენვომ (ხაარჩევნო კომპანია 1984 ეხ მათი გაუთავებელი და მოხაბებრებელი ციფაფეოლოგია არც შვეღის და ვერც აუმჯობესებს მღგომარეობას.

ზოგი ერთი "ხავეფლოგები" და "ექსპერფები" აქ ევროპაში თავს იმშვიღებენ და ჩვენც გვამშვიღებენ, რომ ახალი თაობის პაფრონის მოხვღით, როგორც ხაშინათ იხე ხაგარეო მღგომარეობაც ხაგრძნობღად გაუმჯობესღებათ.

ჩვენ მათ უხურვებღით მში იღნებღის ახრუღებას, მაგრამ ჩვენი ღრმა რწმენით იხინი უშვებენ უღიღუხ შეცღომას და

მეუწყრანებელ დანაშაულობასაც, რადგან ქვეყნიერებას უქმნიან ყალბ და უხაფუძვლო შეხედულებას ბოლშევიკებზე და ამით ერთხელ კიდევ წყალს ახსამენ ხაბ. რუსეთის წი-
ბქვილზედ. ჩვენი ღრმა რწმენით არ იქნება არავითარი ცვლილებები და ბედმეცხია ამაზედ ფიქრიც კი, რომ ხაბ. რუსეთშიდ რამე გამოიხველება, იგივე ფრანგოლოგია, იგივე იდეოლოგია, იგივე ახსნა განმარტება, დაყრდნობა ლენინი-
ზმზე და აქედან იგივე ჭერმინოლოგია, ძაგება და სი-
ძულვილი დემოკრატიის, კაპიტალიზმის და თავისუფალ
ერების.

დღევანდელი ხაბ. რუსეთის მეხვეურები დარწმუნდენ, რომ ბოლშევიკური იდეოლოგია ჩახვენებისაკენ მიიხწრაფის, მას ნიადაგი ეხლება და გახავალი აღარ აქვს, აქედან მხო-
ფლიოს ძალით სოვეტიზაციისაკენ მიხწრაფება და მოხკოვის გაბატონება მხოფლიოშიდ, როგორ ან რა გზით? ფანტასტი-
ური შეიარაღებით, მისი სამხედრო ძლიერების გაუგონარი ზრდით და მიღწევებით, აქედან მისი მრისხანებით თავ-
ვისუფალ ერების დაფრთხობა, დაჩოქება მოხკოვის წინაშედ და მის მოჩჩიდ მონებათ გახდომა.

ამბობენ არ არის ბოროტება, რომელხაც დაღებითი მხარე არ ქონდესო, ხაბ. რუსეთის ომის შემდეგ წარმოებულ პო-
ლიტიკამ მოახდინა თავისუფალ ერების კონსოლიდაცია და ერთობის გზაზედ დააყენა, რომლის მეზაირახტრე გახდა მხოფლიოშიდ ყველაზედ ძლიერი დემოკრატიული სახელმძი-
ფო ამერიკა, რომლის ღრომაზედ აწერია თავისუფლება ერე-
ბს, პიროვნებას და მათი ნივთიერი კეთილდღეობა.

პირველი გამარჯვება მორალური, მნეობრივი და პოლიტი-
კური რჩება ამერიკა ევროპის მხარეზედ, მაგრამ ეს მო-
რალური გამარჯვება ხომ არაა ხაკმარისი ევროპის ფიზი-
კურათ გადარჩენისათვის, ხაჭირთა ყველა იმ აფომიურ

ბომბების ნეიტრალიზაცია ან უკან წაღება, რომლითაც ხაზ. რუხეთმა ხიუხვით მოჭყინა აღმოსავლეთ გერმანიის ტერიტორია და მიზანშიღ ამოიღო ევროპის ყველა დიდი ქალაქები და ხტრატეგიული მხარეები. ევროპის ყველა ერებმა საფრანგეთის გამოკლებით, რომელსაც საკუთარი თავდაცვის დაშლევინებითი ატომიური იარაღი აქვს, ამერიკასთან შეთანხმებით მიიღეს გამაფრთხილებელი, თავდაცვითი ზომები ხაზ. რუხეთის მხრიდან პრევენტულ თავდაცვებითი ომის წენააღმდეგ, რომელიც მოხკოვიტყრეული არ ახალი ხტრატეგიაა.

ამერიკამ იწყო განლაგება უფრო ძლიერ დაგაუმჯობებებულ ატომიურ ბომბებისა, რომელიც ცნობილია "პერშინგ"ის სახელით. ეს მიხილები მოთავსებულა დახ.გერმანიაშიღ, ინგლისშიღ, ბელგიაშიღ, გოლანდიაშიღ, მოლაპარაკება ხწარმოებს დანიასთანაც ამ მიზნით, ამას დაუტყაფეთ ახალი ლაზერული ბატარეები "პატრიოტის" სახელით წოდებულნი რომელსაც ამერიკა ეხლა ღგამს დახავლეთ გერმანიის საზღვარშელ რიცხვით 24-ხ გოლანდიაშიღ, ოთხხ და ახე შემდეგ. ეს უკანახკნელი ქმნის თურმე გაუვალ ზღუდეს მომხტარ მტრისათვის.

მოხკოვის აღმუთებას ხაზღვარი არ აქვს და აღანაშაულებს, როგორც ყოველთვის ამერიკის და ევროპის კავიტალიტებს, აქაოღა როგორ გაბელეთთათვის დაცვა და რემს კეთიღ განზრახვებშიღ ეჭვი შეგაქვთო, მის მიერ მოწყობილ ხულიგანურ ღემონხტრაცებმა და ტერორმა უნაყოფოდ ჩიარა, ხალხი ზურვს აქცევს მოხკოვის წითელ ფრაბეილოგიას და ხახტოვი განაჩენით უპახუებს.

უკვე 40-მა წელმა განვლო მას შემდეგ, რაც თითქოს ომი დამთავრდა, მაგრამ მსოფლიოშიღ თურმე ამ ხნის განმავლობაშიღ 160 პატარა ომებს და შეიარაღებულ კონფლი-

ქვევს ქონია ადგილი, რომელსაც 21 მილიონი ადამიანის
სიცოცხლე უმსხვერპლია და მის ხელის ჩამდგმელ მეთაურად
ხაბ. რუხეთს სთვლიან.* (იხილეთ "ოზაბრენიე" აპრილი 1984წ.)
ორ წელზე მეტი დრო გავიდა მას შემდეგ, რაც პრეზიდენტი
რეგანმა მსოფლიოს ამცნო მშვიდობიანობის შენარჩუნებისა
თვის მის პირმშო "სტრატეგიული თავდაცვითი ინიციატივის"
იღეია, რომელიც "კოსმიური ომი"ს სახელით შევა აღბათ
ინფორიპილ, ეს სხიურ-კონოვანი იარაღი უკვე მალე მწყობ
ბრშიდ ჩადგება, რომელსაც "მზარდი მნიშვნელობა ექნება
მსოფლიოს თავისუფლებიხა და უშიშროების დახაცავად, ასე
თი იარაღი მაშინ ინფერნაციონალიზებული უნდა იყოს"ო
აცხადებს ამერიკის პრეზიდენტი, გვამცნობს საფრანგე-
თის მიერ წარგზავნილი მარკ რეიმონი ჯმ ფანცახტიურ
იარაღის გამოცდაზე დახახჩრებლად, ნევადის უდაბნოშიდ
და აცხადებს "ყველაქიერიშები რუხების, ადგილზედ იქნა გა-
ნადგურებული"ო. მიმზიდველი და მისხლოცია ეს უაღრესათ
კეთილშობილური ხურვილი პრეზიდენტიხა, რომელმაც სპეცი-
ალურად იმგზავრა ევროპაშიდ ნაცოელ პარცნიორებთან მო-
ხალაპარაკებათ და დაღებიო შედეგებხაც მიადწია. საფრა-
ნგეთი, რომელიც არ შეღის ნაცოხ სამხედრო კავშირშიდ,
მაგრამ ყოველთვის ხოლიდარული იყო ამ უკანახკნელის,
მას გამოყყო და განცალკევდა, მაგრამ არის ხერიოზული
ნიშნები, რომ საფრანგეთიც გაღიხრება ამ ხაზიხაკენ და
არ გაბზარავს გერმანია საფრანგეთის მეგობრობის ღერძს
რომელიც მთავარი დახაყრდნობი ძალაა ევროპის ერთობის
და, რომღიხაკენაც ასე მეგობრულად და ჰუმანიურათ მათ
მოუწოდებს ამერიკის პრეზიდენტი, იმ ამერიკის რომღის
შვილები შორეთიდან მოვიღნენ და ევროპის და თვით რუხე-
თის თავისუფლებას შეხწირეს თავი და ხამუდამოდ განი-

ხვენებენ შორს თავიანთ ხაყვებრელ სამშობლოდან. მხოფლი-
 ოს ყველა ერები უარყოფენ ომს, ეყოფათ დედებს მათ და-
 კარგულ შვილებზედ ჭირილი სიყვარულით და სიხარულით, რომ
 გარდეს, ჩვენ ღრმად გვწამს, რომ რუხის ხალხიც ეფრფის
 მშვიდობას, და ამ მიმართულებით თუ ის გულწრფელია ხმა
 უნდა აიმაღლოს მის მართველთა წინაშედ, რათა მოხდეს
 ხაერთო სამართლიანი შეთანხმება ამერიკასა და რუხეთს
 შორის, რომ აიცილონ ადამიანთა ჯიშის გადამშენებელი
 კაფახტროფიული მეხამე ომი და განახორციელონ ერების
 დაკანონებული თავისუფლების მოთხოვნილებები, რომელიც
 თავდება მხოფლიო მშვიდობიანობის უზვრუნელყოფის.

დახასრულ გავკადნიერდებით და შევახსენებთ კაცობრი-
 ობის მეხვეურთ, რომელი ხელშიადა ამ უკანახკნელის ყო-
 ფნა არ ყოფნის ხაკითხი. ივიწყებენ ერთ ქვეყანას, რო-
 მლის ჩრდილი ნახევრად ფარავს მანათობელ მშვესდა, რო-
 მლის ხახელია ჩინეთი. ეს ქვეყანა აღორძინებული, ერთი
 მთლიანი, გამარჯვებული და განუყოფელი, გამხტვალული
 უაღრეს პაფროფულ სიღიადის გრძნობით, სიამაყით გამო-
 ვიდა მხოფლიოს დიდ შარა გზაზედ, მათ დავიწყებას მი-
 ხცეს ჩან-კაი-შენ და ჩან-მლინის გაუთავებელი ხამო-
 ქალაქო ომები, მოიხპო აწიოკება, შიმშილქდა, ეს ნიჭიერ
 ხალხი წარმატებით ეუფლება უკანახკნელ სიფყვას ტეხნი-
 ოლოგიისას. ხარგებლობს რა რუხეთ ამერიკის მფრული გა-
 ნწყობილებში ჩინეთის მომხრობისათვის არ იმურვებენ

არაფერს, აძლევენ იარაღს, უშენებენ ქარხნებს
 აწვდიან ხურხათს, აძლევენ გრძელ ვადიან ხეხხს თით-
 ქმის უხარგებლოდა ხხვა.

ხაზ. რუხეთი ივიწყებს, როდესაც მამმ გამარჯვება მიუ-
 ლოფა თავის ერს განაცხადა: "ჩვენ ნამეფან ვიწროთ ვხეო-
 ვრობთ არ გვაქვს ხაკმარისი ხახიგოცხლო სივრცე, ჩვენს

ხელ ახლოს არის ხრულიად დაუხახლებელი მიწები და იქ სიარულის დროს თქვენ ოქროზედ დადიხართ"ო ყველა მიხვდა რომ მას ამ შემთხვევაშიდ ციმბირი ყავდა მხედველობაშიდ. დროა ამერიკა რუხეთი გაიმსჭვალონ ერთმანეთის ნდობით და შეთანხმებულათ გამონახონ სამშვიდობო ენა , ჩინეთ, იაპონიასა და აფრიკის ერებთან, რაც განამტკიცებს ნამდვილ ხანგრძლივ სრულ მშვიდობიანობას მსოფლიოს საკეთილდღეით.

მადლიერი ხალხი თქვენ ჩვენო პატივცემულნო მართველნო ამიხათვის დიდებისა და უკვავების სიყვარულით შემკულ თქვენ სახელებს იხლორიაშიდ ოქროს ახლებით ჩახწერს.

თქვენ ზრძანდებით უძლიერეს სახელმწიფოთა ქარმიმადგენენი , თქვენ კაცობრიობის იმედი და მიხწრაფება შეგიძლიათ განახორციელოთ და მეხამე ჯოჯობეთური ომი აღარ უნდა დაუშვათ, ამ მიზნით თქვენ უნდა გამოუცხადოთ ყველაზედ ძნელად მოხაგები ომი-ომს, ეხაა ხალხის უწყვი და შეუდრეკელი მოთხოვნილება და მზადაა თავგანწირურულად იბრძოლოს მსოფლიოს მშვიდობიანობისათვის.

ამ ხანუკვარ დიად იღეიას ერები მოიგებენ მათი ერთობით მათი ერთმანეთის გუფწრფელი და ხამრთლიანი გაგებით, მამ ძვირფახო თანამემამულენო -ძირს ომი, გაუმარჯოს მშვიდობას.

ლევან ფაღავა.

- ქ.1. ინდოჩინეთი-ვიეტნამი(1946-1975წ)
- 2. ავღანიხტანი (1979წლიდან)
- 3. ირან- ირაკი (1980 წლიდან)
- 4. კორეა (1950- 1953 წ)
- 5. კიპური (1973 წ)
- 6. ნიკარაგუა (1978წლიდან)
- 7. ფალკლანდის კუნძულები (1982 წ.)

* ავღანიხტანთ მხოლოდ ზოგიერთ მთავარ ომეჭს .

საქართველოს 4-ე მსოფლიო
მშენებელი

=== მოგონებები ===

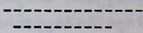
=== კრიტიკა ===

საქართველოს ბოლშევიკური რევკომი აცხადებს.
26 მაისს ეროვნულ დღესასწაულად.

ომი დამთავრდა დამოუკიდებელ დემოკრატიული საქართველოს პრეზიდენტი ნოე ყორღანიძე, რამოდენიმე მთავრობის და დამფუძნებელი კრების წევრის თახლებით, გაემგზავრა უცხოეთში, რათა მოეპოვებინა ევროპის დახმარება საქართველოს ჭერიჭორიიდან შემოსეულ მყრის გასაძეველათ. მთავარსარდალი გენერალი გიორგი კვინიჭაძეც მას თან გაჰყვა.

ბათუმში ჩამოყვანილი დაპატიმრებული ბოლშევიკები განთავსდნენ ვახუშტის ქუჩაზე. ბათუმში მათ, სერიოზულ ქავთარაძის მეთაურობით, შეადგინეს რევკომი; ისარგებლეს ქართული ეროვნული ჯარების ყოფნით ბათუმში და ბრძანება გასცეს ამ ჯარებს გენერალ გიორგი მაზნიაშვილის ხელმძღვანელობით, გაერეკათ ბათუმიდან, ბათუმში შემოსული თურქეთის სამხედრო ძალა. მალე გაიმართა ყვანახველი ბრძოლა ქართული ეროვნული სამხედრო ნაწილებისა ოსმალეთის ჯართან ცნობილ კახაბერის ველზე, ოსმალები დამარცხდნენ და გაიქნენ აჭარის წყლისაკენ. მეორე დღეს ბათუმში ჩამოვირდა აბახთუმნიდან წამოსული ყლობას ცხენოსანი პოლკი, სადაო ხელშეკრულების შემდეგ სამყრელიის გზით ბათუმში ჩამოვიდნენ სხვა რუსის სამხედრო ერთეულები, ქართული ჯარების ყოფნა აღარ იყო საჭირო და გამოცხადდა საერთო დემობილიზაცია.

აპრილის პირველ რიცხვებში ჩამოვიდა ოზურგეთში, აქ ჩე-

მთან მოვიდნენ პარტიული ამხანაგები და შემეკითხნენ
 თუ რამდენათ ხწორია ჩვენში გავრცელებული ხმა, რომ ხო-
 ციალისე ფედერალისტების მთავარი კომიუტეტი ამოუღვა გვ-
 ერდში რუხების მიერ ჩამოყვანილ და საქართველოსთვის
 თავზე მოხვეულს ქართველ ბოლშევიკებისაგან შემდგარ
 კომიუტეს.

ბათუმში მიღებული უწყუარი ცნობების მიხედვით, მე უთხა
 რი ამხანაგებს, რომ ეს სიმართლეს არ შეეფერება, რომ
 მხოლოდ ორი წევრი - თედო ღლონტი და შალვა ნუცუბიძე
 მიეკედლენ ბოლშევიკების რეკომს, ხოლო დანარჩენი შვი-
 დი სახეიკი წინააღმდეგი არიან რუხების ჯარების მიერ
 საქართველოს დამოუკიდებლობის მოხპობისა და მათ მიერ
 ქართველი ხალხისათვის თავზე მოხვეულ მთავრობისა. ამხა
 ნაგების გაკვირვებას და აღშოთებას საზღვარი არ შექო-
 ნდა, აღმოჩნდა, რომ ადგილობრივი პარტიული კომიუტეტის
 წარმომადგენლებს პლატონ კვირკველიას (ბესო კვირკველიას
 ძმა) და ნიკოლოზ (კოლია) ღლიძეს, ოზურგეთის

რეკომის წინაშე ოფიციალურად განუცხადებიათ, რომ რა-
 დგანაც ჩვენი პარტიის მთავარი კომიუტეტი თქვენს მხა-
 რება, ჩვენს რასაკვირველია, ვალდებული ვართ დავემი-
 რჩილოთ მათ დადგენილებას და უნდა ამოგიდგეთ გვერდში.
 ჩემი ასეთი ვაჟეგორიული განცხადების შემდეგ მოწვეულ
 იქნა საგანგებო კრება, ხალაც მომიხდა შეხატური მოხ-
 ხენების გაკეთება, ერთ ხმად მიღებულ იყო რეზოლიუცია
 - დაევალოს შემოხხენებულ ამხაგაგებს პირველ შეთხვევი-
 სთანავე საჯაროდ უარშყონ ყოველგვარი თანამშრომლობა
 პარტიისა ბოლშევიკებთან, პლატონ კვირკველიას წინადა-
 დებით მიღებული რეზოლიუციის შესრულება დაევადა კოლია
 ღლიძეს, როგორც ცნობილ ჭრიბუნს.

მაღე შეხატურისი შემთხვევაც მოხდა. საქართველოს ბოლ-

შევიკურმა რევკომმა ხრულიაღ მოულოდნელად 26 მაისი
გამოაცხადა ეროვნულ ღღეხახწაუღად ღა მოუწოღა ხალხს
ამ ღღეხახწაუღის შეხაფერიხათ ჩაღწარეჭა. პირვეღად
ყვეღა ეროვნული პარღვიღი ღღიღი თანაგრძნობით მიეხაღმა
ამ მოულოდნელ ხაჩუქარს, მაგრამ მაღე გამოირკვა, რომ
ორღოვინიღე-მახარაღეს ამ ღღეხახწაუღის გაღახღა უნღათ
უმთავრეხათ რუხის ჯარეღის ღა უეხო ეღემენღეღის მონა-
წიღეობითღა ყოვეღად მიუღებელი ღღემაგოგოური ხრიკეღის
ხმარეობით. ამიღომ ეროვნულ პარღვიღის მთავარ კომიღეღე-
ბმა ამგვარ ღღეხახწაუღს ბოიკოღვი გამოუეხაღეს ღა ეს
თავისი ღღეგენიღებანი ხაქართვეღოს ყოვეღ. კუთხეს აუ-
წყეს. ეღყობა ოზურგეთში არავინ იეოღა ამ ღღეგენიღებინ
შეხახეღ, რაღგანაღ 26 მაისის ღღეხახწაუღი ჩაღწარღა თა-
ვის ღღეგე, გერმანე გოგიღვიღის თეაღრის წინ, უზარმა-
ზარ ეახევის ქვეღ, აგებულ იქმნა შეხაფერიხი ღღეგენა.
ღღიღანვე იწყო ხაღხმა ვრეღელი მოეღნის გავსეღა, მო-
ღიღღა ხაღხი ყოვეღი მხრიღან, მოღიღღა გაშღიღი ეროვნ-
ული ღღეგეღით, მხეღრული ეროვნული ხიმღერეღით, ღღეგენ
ეროვნული ჰიმნის გაღობით ღა პირვეღად მოვისმინე აქ
ხრულიაღ ახაღი ხიმღერა ღღაწყებული შემღეგი ხიღყვეღით:
"გაზაფხუღღა მოვა ია, მოვა ნოე ყორღანია" . მხოღღღ
თავისუფაღ ხაქართვეღოში მინახავს ამოღენა ხაღხი ერ-
აღღ თავმოყრიღი ერთი გრძნობით, ერთი მიხწრაფეღით ღღეგ-
რძნებულ-გაღვაღებული, აღგიღობრივი რევკომი აღბათ ახეთ
რაღეს არ მოეღღღა ღა, იქნეღ ამღომ ახპარეღე გამოჩნღღა
მოშორეღობითელი ეხვადრონი ეხენოხანი ჯარისკაცეღისა.
მიღვინგი გაიხსნა თორმეღ ხაათღე . რევკომის თავჯღემა-
რეღ ღა შემღეგ მგოხანმა ზომღეთეღმა იღაპარაკეს პირ-
ვეღაღ. იხინი ამღვიღებღენ, რომ 26 მაისი მხოღღღ ხი-
მბოღიური გამოხაღეღებაა ნამღვიღი , იხწორიული განთა-

ვისუფლებიხა, რომელიც ღენინის და ხუციალის მიერ ხა-
ქვეყნოდ გამოცხადებული 1917 წლის ოქტომბრის დეკლარა-
ციაში, რომლითაც ყოველ დაჩაგრულ ერს ეძლეოდა სრული
უფლება დამოუკიდებლობის აღიარებისა და მენშევიკებმა
ეს წმინდა იდეა თვალმაქცურად გამოიყენეს მოგვიანებით
რათა საქართველო მსოფლიოს გაუმადლარ ბურჟუა-კაპიტალის
ხათარემოდ- ხაჯიჯგნათ გადაექციათ და ასე შემდეგ.
სიწყვა მიეცა ხოციალ-დემოკრატიების წარმომადგენელს,
ოზურგეთის მაზრის ერობის ყოფილ თავჯდომარეს, გიორგი
მურვანიძეს, მისი სიწყვა იყო კრიტიკის ქარცეცხლში გა-
ყარება რუსეთის მეთაურების პოლიტიკისა საქართველოს
მიმართ: ჯერ მეფე კურთხეულად წოდებულმა, ყოვლად ცი-
ნიკურად დაარღვია პროექციონის ხელშეკრულება, ხოლო
დღევანდელი ვერაგული შემოხევა და მოხპობა საქართველოს
დამოუკიდებლობისა ხომ ვერავითარი სიწყვით ვერ გამო-
იხატება. ხაერთოდ მისი სიწყვა იყო პირდაპირ ერთი უდი-
დესი აპოთეოზი თავისუფალი დემოკრატიული საქართველოს
ეპოქისა, ამიტომაც ხშირად ხანგძლივი უაპიხცემით და-
ჯილდოვებული. ცრიბუნდიდან ჩამოსვლისთანავე გ. მურვანი-
ძე დაუხსნალებულ იქნა და დროებით იქვე ახლოს მდებარე
ქალაქის სამმართველოს ერთხოთახში გამომწყვდეული.
გამოიძახეს ხოციალ ფედერალისტების წარმომადგენელი,
გულის ფანქვალით ველოდებით, თუ რა მოჰჰყვება მის
ბოლშევიკებისათვის მოულოდნელ განცხადებას, ვუხმენთ
და ჩვენს ყურებს არ უჯერებთ. ჩვენი დავალების შესრულე-
ბის ნაცვლად, ის ხოცობა-ქებას ახხამს ძღვევამოსილ წი-
თელ არმიას, აქებს, აღიღებს, რუსეთის გენიალურ ბელა-
ღს ღენინ და ცროცვის და მიწახთან ახწორებს დამპვალ
ევროპის ბურჟუა კაპიტალისტებს და მათ ღაქიებს, გზა
აბნეულ ხოციალისტებს და ასე შემდეგ. ხალხში გაიხმა

ყვირილი "თავს ლაფი დაგეხხათ ფედერალისცემო , სირც-
ხვილი თქვენ მოლაღაჯეებო!" და ხხვა.

მომცვინდენ ამხანაგები "ბაჭონო გოგი უნდა ილაპარაკოთ
უნდა უთხრათ ხალხს სინამდვილე თორემ ვერხად ვერ გამო-
ვჩნდებით, რა გვიქნა კოლიამ, როგორ გამოგვჭრა ყელი".
თვით უაღრესად აღშფოთებულმა გავექანე ჭრჭბუნისაკენ და
მოვითხოვე სიწყვის თქმის უფლება" ვინი ხახელით გინდა
ლაპარაკი ამხანაგო?" მეკითხება თავჯდომარე(გვარი არ
მახსოვს)ხვ. ფედერალისცემების ხახელით ვეუბნევი"თქვენი
პარტიის წარმომადგენელმა ეს არის უკვე ილაპარაკა და
თქვენ ართვითარი სიწყვა არ მოგეცემათ" მეუბნევა ის.
ჩემმა ამხანაგებმა შეაწყვეს , რომ მე არ მეძლევა სი-
წყვის თქმის უფლება და ახჯეხეს ყვირილი"მიწით სიწყვა,
მიეციო სიწყვა"და თითქმის იმავე წუთში გაიხმა ყოველი
მხრიდან მრისხანე ძახილი" მიწით სიწყვა ახლავე მიეციო
სიწყვი" ! მომევა სიწყვა. , ვილაპარაკე აუარებელმა ხა-
ლხმა მეც ჭაშისხემით დამაჯილღოვა და ჭრიბუნოდან ჩამო-
ხვლისთანავე მეც დამაჯუხალეს, და იცით ვინ დამაჯუხა-
ლა? პეჭრე მხეიქემ.

ვახეთში ხოფელ ყვარელში , არხებობდა მთებით გარშემო-
რწყმული დიდი მთავრის მიხეილ რომანოვის ხახელობის
მიწათმოქმედების ხანხენოხნო შკოლა, მე უკვე ხკოლის ,
გახათავებელ კლახში ვიყავი, როცა ხკოლის ეზოში შემო-
იყვანეს ნორჩი ჭანის მქონე რვა-ცარა ჩლის ბავშვი,
რომელხაც ყვირილით "ნოვიგოკ პრიეხალ"მემოეხივინენ, თრ-
გვლივ შიხთვის ხრულიად უნოზი ბავშვეები და ხაწყალმა
არ იცოდა თუ ,როგორ დაეხხნა თავი ახეთი მდგომარეობი-
დან, მიველი , ავიყვანე ჩემი მფარველობის ქვეშ და მო-
ელი ჩლის განმავლობაში ეს უაღრესად, მორცხვი, წყნარი,
გულკეთილი ნამდვილი, იდეალური, ხამაგალითო ბავშვი ყო-

ველ ჩემს რჩევა- დარიგებას უხიწყვოლ შეიძლება ითქვას ხიხარულით ახრულებდა, და ღღეს უკვე დავაყვავებულე მოურიდებლად მაპაყვიმრებდა. მიკვრდა, ძლიერ მიკვირდა... მომათავსეს იმავე ოთახში ხადაც გ. მურვანიძე იმყოფებოდა და თუმცა პირველად ვხვდებოდით ერთმანეთს, ხრულიად ბუნებრივად თბილი გრძნობით ერთმანეთი გადავკოცნეთ. ჯერ მიყვინგი არ გათავებულეყო, ამოიჭრა აივანზე მთელი გუნდი მშვენიერი გოგონებისა, მიაგდ - მოაგდეს იქით აქეთ ორი დარაჯი ჩვენი ოთახის კარებთან დაყენებულნი, და ყვირლ-ხივილით ხვევსა კოცნით გამოგვიყვანეს გარეთ იხე, რომ არავინ წინ არ გადაგვლობებია, ასე ღამაზად დამთავრდა ჩემი პირველი გამოსვლა, ქართველი ბოლშევიკების წინააღმდეგ, მაგრამ ეს იყო თურმე, ლენინის მიერ ნაბრძანები საქართველოში შემარიგებელი პოლიციის წარმოება-გაყვარების ეპოქა. შემდეგში ასეთი რამ არ განმეორებულა.

გოგი ნაკაშიძე.

"უნდა გაღიხნას ხაქართველი"
 სულინი- 1922წელი.
 "ხაქართველო გადახნულ გადა-
 ბრუნებულა" ყროცვი.

თბილისი 1922წ.

დავით სალიკაშვილი

1. 1. 1887.-1967 წ.

ჩემი მოგონება ნოე ყორღანიას. *

ნოე ყორღანიას სახელი ძველად გავიგე არხენ ჯორჯიაშვილისაგან 1902 წელს, რომელმაც ჩვენს უბანში მუშათა წრე დაარსა, ხალხს მე, ჯერ კიდევ მოწაფე, ქართულ წიგნებს უკითხავდი მუშებს, ვინაიდან არცერთმა წერა-კითხვა არ იცოდა. ჯორჯიაშვილმა, რომელსაც ძალიან უყვარდი და მაყვასებდა, საიდუმლოდ მიიხრა, რომ ჩვენი ე.ი. მუშების მეთაური ნოე ყორღანია არის, განსწავლული კაცი, რომელსაც გადაუწყვეტია მშრომელი ხალხის სამსახური და რუხეთის თვითმპყრობელობის მოხპობა საქართველოში. წარმოსადგენია, რომ ჯორჯიაშვილის სიწყვეტმა ჩემი ცნობის მოყვარულობა გაზარდა და ისე სჩანდა, რომ სხვა არაფერი მინდოდა, რომ ნოე ყ-ია ერთხელ მაინც მენახა, მაგრამ იმ დროს 15-16 წლის ყმაწვილისათვის, არც ისე ადვილი იყო.

ერთ პარტიულ კრების შემდეგ, მე გავაცვილე ჩემი საყვარელი მახწავლებელი იხილორე რამიშვილი და გზაში საუბრის დროს ვეკითხები იმ კანჭერომელმაც ჩემი ფანჯა-

შია ახე მიიპყრო, ნოე ყორღანიანზე. ყორღანიან არისო ის
 პიროვნება, რომელსაც გადაუწყვეტია ხალხს, მეშა, გლე-
 ხს, მშრომელს, დაჩაგრულს და უმწეოს ემსახუროსო. შე-
 მპირდა მასთან პირად გაცნობას. ეს დროც მოახლოვდა,
 დრო რუსეთის პირველი რევოლუციისა 1905 წელი. მე წე-
 ლიწად ნახევარში ს. დ-ულ პარტიის აქტიური ფონქციო-
 ნური გავხდი. ჩვენმა რაიონმა მე ამირჩია წარმომადგე-
 ნლად და აი 1905 წ. 17 ოქტომბრის დღეებში, თბილისის
 კოლექცივის კრებაზე მოვიდა ნოე ყორღანიან, მას მოჰყვა
 ის. რამიშვილი, ვიღრე ხსლომა გაიხსნებოდა, რომელიც
 მოხდა დათიკო დვალის ბინაზე, იხილორემ გამაცნო ნოე
 ყორღანიან და უამბო მასწავლებლის და მოწაფის დამეგობ-
 რება პარტიულ მუშაობის ნიადაგზე, ჯა დიდი ხნის სურვილი
 მისი გაცნობისა. ნ. ყ-ას სახე გაუბრწყინდა, რომელიც
 ახე ამჟვენებდა მის იხელაც სახიამუვნო ლამაზ სახეც
 და მეუბნევა: ჩვენს მოძრაობას სჭირდება ახალგაზრდა
 მომუშავენი, იხილორე აღბათ არ ხელება, ის კარგი მა-
 ხწავლებელია და მოწაფეების ფსიქოლოგიას კარგათ იცნობს
 და აბა გავხწიოთ ერთად ჭაპანი, დრო ჩვენს სახარგებლო
 მუშაობს". ნ. ყ-იას ამ კოლექცივის კრებაზე ხმა არ
 ამოუღია, ის ყურადღებით და დაკვირვებით უხმენდა მონა-
 წილეთა სჯაბაას, ამ სახით ის ეცნობოდა, როგორც მათ
 მუშაობას, უნარს საქმის ცოდნას და მიხწრაფებას.
 მან ხმა ამოიღო, როცა ხსლომამ ყველა საკითხები გაარ-
 ჩია და დადგენილებები გამოიყვანა. ყ-იამ მიღებული და-
 დგენილებები მოგვიწონა, მხოლოდ იხინი ერთი მეორეს
 გადააბა, საერთო ძაფათ შეჰკრა და ბრძოლის მთავარ ამო-
 ცანას დაუკავშირა, ამ სახით ჩვენს გადაწყვეტილებას
 აზრი და ღირებულება მოემალა. ახეთი იყო ჩემი პირველი
 შეხვედრა ნოე ყორღანიანთან.

1914 წელს მეორეჯერ შევხვდი ნ. ყ-იას, ეს იყო გაბთ "ფიქრი"ს რედაქციაში, რომელიც ჩემი ინიციატივით იქნა დაარსებული, რედაქტორი იყო ლალო ახმეშელი, მთავარი თანამშრომელი პეტრე გელეიშვილი. მეც ვათავსებდი წერილებს დაჯუღ- ხანის პსევდონიმით, ხახელწოდება სპარსეთიდან გამომყვა. ერთ დღეს ჩვეულებრივად რედაქციაში შევიარე; კარებთან მიხუღმა შევამჩნიე, რომ ნ. ყ-ია ესაუბრება ლალოს ახალი ნომრის შინაარსის შესახებ, ლალომ დამინახა და მეუბნევა " აი დათიკო შენ წერილზე გვიჩყრება ნოე ყორღანია" მან მოიხედა და რახაკვირველია თავდაბლათ მივცხადმე, ვეკითხები :რა დავაშავე? ნოე ყ-ია გვეუბნევა ორივეს "წერილი კარგია , ის რედაქციის ფელეცონათ უნდა მოთავსდეს და არა მეოთხე გვერდზე დათიკო ხწერე ხშირად ახეთი წერილები გვეხატროება . ხაით იყავი რახ აკეთებდი აქამდე"- მე უამბე ჩემი თავდასხავალი: სპარსეთი, მეშეხის ციხე, რახტოვში გადახახლება, იქ პარტიკული მუშაობა ნოე რამიშვილთან, ხეით დევდარიანთან, გიორგი ერაქესთან, კალისტრაფე გოგუასთან, პარმენ ჭიჭინაძესთან, ჭა ხხვა, ჩემი და გ. ერამის ხამი თვით: ცხებში ჯდომა, ნ. ყ-იამ გულდახმით მომიხმინა, კმაყოფილი დარჩა და გვეუბნევა" იცოდეთ დიდი ამბების მოლოდინში უნდა ვიყოთ, თვითმპყრობელობა ჩიხში მოემწყვდა, ან უნდა დახთმოს და ან ავანტურაში გადავარდება, გერმანიასთან ომში ჩაერევა და რომანოვის დინასტიას დაღუპავს. ამ დროს ხატროა ჩვენი ძალების დაზოგვა, არაა ხატრო გაბთში სიწყევების რახარუხი, ხაქმიანი წერილებია ხატრო"

თებერვლის რევოლუციამ მე ციხეშიდ მომიხწრო რუხეთში. განვთავისუფლდი თუ არა , ხრულიად რუხეთის ხაბჭოების

ყრილობამ ამირჩია დედეგაყათ და წარმგზავნა ჰეცმოგრა-
დში, ხადაც გაიმართა დემოკრატიული თათბირი. საქართველო-
დან ამ თათბირზე ჩამოვიდა დედეგეცია ნ. ყ-იას მეთაურო-
ბით, ხ. დემ. ფრაქცია შეიკრიბა წინახწარ ხაზის გამო-
ხანახათ თათბირისათვის, ხადაც ორი აზრი დაეჯახა ერთმა-
ნეთს. ერთი ირავლი წერეთელ-დანის, მეორე ნ. ყ-იასა.
რომელსაც მხარს უჭერდა მთლიანად ქართული დედეგაცია.
დავა ეხებოდა შემდეგ საკითხს: შექმნილ პოლიტიკურ ვითა-
რებაში რაგვარი ხელისუფლებაა საჭირო. წერეთელ- დანი
იცავდა ფორმულას: ყველა ხახიგოცხლო ძაღებისაგან შემ-
დგარი კოალიციური მთავრობა, ყორდანია და მიხი მომხრე-
ნი საჭიროთ სთვლიდენ სოციალისტების ყველა ფრთების გა-
ერთიანებას და ერთფროვან ხელის უფლების შექმნას.
ბოლშევიკების მიერ გაჩეულ პროპაგანდამ და დემაგოგიამ
ყოვლად შეუძლებელი გახადა ბურჟუაზიულ კლასებთან თანა-
მშრომლობა. ამ დროს დენინს ჯერ კიდევ ყველა არ მიხდე-
ვდა და მიხი სოციალისტური რევოლუცია განუხორციელებ-
ლათ მიანიდათ, თვით ჭროცკი, დუნაჩარსკი, რიკოვი, კამე-
ნევი მაღლობდენი იქნებოდენ ყველა სოც. ფრაქციების გა-
ერთიანებაზე, ჭროცკიმ ხომ ასეთი მოთხოვნილება წამოა-
ყენა და თათბირზე მყოფი ბოლშევიკური ფრთა ერთხმად მას
უჭერდა. დენინი თათბირს არ დაეხწრო.
წერეთლის დებულება იქნა მიღებული ერთი ხმის უმრავლესი
ბით, მე ხმა მივეცი ყ-ას დებულებას. ფრაქციის სხდომის
გათავებისას მე ყ-ას საქართველოს ამბები გამოვკითხე
მან გამიცხადა: ქართველი ხალხი არას დროს არ გაჰყვება
ბოლშევიკურ გზას და უცხო ელემენტების წინააღმდეგ მა-
გარი ხელი უკვე შექმნილია, თბილისის მეშები იარაღე-
ბიან და ყოველ გამოხვლას ძირშივე ჩაახრჩობენო, ჩემს
შეკთხვაზე თუ საჭიროდ თვლის ხ-მი ჩემს დაბრუნებას,

მან მიჰახუხა: " არა ჯერ აქ დარჩი , გენცრში, ვინაი-
დან თუ აქ წახდა რევოლუციის საქმე, ჩვენ ქვეყანასაც
ევნებო" ყორღანია. დიდი უყმაყოფილო იყო რუსი. მენშევი-
კების პოზიციისა, რომელიც მას მიაჩნდა ძალიან მავნებ-
ლათ , მისი აზრით გენცრში მენშევიკებს ხელ არ ეხმოდათ
შექმნილი ვითარება და თავიანთი პოლიტიკით ბოლშევიკე-
ბის წიხქვილზე წყალს ახხამდენ, ეს უნდოდა ლენინსაც
მას ბურჟუაზიულ წრეებთან კოალიცია დაეწყათ მიაჩნდა
და ამაზე აშენებდა თავის დემაგოგიას. მახხოვს სცალი-
ნის დიმილით წამოსროლილი სიყვავები" წერეთლის გამარჯ-
ვება პირუხის გამარჯვებაო" ყორღანიათ თათბირის მეორე
დღეს შევეკითხე თუ რას ფიქრობს რევოლუციის მხველელ-
ბაზე, მან მიჰახუხა" რუსეთის გენცრში რევოლუციის ხა-
ქმე წაგებულა, საქართველომ თავის თავს უნდა მოუაროს
და მართლაც ყ-ია მალე დაბრუნდა საქართველოში.
გვარდიის შტაბი ხადაც მე ვმუშაობდი იმყოფებოდა იმავე
შენობაში, ხადაც მთავრობა იყო მთავრებულა, მეფის ნა-
ცვლის სახახლეში, აღხანიშნავა, მთავრობის თავჯდომა-
რის სახელზე შემოდიოდა აუარებელი საქმეები, რომელიც
ხხვა და ხხვა სამინისტროებს, ან და დაწესებულებებს
უნდა მოეგვარებიათ, აქედან ხჩანდა რა ავტორიტეტი და
ნდობა ქონდა ნ. ყ-ას ხალხის, ყველა მისგან მოელოდა
შველას, რჩევას და გადაწყვეტილებას. გვარდიის შტაბის
ნ. ყ-იას განუხაზღვრელი ნდობა ქონდა, ვალივო ჯუღელს
დიდათ აფახებდა უფროხილდებოდა, მხოლოდ მის შეხედულე-
ბებს და წინადალებებს კრიტიკულათ და სიფროთხილით ზო-
მავდა. მახთან დაახლოებით ნ. ყ-იაში შევიმენე მისი
ნათელი წარმოდგენა პოლიტიკის მთავარ და ძირითად საკი-
თებში, ვიგრძენი რა მწვავედ განიცდიდა ჰახუხისმგებ-
ლობას ქართველი ხალხის ბედის გამო, ხაზოგადო , პოლი-

ფიკურ პრობლემების წოდნა გაგებაზე ვფიქრობ იმ დროს მას ბადალი არ ჰყავდა, თუ შეიძლება შედარება ნ. ყ-ია, როგორც კრუხი უფროხილდება თავის წიწილებს იხე იხივ თავს ევლებოდა ქართველ ხალხს, გრძნობდა, რომ თუ ქართველ ერს უბედურება დააწყდებოდა თავს ის იქნებოდა დამნაშავე და პასუხისმგებელი, ვფიქრობ მისი ასეთი წარმოდგენით აიხსნება მისი შეხედულება ზოგიერთ საკითხში, რომელიც ჩვენთვის იმ დროს გაუგებარი იყო. მაგალითად: ამიერ კავკასიის ხეიმი ხელს დაფავდა, ის უღელეო გამოდგა, რადგან კოიის გაერთიანების დრო ჯერ კიდევ არ იყო დამდგარი. ასეთ გაერთიანებას ესაჭიროებოდა ჯერ ცალკე ერების ცხოვრების მოწესრიგება, კონსოლიდაცია, ოსმალეთის ჩარევა კა-ის ხქმეებში და მისი პრეფენზიები მდგომარეობას კიდევ უფრო ართულებდა.

ჰაერი გაიყლინთა საქართველოს დამოუკიდებლობის მონაბერით აქედან ნ. ყ-იას ხაზი "მოუაროთ ჩვენ თავს ხხვის შველას თავი დავანებოთ" ნ. ყ-იას მოთხოვნით საქ. სოციალ დემ. პარტიის ეენნტრმა გაგზავნა ყველა ორგანიზაციებში შეკითხვა, თუ რას ფიქრობდენ იხინი საქ-ოს დამოუკიდებლობის შესახებ, პასუხი იყო ერთი, ერთხმად მოითხოვდენ საქ-ოს დამოუკიდებლობას. მაისის პირველ დღეებში მიხდა თბილისის მუშათა ხაბჭოს ხაზოგალო კრება, ხადაც დაიხვა ხადისკუხითოთ საქ-ოს დამ-ის ხაკითხი, კრებას თავჯდომარეობდა ნ. ყ-ია, ყველა მოლაპარაკე ერთხმათ მოითხოვდა გადაჭრილ ნაბიჯის გადადგმას, მთელი კრება ერთხუვლონად და-ბის გამოცხადების მომხრე იყო.

წინააღმდეგი იყო ნ. ყ-ია, თუმცა მაინც და მაინც არ დაუხაბუთებია რაჭომ იყო წინააღმდეგი, რახაკვრელია ყ-ას ეს შეხედულება ხაბოლოო არ იყო ყველა გრძნობდა, რომ ერის მეთაური მომხრე იყო საქართველოს

დამოუკიდებლობის, მხოლოდ რაღაც ხხვა მაღალ მოხაზრე-
ბით თავის ხურვილს არ ამყლავნებდა. თვით ნ. ყ-ია ხე-
ლაც არ იყო ნაწყენი, რომ მუშათა კრება მის წინააღმდე-
გი იყო. კრების გათავების შემდეგ მე ყ-იას აღარ ვცი-
ლდებოდი, მინდოდა გამეგო მისი ნამღვილი შეხედულება,
გზაში ვეკითხები ხომ არაა ნაწყენი, ის კი ღიმილით მე-
უბნევა " პირიქით ეხლა კი ვიცი, რომ ერს მჭკიცეთ აქვს
გაღაწყვეცილი თავის თავის თვით მოვლა"

კიდევ ერთხელ დავრწმუნდი რა ფაქიზათ და ფრთხილად ეკი-
დებოდა ერის ბედს, მას არ ხურდა თავის ავტორიციციით ხა-
რგვებლობა და ერისათვის მოეხვია ისეთი რამ რაც, შეიძლე-
ბა საბედისწერო გამხდარიყო მისთვის.

ნ. ყორღანი ქართულ მუშას და ხაერთოდ ქართველ ხალხს
აღმერთებდა მისი განუხაზღვრელი იმედი და ნდობა ქო-
ნდა, რომელშიც ის არ ხდებოდა მგრამ ვაი, რომ ის ქვე-
ყანა, რომელსაც ეკუთვნოდა ასეთი შეგნებული და ხულიერ
კულტურული მაღალი ხალხი, ვაჭარა იყო და რუხეთში აგორე
ბულ ფაღლებს ვერ გადურჩებოდა, ჩემთან საუბრის დროს ის
არ მალავდა შიშსა და ეჭვებს ჩვენი ქვეყნის ბედის გა-
მო, მისმა ასეთ ხულიერ განწყობილებამ იმაფა, როცა ხო-
მხეთიც მოხკოვმა გაახაბჭოვა.

ნ. ყ-იას წინათგრძნობა გამართლდა, ბოლშევიკურ რუხეთმა
11 თებერვალს 1921წელს უხირცხვილთ დაარღვია ხელშე-
კრულება და საქართველოს ხაზღვრები გადმოღახა, მე ამ
დროს ფრონტზე ვიყავი, თბილისში მე დავბრუნდი 16 თებე-
რვალს . ამავე დღეს დავინიშნე გვარღიის მთავარ შტაბის
რწმუნებულათ სამხედრო ძალების გენერალურ შტაბში, რო-
მლის თათბირს მთავრობის თავჯღომარე ნ. ყ-ია თბილისის
დაყოვებამდე თითქმის ყოველ დღე ეხწრებოდა, ის უფრო
მეფად გაწარებული იყო ღენინის ხაქციელით. ნ. ყორღანი-

ახათვის აუცხანელი იყო ის, რომ ლენინი, რომელიც მას ერთდროს მის იდეურ მეზრძოლათ ეგულებოდა, რომელიც ყველა ერისათვის თავისუფლებას დაჟინებით მოითხოვდა, რაც მას ძალა უფლება ხელში ჩაუვარდა, ახე ვერაგულად მოექცა ქართველ ხალხს და თავით მას ნ. ყ-იას, რომელმაც მთელი ახალგაზრდობა მაღალ იდეებს შეხწირა. ახეთ განწყობილებით აიხსნება, რომ ყ-იამ სწორედ ლენინს მიმართა დეპეშით და ეკითხებოდა თუ რით არის გამოწვეული მოხკოვის მოქმედება და ომის გამოუცხადებლათ ომის დაწყება და როცა არავითარი პასუხი არ მოვიდა ნ. ყ-ათვის ცხადი იყო, რომ მოხკოვს გადაწყვეტილი ქონდა საქართველოს დაპყრობა. ყველამ დავინახეთ, რომ ნოე ყორღანიას სახეს 24 თებერვალს ხალამოს 8 საათზე ჩვენი ქვეყნის საბედისწერო ყამს, მოწამებრივი გამოძეგვლეება შექონდა, უხაზღვრო წუხილით აღბეჭდილი.

ამის შემდეგ მე ნ. ყ-ია საქართველოში აღარ მინახავს, ის საზღვარ გარეთ გავიდა დამფუძნებელი კრების დავალებით ბრძოლის გასაგრძელებლათ. მე დავრჩი დაპყრობილ საქართველოში, მას შევხვდი მხოლოდ უკვე ემიგრაციაში 1923 წელს ჰამბურგში სოციალისტურ ინტერნაციონალის გამართიანებელ ყრილობაზე. წამი ნ. ყ-იას შეხვედრისა იყო ერთ და იმავე დროს, წამი სიხარულისა და სიმწარისა. ჰამბურგის ყრილობაზე ნ. ყ-ია დიდი უყმაყოფილო იყო სოც. პარტიებისა, რომელნიც ყველა ცალკე თავის ქვეყანაზე ზრუნავდა და ჩვენი ქვეყნის ჭრაგელიას ახე ცივად მოექცა. მეორეჯერ მე მას შევხვდი პარიზში 1930 წელს ვიქტორ ნობაძესთან ერთად პარტიულსაქმიანობის შესახებ მე ვიყავი პარტიის დელეგატი ბერლინიდან, მას ჩემი ნახვა მეცად ეხიამუვნა, ჩვენი საუბარი ვიქტორთან ერთად ჩაყარდა დიდი გულახდილობით და კმაყოფილებით დავსტოვეთ

პრეზიდენტი.

1930 წლის შემდეგ ევროპაში და მთელ მსოფლიოში გათამაშდა დიდი ისტორიული ამბები: გერმანიაში ნაც. ხოციალბიწები გაბატონდნენ, მეორე მსოფლიო ომი, ჩვენი იმედები მოხკოვის უღლიდან განთავისუფლების, შემდეგ გერმანიის დამარცხება, იმედგაცრუება, პირადი ჩემი უბედურება, იყვალაში გადასახლება და 20 წლის შემდეგ 1950 წელს კიდევ ერთხელ შევხვდი ნ. ყორდანიას პარიზში იყვალაიდან პარიზში, რომ ჩამოვდილი ევგენი გეგეჭკორმა მირჩია ნ. ყ-ია აუცილებლათ მენახა, რა თქმა შეხატირეობდა, რახაკვირველია ჩქარა მიხვენ გავექანე. ნ. ყ-ია უკვე ღრმად მოხუცებული, კარგეშივე მომეგება, სახადლოში მიმიპაწყიყა, მკვირცხლი, აღვის ხეხავით აშოლცილი მიხი მოციმციმე ცოცხალი თვალეზით, მიხი ფინემორებულ მომხიბლეობთ, როგორც წინათ საქართველოშიდ შეხვედრების დროს ეხლაც იხე დიდ შთაბეჭდილებას ახდენდა და მიხი უბრალებლობით რაღაც შვებას და სითამამეს გაძლევდათ. გამომკითხა ჩემი თავგადასახვადი, როცა გაიგო ჩემი მეუღლის გარდაცვალება, რომელხაც კარგად იცნობდა საქართველოდან და დიდ პატივს ხეძედა, ძალზე დალონდა, დაწვრილებით გამომკითხა მეუღლის ავადმყოფობა, შვილების ბედი და ხხვა. ეს უკანახკნელი შეხვედრა ნ. ყორდანიასთან უფრო ინტიმური, ოჯახური იყო, შემდეგ ჩვენი ქვეყნის მომავალს და ჩვენს პოლიტიკას შევეხეთ, ერთი სიწყვიტოაც კი არ უგრძნობებია და უკითხავს, თუ რაცომ აღარ ვთვლი ჩემს თავს სოციალ დემოკრატიათ პირიქით, თითქოს ჩემს დახამშვილებლათ წარმოხთვა ჩემთვის მნიშვნელოვანი სიწყვიტები" დღეს არაა პარტიებათ და ჯგუფებათ დაყოფის ხანა, ყველა ქართველი დემოკრატიზაში ქართულ საქმეს ემხახურება" მე რა უნდა მეთქვას, როცა მეც დი-

დი ხანია ამავე შეხედულებას ვიცავდი.

ხიუმით და აღფრთხილებით, მიხი მშერიტ ღამცვბარი უფქე-
როდი საქართველოს ამ ხაამაყო დიდ მოხუცს და ვადარე-
ბდი 1905 წლის ყ-იას პირველად, რომ შევხვდი მას ჩვენ
ხანუკვარ სამშობლოში.

ამაღელვებელი, გულის ჩამწლომი აგზნებლობა , ემოციუ-
რობა განვიცადე, როცა ის თვით მივიღა ვარდახთან გა-
დმოიღო კონიაკი და თავის ხელით დამიხსხა.

ადამიანს, რომელმაც მშობელი ქვეყნის ბედნიერებას, მთ-
ელი თავის სიცოცხლე შეხწირა, აქ ეუღობაში უნდა დაე-
ლით თავის გამწარებული წანჯული ხული. ყორღანიას ახეთ
მომავალს ვგრძნობდი, გული სიხსლით მევხებოდა, ვინაი-
დან პიროვნული წრაგელია დამოუკიდებელ საქართველოს პი-
რველ ვაცისა იყო ჩვენი წანჯული ერის წამებისა, წანჯ-
ვის და წრადელიის ახახვა,

ხახოწარკვეთილი, დამმარებული გამოვემშვიდობე ნოე ყო-
რღანიოს , ის კი მამშვიდებდა.

დავით ხადირაშვილი.

ა:

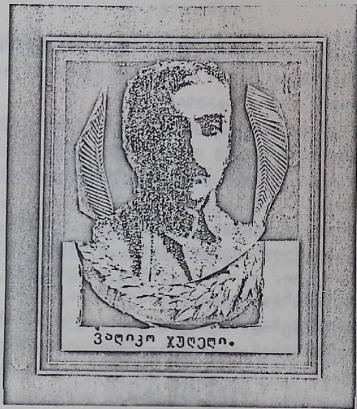
ამ მოგონებას ჩვენ ვბეჭდვთ, ერთი ჩვენი ამხანაგის
თხოვნით , რომელიც მას დაუწოვა , აწ განხვეწებულ დავით
ხადირაშვილმა. მოგონება იბეჭდება შემოკლებით. დავით
ხადირაშვილი ის პიროვნებაა, რომელიც ნ. ყ-იას დავა-
ლებით წარიგზავნა გ. ურადეძესთან ერთად მოხკოვიდ
დენინთან მოხადეპარაკებათ, საქართველოს დამოუკიდებელ
ობის ცნობისათვისდა ხელშეკრულების დადებისათვის.

ხაბჭითა რუსეთმა ხენი საქართველო ხუვერუნულ ხახელმწი-
ფით და ხათანადი ხელშეკრულებას რეფოკაცია გაუკეთა

7 მაის 1920 წელს. თუ როგორ გახანადო ხაბ. რუსეთმა
მიხი ხელმოწერა და ხიფყვა ეს ყველამ ვიცით.

დ. ხადირაშვილი ხახელორებლით გადახახლდა გერმანიიდან
ამერიკაშიდ, იქ იხდაავადა კობის ავადმყოფობით, გაივი
თუ არა, რომ ის უკურნებელი ხენიხა შეკყრობილი , გად-

მისცა წანჯრიდან და წრადიკულებ დამათავრა თავის გა-
ნაწამები , მრავალ წანჯული ემიგრანული ცხოვრება ამ
დიდ მამულიშვილმა. დავრძადელია დევილის მძათი ხახა-
ვლითმგ.

ვალიკო ჯუღელი.

დიდათ პატივცემული ბაჟონო რედაქტორო!

უმორჩილებათ გთხოვთ თქვენი ყურნალის უახლოეს ნომერში მომითავსოთ ეს ჩემი მოკლე წერილი სახალხო გვარდიის შესახებ, დარწმუნებული იმაშიდ, რომ ჩემს თხოვნას შემიძისრულებთ, გთხოვთ იიილოთ ჩემი საუკეთესო სურვილები და უღრმესი მადლობა, ქართველი ერის ბელადის და მისი პირველი პრეზიდენტის ნოე ყორღანიას სიძევ ბაჟონოლევან!

მე გახლავართ სამხედრო მსყვე ვახოვრობ ჩილიშიდ და ვარ შვილი ა. ჭ. -ის, რომელიც იყო გვარდიის მთავარი შტაბის წევრი, გადაახახლეს და უგზოუკვლოთ დაგვიკარგეს ეს ჩვენი საყვარელი დაუვიწყარი მამა, რომელიც გვარდიის მეოხებით უანგაროთ ემსახურა მის სამშობლოს და კიდევაც შეეწირა მას, ამიყომ მქვს უფლება, რომ პახუხი გავეცო

ყველა იმათ , ვინც თავიანთ ბილწ ენით და ღვარძლიანი კრიტიკით იხსენიებს ჩვენს სახალხო გვარდიას და მის უბაღლო მეთაურს ვალიკო ჯუღელს.

სახ. გვარდიამ უკვდავი ფურცლები ჩახსწერა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის იხტორიაში და ამ შეგნებით არავის არა აქვს უფლება მათი დამცირებისა და აუგათ მოხსენების.

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკამ, როგორც ვიცით შეჰქმნა თავის შვიარაღებული ძალა, ცნობილი სახალხო გვარდიის სახელით, იგი შესდგებოდა თავდაღებულ მუშე-ბისა, გლეხებისა და რევოლიუციონერებისაგან და ერთგულ დამცველად ევლინებოდა რესპუბლიკას ყოველ გახაჭირის დროს, იგი ერთხულოვნად უმკლავდებოდა ყველა ჩვენი ქვე-ყნის არამზადა მცურებს, გვარდიამ უვანახვენელ მომენცა-მდე გამირულად დაიცვა თავის სმშობლო , ჩვენი ნორჩი რე-სპუბლიკა და თავის სიხხლით დაამოწმეს თავიანთი სიყვა-რული ჩვენი ქვეყნის, დემოკრატიულ რესპუბლიკის და თა-ვისუფლების.

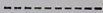
სახალხო გვარდიის გამირულ ბრძოლებს და მოღვაწეობას დი-დი პატივითა და აღცხაგებით აფახებდა, როგორც მთლიანად ჩვენი ერი ისე ქართული ჯარის ხარღლობა რახაც ამცვიცე-ბს მათ მიერ გამოგზავნილი მიღოცვა სახალხო გვარდიის დღეხახწაულის აღნიშვნის დღეს-სახალხო გვარდიის დღე-

სახწაუღი- 12 დეკემბერი 1920 წელი.

"იგოცხლოს ჩვენმა საქართველომ, გაუმარჯოს მის დამცველ ხალხის გულიდან ამონახუთქ სახალხო გვარდიას! გაუმა-რჯოს მის ბელადებს! გაუმარჯოს მის წინამძღოლს! მგათა ვართ თქვენთან ერთად მსხვერპლად შევწიროდ ჩვენი სიგო-

ცხლე თავისუფალ საქართველოს!" გენერალი კვინიჭაძე.
გენერალი წულუკიძე.
პოლკოვნიკი მაჩაბელი.

"გილოცავთ სახალხო გვარდიის დიდებულ დღეს. რთულ და
საპასუხისმგებლო წამს ჩვენი სამშობლო იმედით შეჰყურე-
ბს თავის დამცველ გამირებს-სახალხო გვარდიას და ჯარს.
სახალხო გვარდიის ხალღებახწაულ დღეს ფიცსა ვლებთ უკა-
ნასკნელ სიხსლის წვეთამდე დავიცვათ ჩვენი რესპუბლიკა
და თავისუფლება; ჩვენ გავიმარჯვებთ. გაუმარჯოს სახა-
ლხო გვარდიას და ჯარს!"

* მომყავფხ მხოლოდ,
ზოგიერთი მილოცვები.

გენერალი ოდიშელიძე.
გენერალი გელევანიძვილი.
გენერალი სუმბათაშვილი.

ეხლა პატივცემულ მკითხველ ნებახ ვამღევ ჩემს თავს
შეგახხენოთ თუ რა ხაზს იცავდა გვარდია და რა იღეიას
იცავდა ის და რა იყო მისი მიხწრაფება და იღეალი.
"საზღვრების საკითხი უნდა გადაწყდეს მოლაპარაკებით და
არა იარალით ამ უკანასკნელს უნდა მივმარტოთ მხოლოდ
უკანასკნელ შემთხვევაშიდ, მიუხედავთ ჩვენი მშვილო-
ბიანი განწყობილებისა , ჩვენ იძულებული გავცხადა სომეხ
ნაციონალისტებმა , როდესაც მათი მოშხამული იარალი მკე-
რღმედ მოგვაბჯინეს აგველო მახვილი არა სომეხ ხალხის
არამედ მათ წინააღმდეგ, გულნატყვენნი, მაგრამ გამარ-
ჯვებაში და ჩვენს სიმართლეშიდ მჰკიცეთ დარწმუნებულნი
ამოვიღეთ ის ქარქაშიდან! და დავამჰკიცეთ, რომ ჩვენს
მახვილს შეუძლიან გამარჯვება.-ღღეს ბოლო მოელთ ამ უბ-
ედურ ომს, არ არის ომზე უხაზიზღრეხი, მახზე უბოროტე-
ხი , ძღევამოხილ ომებხაგ მოაქვთ უბედურება! ამიღომ
ყოველგვარი ომი უნდა აღმოფხვრა, მოკლა - თუ ჩვენი გა-

მარჯვებით ოდნავ მაინც შევარყივთ ეს ბოროტი ნაწიონა-
ლიზმი - ჩვენ გავხდებით სომხეთის ხალხის საუკეთესო
მეგობარი.

ვალეკო ჯუღელის წიგნიდან "მძიმე ჯვარი"

ჩვენ არ გვაკვირვებს ბოლშევიკების მიერ იხუცრიული და-
ნძღვა გინება, გვარდიის, ავაზაკთა ავკაცთა და უცხოლი-
ნართა ხროვა ბანდების სახელით მონათვლა, რადგანაც კო-
მუნისტებს კარგათ ახსოვთ, რომ გვარდია არა თუ ამარცხე
ბდა მათ ფიზიკურად არამედ კლავდა მორალურად და იდეუ-
რათაც, ყველგან შეგნების შუქი შეჰქონდა ხილყვით და
საქმით, მოხკოვის მიერ მოხყილულ აგენცთა წინააღმდეგ
და ხალხს მათი შავბნელი ავანტურისაგან იცავდა.

ჩემშიდ სამაგიეროთ სიგოცხლის უკანასკნელ წლებში ისა-
ღგურებს უხაზღვრო მწუხარება და გაკვირვებას, აღელვე-
ბას აღშფოთებას იწვევს უცხოეთშიდ ზოგიერთ არხეინად
მოსეირნე ქართველების უმართებულო გაღაშქრება, შეუფე-
რებელ შეხაყვინით მოხხენება ჩვენი სახახელო გვარდიის
და მიხი სამშობლოსათვის წამებულ უბადლო მეთაურის ვა-
ლიკო ჯუღელის, რომელიც უფრო ბოლშევიკური ჯურის კრი-
ტიკას ემოხვევა და მათ წიხქვიღბელ შეგნებულათ თუ შეუ-
გნებლად წყალს ახამენ. აღვილია მძიმე და უთანახწრო
ბრძოლების შემდეგ მუშტის ფრიალი, ისინი ივიწყებენ იმ
ღროინდელ გარემოებათა ვითარების უაღრესათდ მნელ პირო-
ბებს, ივიწყებენ, რომ ჩვენ არ გვქონდა იარაღი, რომ-
ლის შეხამენათ უცხოეთშიდ სპეციალურად გაგზავნილ დე-
ლეგაციას უარს ეუბნევილენ მოკავშირეები, განსაკუთრებით
ინგლისი, რომელიც გადამწყველ როლს თამაშობდა იმ ღროს,
ემხრობდა ბოლშევიკურ რუხეთს და ხრულიად არ ხუ -

რდა რუხეთის დაშლა დანაწილება, რამაც ათქმევინა აწ განსვენებულ პრეზიდენტ ნოე ყორღანიას ინგლისის წარმო-
 მადგენელთან ხაუბრის დროს: "ახეთ პოლიტიკით ხწორედ
 ბოლშევიკური გამარჯვებული რუხეთი დაშლის თქვენს იმპე-
 რიას და შეგრძობათ მხოლოდ პაფარა დაქუცმაცებული ინგ-
 ლისის კუნძულები"-ო. (მართლდება პრეზიდენტის წინახარმე-
 ლყველება)-არ გვქონდა არც განვითარებული ინდუსტრია
 ეკონომიურათაც ვიყავით დარბინი და ვიყუთით მარცოდ
 მარცოდ მხოლოდ ჩვენი ხუხცი ძალებით , იმ ვეშაპის წი-
 ნაადმდეგ, რომელსაც ვიცოდით, რომ გადაწყვეტილი ქონდა
 რაც არ უნდა დაჯდომოდა ჩვენი შთანთქვა. ახლად შობილ-
 დემოკრატიულ რესპუბლიკას თავის მკერდით იცავდა ხახალ-
 ხო გვარდია ვით მშვიცივე ჯებირი მისი უკვდავი ბელადის
 ვაღიკო ჯუღელის მეთაურობით ახლად დაჭაბუკებულ, ხახელ-
 ოვან ქართულ ლაშქართან, ^{რწაჯაქ} რომელსაც ჩვენ ვითვალისწინებთ
 იმ დროინდელ ხაშინელ ხაშიმ მხოფლიოს, რომელიც მხაზღრე
 ღი იყო ჩვენი ხუხცი ძალების მოქმედების, ჩვენ დაუვი-
 წყარ ხელ პაფარა ღვთაებრივ ხაქართველს , რომლის შეი-
 ძლება ითქვას იღვა მისი ყოფნა არ ყოფნის ხაკითხი,
 მით უფრო აღფაცებით, ჭრფიადით, გაკვირვებით და მათი
 გახაშფერებელი გამბედაობით გაოცებული, . პაფივითა და
 ხიამაყით გამსჭვალული ვამაყო მამა, თქვენი თავდადებო-
 თქვენ , თავ განწირვით ემხახურეთ ხამშობლოს, მახბე
 ფიქრობდით ცხადად თუ ძიღში, თქვენ მოგვევლინეთ იმ
 მძიმე ხანაშიდ, როგორც მახწავლებელი ერთგულებისა და
 ვაყვანობის. ბედნიერნი ხართ ხაყვარულთ ჭანჯულო მამა
 რომ თქვენი და ჩვენი ქვეყნის იმ დროინდელნი მართველთა
 ცხოვრება იყო ხავხე და შინაარსიანი ჩვენი ერის უანგა-
 რო ხამხახურიო. თქვენ უყვარხართ ხაღხს , ახხოვხართ
 ემხხოვრებით და ეყვარებით მარად.

გული მიკვდება, თაღნი მეცრემლებიან, როდესაც ზოგიერთი უნიათო „ისტორიკოსთა“ წოდებული პირნი, ვაყოყნა ებუღნი თხზავენ და სჭედავენ წინასწარ ცრუ რწმენას გვარდიისა და მის უზადლო მეთაურის დახამცირებლათ, რა-ცხომ ? ვითვის ან რისთვის? - საუბედუროთ საბოლოოდ ვრწმუნდები, რომ ისე როგორც ბოლშევიკები, ისინი ვერ იყვანენ რეჟიმს დემოკრატიულს და ამიტომ განთხევენ შხამს ამ რეჟიმის ერთგულ დამცველ გვარდიის წინააღმდეგ და მის მეთაურზედ.

ვალკო ჯუღელი ჩვენი დამარცხების შემდეგ, საფრანგეთში გადმოიხვეწა, მას შეხანიშნავი პირადი ცხოვრების მოწყობის პერსპექტივები ქონდა უცხოეთში, მაგრამ ის ვერ იყვანს ლეოლვილობას, ის ვერ ეღევა ქართულ ზეცას, რომლისთვისაც თავის მიწის სიყვარული ყველაფერზე მაღლა სდგას, თავი გასწირა სასიკვდილოდ და თავის ჭანჯულ სამშობლოს მიაშურა, რათა გაენაწილებინა მისი მშობელი ერის ბედი და უბედობა, იგი მოკვდა სამშობლოს საკურთხეველზე, მან ციხეში გატეხილი კოვზით გადიჭრა მაჯის სახიგოცხლო მარღვები და ეს ნახევრად მკვდარი აღამიანი ბოლშევიკებმა დახვრიტეს. დედა მისმა ველარ აიყვანა შვილის ჭანჯვა-წამება და ჭკუაზედ შეიშალა.

ჩვენ პატივცემულ მკითხველ შეგნებულად არ ვიხილავთ ჭანჯულ ვ. ჯუღელის გადადგმულ ნაბიჯს, ამას თავისუფალ საქართველოში მიუდგომელი ისტორიკოსი სათანადო არხივების შეხწავლა გარჩევის შემდეგ ღირსეულად დააფასებს და მის სახელს საუცხოო მკირფას სამკვაულად შეიყვანს ერის დიდების ჭაძარშიდ.

დახახრულ ვიწყვი, რომ მე ღრმად მწამს და მჯერა, რომ ყველა სახალხო გვარდიელთა შთამომავალი სიამაყით იწყვიან: ჩვენი მამა პაპანი გვარდიის რიგებშიდ იბრძო-

დნენ საქართველოს თავისუფლებიხა და ერის მიერ არჩეულ
დემოკრატიულ რეჟიმის დახაცვად, საქართველოს რაინდის
ვალკო ჯუღელის მეთაურობით.

გ. ჭ.

==შემაშობა==გნო რედაქტორი!

გაახლებთ მოკლე ამონაწერსსაქ. რეს-ის ხაკონხულოს არხი
ვიღან. 1920 წლის, მარცხის 6-ს.....ნომერი 77- ა.

ბაგონ ხაკონხაკმეთა
მინიხცრს.

ჩვენი ყურადღება თქვენი ბრძანების შემდეგ ერთავად მი-
ქცეულია იარაღის შექენის ხაკითხზე, მაგრამ დიდ შედეგე
ბს ვერ ვაღწევთ. ინგლისი კაფეგორიული წინააღმდეგია,
რაც აღფრთოვანებახ იწვევს , ხომხობახა და რუხებში.
ვიყავით ფრანგების ერთ შუახბში და რაც კი მოეპოვებოდათ
ყველაფერი გადმოგვცეს, ფრანგებს კაფეგორიულათ მოვთხო-
ვეთ პაფრონები და ყუმბარები, ჩხენკეღს პირღებთან იარა
ღის შეხყიდვის ხელშეკრულებაზე ხელის მოწერახს, თუ ინგ-
გლისმა არ შეგვიშალა ხელი. ბულგარეთიგ გვამღევს ხაბრ-
ძოლო მარავს და ვხდილობთ მის გადმოგზავნახს.

ძალიან გვეხმარებთან ყველა ქვეყნის ხოციაღისტები.

ნ. ნიკოლაძეს კ. ჩხეიძე აგზავნის იფალიაძიღქაღაც, დიდ
მუშაობახს აწარმოებს კ. ხაბახცრაარაშვილი იარაღის შეხა
ბენათ, მახ იქ ძალიან კარგი პრეხა აქვს და ხხვა და
ხხვა. ამ ღოკუმენცხს ხელს აწერენ

გენერალი მღივანი
გენ. ქუთათელაძე

პარიზი. 6-3-
1920წ.

ამ ღოკუმენცხიღან ხჩანხს, რომ
მთვრობა ბრუნავდა იარაღის შექენაზეღ,
მაგრამ ყვეღგან გვიკეფავღენ გზებს.

გ. ჭ.

ცოცხა რამ ბ-ნ ალექსანდრე მანველიძევილის წიგნბედე.

მოგონებე რეში რ ვ ე უ ლ ი ღ ა ნ ვალეკო ჩუბინიძე.

ამერიკეშიდ გამოვიღე ბ-ნ ალ. მანველიძევილის ხეკმოდ ვრცელი წიგნი " რუხეთი დე ხექართველოხ დამოკიდებულებე ხან- ფრანციხეკო 1984 წელი. ავეფორს მოყავს მთავარი იხეფორიული ცნობები უფრო ხშირად მხოლოდ ნომრების აღ- ნიშნით.

პირველ ყოვლისე რვენი მთავარი შენიშვნე შეეხებე ბ. ალექსანდრეხ ემიგრაციეშიდ მოხვედრახ დე რვენ ახლო წარხულხ. 1930 წელხ ახალ ციხიდან დე ახალ ქალაქიდან ოხმალეთშიდ ვადმოვიდენ დეახლოებოთ 65 ვაცი. ამხელე ემიგრაციის ვადმოხველის ხელის რამდგენელი იყვენენ, აწ ვანხვენებულენი ვენერალი დეო ვერეხელიძე დე ბერი ვარდიძე, რომლეებმეკ ვეგვავენეხ ემიხრათ ვანხვენებულე ხერგო ინახარიძე შემდეგი დეველებოთ: " ომის მოლოდი- ნშიდ ვართ, ხეჭიროე შეხდგეხ ქაროული დევიონი დე ვე- ჭირდებე ცოცხალი ძალები"ო. ამ ვადმოხულეებოე შორის ბრძანდებოდე ბ-ი ალექსანდრეხ, ჯერ კიდეხ ხრულიად ნო- რჩი ახალ ვაბრდე, მეგრამ უვეე შევეყრობილი ობივაციო- რულ ქედმალრულ, ამპარევავენულ ბრძანებოთი დამცინევე ხე- ნით. ბ-ე ალექსანდრემ დედგე ფეხი თუ არე ხევეამბოლშიდ რამოაქალიბე მოავრობე, რომელიც ვამოეცხედე ხექარ- თველოხ ხრულ უფლებიან ეროვენულ მთავრობოთ, მხევესად ბოლშევიკეების მიერ ვამოცხედეულ შელევერის" მთავრო- ბიხე", რომელიც ყოფილე თერმე რვენი ხეღხის ნამდვილი ხელის უფლებე. მთავრობე შეხდგებოდე ბ-ნ ალექსანდრეხ

ნორჩ ყმაწვილ ახალგაზრდა შმა ბიჭებისაგან. მთავრობის
თავჯდომარე - ინდო ინასარიძე, შემდეგ საქართველოში
დაბრუნდა, სამხედრო მინისტრი ალექსანდრე გელოვანი,
რომელიც შემდეგ მეზობელ ჭიჭიკო ახათიანთან ლეგაციაში
ბოდიშს იხდიდა პაყარა ალექსანდრემ შემაცდინაო, შინა-
გან საქმეთა მინისტრი ხეხიაშვილი, სოლო თვითონ ვი
თავი დაინიშნა ხაგარეო საქმეთა მინისტრათ. მაღლოზა
ღმერთს ბეწვბედ გადავრჩით, რომ ამ უკიდურესობით გალა-
ცებულ ცოცხა აწეულ ვაცმა თავი მეფეთ არ გამოაცხადა
ბაგრატონთა გვირგვინი არ დაიდგა, მათი ცხახვი არ მი-
იხაკუთრა და მხოლოდ მინისტრობას დაჯერდა. ქეხისამებრ
მისმა აღმაცებულებამ "ხაგ. საქმეთა მინისტრმა" გ-ნ
ალექსანდრემ ხაღარბაზო ხეუმროზა გაუკეთა აცაფურკს,
რომელმაც თურმე ვაკვირვება გამოთქვა, რომ "რუხეთის
მეფის ცხახვის დახახვათ საქართველომ 200.000 ჯარის
ვაცი გამოიყვანა და თჳვის დამოუკიდებლობის დახახვათ
10.000 ჯარის ვაცზე მეტის გამოყვანა ვერ შეხაკოო"
გ-ნ ალექსანდრეს ამ შეხვედრის ნამდვილობა ჩვენთვის
დაუჯერებელია და თქვენ გთხოვთ ამის გადაწყვეტას პაცი-
ვებემულო მკითხველო. გ-ი ალექსანდრე მალე პარიზს ეწვია
მისი "მთავრობობა" ხანგრძლივი არ გამოდგა მისი "მინისტ-
რები" დარცხვენილნი "მთავრობიდან" გავიდნენ და მია-
ცოვენ მათი ხახელოვანი "ხაქ. ხაგ. საქმეთა დიდი მინისტ-
ტრი " უსაქმოდ დარჩენილი "ყოფილი მინისტრი" შევიდა
თეთრი გიორგის ორგანიზაციაში, ვინაიდგან მან იქ პი-
რველობა ვერ მოიპოვა დახეცოვა ეს ორგანიზაცია და და-
არხა თავისი გაბუთი "მამული" მკირალ დაუჯდა გ-ნ ალექ-
სანდრეს ეს ნაბიჯი და ერთ დღეს ქართულ ხათვისტროიხა

კრების დამთავრების შემდეგ მას ფიზიკური შეურაცყოფა მიაცენა პოლქ სიმონ ბერეუიანმა "თ- გიორვის" ორგანიზაციის დღაღვისათვის, ხაშინლად ნაცემი ძლივს გამოგლიჯეს ხელიდან ეს ნაბოლარა კვერცხივით პაღარა კაცი გააფორებულ მძვინარე ვაყკაცს.

იმ დროს ქართველებში დიდი მღელვარება ხეფევედა, ერთმა მთიელმა ვინმე მეხულმან ბამაღმა აიღო თურქეთის ორიანღვაცია და ჩვენი ქვეყნის თვალის ბათუმი მათ მიპკუთვნეს ოსმალეთის ნაშობარ დიდი თანხით მან გამოსხვა ქართულრუსულ, თურქულ ენებზე გაბეთი "კავკაზი". ჩვენდა ხამწუხაროდ ბამაღის ჯგუფს შეუერთლენ მემარჯვენე პარტიების ზოგიერთი დიდერები, რომლებზე ჩვენ პაღრიოღვიშის გვიწუნებლენ. ჩვენდა ხახახელოდ არც ერთი სღემოკრადღ არ გადახელა ბამაღის ბანაკშილ და ხახღიკათ გაკიცხეს ყველა ის ქართველები, რომლებმაც თვით ბამაღს ვადააღარბეს "კავკაზის" ფურცლებზელ ისეთი, გრიგად კორიანღელი აყენეს, რომ ბათუმი თურქეთისაკენ წაიღო და ძლივს გამოვლდიღეთ ხელიდან.

ჩემთვის არ არხებობს სიამაყე უშენაესი ვიღრე შენი ხამშობლოს დღვა და წარმოჩენა, სიამევენების გრძნობით ვაცხადებ, რომ პაღვივცემულ აწ განსხვენებულმა მიხაკო წერეთელმა და ბ-ნ აღექხანდრემ ხახღიკათ გაიღაშქრეს ბამაღის წინააღმღეგ, გაპკიცხეს ბამაღთან მყოფ ქართველთა მოღაღაღური ხაქციელი და მათ ზოიკოღვი გამოუცხადეს, ამისათვის "კავკაზი"-ს ქართულ გამოცემამშილ შაღვა ამერიიჯიბმა ბ-ნ აღექხანდრეს ახე უპახესხა "აღრაკუნა ყურნაღისღო მანველიშვილოო და ხხვა".

ხამწუხაროდ მან ფეხი ვერხად ვერ მოივიღა, ოკუპაციის დროს ყვეღამ ვიციოთ თუ ვისთან მივიღა ის, მაგრამ დღეს

ამაზედ არაფერს ვიფიქროებ და, როგორც იცხვითან იქნება ვა-
ნრუებულმა ბედის ხაძეშნელათ ამერიკას მიაშურა, მაგრამ
იქაც დარჩა მარცოდ მარცო ეული, გულის ჯავრს იმით იყ-
რის, რომ ხქერს დამოუკიდებლობის ხანაზედ იხტორიას,
თავიხებურათ თავის ხურვილის თანახმათ და მიხედვით.
და ყოველთვის ყველგან უმართებულთ თავს ეხხმის ჩვენს
პარტიას და მის ხელმძღვანებლებს.

ამ წერილისათვის განკუთვნილი ადგილის ხოვიწროვე ნებაა
არ მაძლევს უფრო დაწვრილებით განვიხილო ბემოთ აღნი-
შნული წიგნი და ამიტომ მოვლედ ვიფიქრო ჩემს ქეხელუ-
ლობას ბ-ნ აღექხანდრეს ამ შრომაზედ.

იხტორიის დანიშნულება და მიზანია ხრულად და ხწორად
აღადგინოს ხინამღვილე, წარმოადგინოს მოვლენები და
შემთხვევები იხე როგორც ხინამღვილუშილ ხდებოდა იხტო-
რიულ დროთა ხვლაშილ, ბ-ნი აღექხანდრე ხშირად დაღაფო-
ბს ამ პრინციპს და ამიტომ ვერ ვხვანით პრინციპი-ლურ
კრიტიკად, ის არის დაწერილი ცხადის განსაზღვრით და
ამციროს უხამართლოდ გეხლიანად, განუკითხავად დამოუ-
კიდებლობის ხანის მიმქრენდი ხანოგადობის თვალშილ
და დახდოს ლაქი მათ პოლიტიკურ ღვაწლს და მთლიანად
ჩვენს პარტიას. წიგნშილ შიგა და შიგ არის იხეთი ჭორ
ფიქუილები, რომლებიც უნდა ჩაითვალოს შეუხაბამოთ არა
ხავადრისად და შეუწყრანებლათ, რადგან მახშილ ნახმა-
რია მედიდური დამცინავი, დამამცირებელი სიფყვები და
უმართებულ ფრაზები, რომელხაც არ უნდა ქონდეს ადგი-
ლი ხაიხტორიო ნაშრომშილ, ავტორი მღლიდან გეხლიანათ
გადმოგვამახის რა თქვენი ხაქმე იყო დამოუკიდებელ ხა-
ქართველოს ხათავეში ჩადგომათ და ხრულიად უხაფუძ-
ვლოდ დამამცირებელ ჭორებს ავრცელებს ჩვენ ხახელოჭან

პოლიტიკურ მოღვაწეებზე, რომელიც უფრო ცილის წამებას ჩამოგავს, მათი დამცირება არის თვით ქართველი ხალხის შეურაცყოფა, რადგან ქართველობის მსპროცენცი მათ უღვა გვერდშიდ ურებერვით. ბ-ნ მ- ღმა ამ წიგნის გამოშვებით ხაკუთარი ხელით ვადისხა თავმედ ღაფი და ხელილობს ეს ღაფი გადაახხას საქართველოს დიდ მესვეურებს, რომლებიც დაიწვენ საქართველოს სამხხვერპლომედ და ღღეს უცხოეთშიდ ხაზარღად გათხრილ ცივ ხამარემიდ განისვენებენ. ჩვენ ვახხადებთ, რომ ქართველი ხალხის მიერ არჩეულ ეროვნულ მთავრობის შესახებ, ყველა პარტიას, ჯგუფს თუ პიროვნებას შეუძლიან იქონიოს ესა თუ ის შეხედულება, მხოლოდ ხწორ ისტორიულ ფაქტების ხწორად გაშექებით. თქვენ ბ-ნო მ-ღო ვერ გაჰატივებთ და ბრალს გღებთ იმაშიდ, რომ ჯერ კიდეც, როღესაც ეროვნულ მთავრობის ყველა წევრები ცოცხლები იყვნენ ის თქვენ "გააუქმეთ გადააყენეთ" და თქვენ მიერ შეღგენილ"მთავრობით" შესცვალეთ, რახაც არა ღროს აღღილი არ ქონია ემიგრაციაშიდ. თქვენ ხრულიად დაივიწყეთ, რომ ამ მთავრობის ყოფნა არ ყოფნის ხაკითხის გადაჭრა, გადაყენება, შეუძლიან მხოლოდ მთელი ერის ისეთხავე ნება ხურვილის გამომხატველ ორგანოს როგორმაც ეს მთავრობა აირჩია ესლა ამ ხწრიქონებს, რომ ვწერ გულის ჭკვიილით, ჭმუნვით შეჰყრობილი დავხწირი მათ ხხოვნახ, რადგან ყველა ეროვნული მთავრობის წევრები საქართველოს პრეზიდენტ ნოე ყორღანიახთან ერთად უღმიბღმა ხიკვდიღმა მოგვცაღვა. თქვენ საქართველოს ამ უბაღლო შვიღებს თქვენ წიგნშიდ ზეღავთ და დაცინვით ისხენიებთ, მოგჩიღღებთ თავაზიან ზრდიღ თავღაჭერიღობხაკენ, თქვენ ხრულიად შეგნებულათ ივიწყებთ იქხამინელ ხისხლის წვიმეზიან ხამო-

ქალაქი ომს, რომელიც მშვიდობა მთელი რუსეთის, უწვდენელ ტერიტორიაზე, ჩვენში კი ხუფედა მშვიდობიანობა, თავისუფლება პატივისცემის და სიზრძელის. პრ. შალვა ნუცუბიძემ დამ. კრების 1920წ. 19 აპრილის სხდომაზე საჯარო მიულოცა მოაზრობას ს-ში მათი წყალობით არსებული მშვიდობიანობა, ჩვენი კულტურის გაფურჩქვნადა ჩვენი ქვეყნის ზედად, თქვენ კი გ-ნო აღექვანდრე ამერიკაშიდ უქმად ყოფნის დროს მხარ თემიზედ წამოწოლილი განუგებელი პრეცედენტებით აცხადებთ გვ. 233. თითქმის ვერხალის კონფერენციაზე ჩვენი მოვროვრობის დედეგაგები ყველა უგნურები იყვნენ გარდა გ-ნ ავალიშვილისა, ჩვენ ვიცით, რომ ის იყო უაღრესად განათლებული პიროვნება, მაგრამ უბოია მასზედ თქვენ ეხლა გაჩემდეთ ჩვენს გაჩემდებით, ვიფიქრო მხოლოდ, რომ ის ფულისგულიზა ბამცხ ამოუღება გვერდშიდ და დაიწყო მასთან ერთად ჩვენი ეროვნული სხეულის დაფლეთა, ის თავის ცოდნას მას ახმარს ვინც მეცხ მიცემს და მისი მოგონებებისა ალარა გვწამს რა, მგონი თქვენც ამ აზრისა იყავით მასზედ, როდესაც მან "კავკაზ"-შიდ დაიწყო თანამშრომლობა და ძალიან მაგარ ეპიფეცებსაც ხმარობდით მის წინააღმდეგ.

ფიქრობა თითქმის ნ. ყორღანიას ინგლისელებმა შეხთავებზე - ჩვენ შეგიქნით ორ დივიზიასო, რაზედაც ყ-იას თურმე უარი უთქვამს, ორ დივიზია კი არა ორი თოფი არ მოგვეყიდა, სხვა სახელმწიფოებსაც უკრძალავდა ჩვენთვის იარაღი მოყიდნათ, ეს უფრო განსვენებულ რ. გაბაშვილის მოჭორილ ამბავს წააგავს ვიდრე სინამდვილეს. ფიქრობა თითქმის აქ განსვენებულ ჩვენ ელჩს ავაკი ჩხენკელს განუცხადებია ერთ საჯარო კრებაზედ შემდეგი: გერმანიის კანცელარს უთქვამს ჩხენკელისათვის "რომ

თქვენ ხ-ის ელჩი გამოცხადებულიყავით ბრესტ ლიცოვს-
კშილ ჩვენ მხარს დაგიჭერდით და საქართველოს მიწებს
თურქებს არდაუთმობდითო" გვ. 138.

მე ვმსახურობდი 15 წლის განმავლობაშილ ქართულ ლეგაცი-
აშილ, ყველა საჯარო კრებებზელ მე უნდა ვსტეობდი ჩვენ
ელჩს, ეაცხადებ ვაფეგორიულათ , რომ მას ახეთი განცხა-
დება არას ღროს არ გაუკეთებია და ეს თქვენი გამოგონი-
ლი მორიგი ჭირი ცილის წამებაა, რათა საზოგადოების
თვალშილ დაამციროთ ეროვნული მოავრობის პოლიტიკური
ღვაწელი ამგვარი კილვით თქვენ ბოლშევიკების წიხკვილმც
ახხამთ წყალს .

ფყუილია თითქოს რ. გაბაშვილი იყო დამფუძნებელი კრებ-
ის წევრი, ის იყო ეროვნულ საბჭოს წევრი და ბნელ სა-
ქმიანიზიხათვის დააფუხალა ცნობილ აწ განხვეწებულ
მექი ველიამ და ვფიქრობთ ამიფომაა, რომ მან დახწერა
სიძულვილით აღხავხე წიგავი და მორიელივით დაუწყო კბე
ნა ჩვენს მთავრობას.

სრულიად უხირცვილოლ, უხაფუძვლოთ სფყუით და ბედავთ
პ. რენოლდის დაცინვას , ამ დიდ სოციალისფ დეპუფაფმა
ყველგან, ყველა პირობებშილ დეპუფათა პალაფაში, ერთა
ლიგაში, სოციალისფურ ინფერნაციონალშილ და საჯარო
კრებებზე, ბრწყინვალედ, თავდავიწყებით დაიცვა ჩვენი
საკითხი და მოითხოვდა საქართველოხათვის ძალით წართმე
დამოუუკიდებლობის დაბრუნებას, ეს დიდი გავლენიანი დე-
პუფაფი დარჩა ჩვენი ქვეყნის ერთგული მისი აულის უკა-
ნახვენელ ფანცქალამდე, ამ დიდმა ფრანგმა ჭეშმარილათ
დაიმხაწურა თავიხუფაფო ხ-ლოს საპაფლიო მოქალაქის სა-
ხელი.

1934 წლიდან საფრანგეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრ-

როს არხივი დაპყრობილ ერეშედ გახსნილია ყველახათვის
 მიხი გაცნობის დროს თქვენ გავკირებხთ, გაოცებთ და
 აღფრთოვანებაში მოდიხართ იმ ციყვანიური მუშაობით, რო-
 მელიც ყორღანას, მის ხაგარეო ხაქმეთა მინისტრს ევგენ
 გეგეჭკორს , ჩვენ ელჩს აკავი ჩხენკელს ჩაუჭარებიათ
 ხაქართველოს დამოუკიდებლობის აღსადგენათ და ჩვენი ბედ
 შავი ხამშობლოს ჭრადელიის გახსენობათ.

აღცხეებას იწვევს ის ფაქცი, რომ ხაყრანგეთის ხელის
 უფლება განსაკუთრებულ სიმპატიით ეპყრობა ჩვენ ხაკითხს
 და დიდათ აფახებს ჩვენ ეროვნულმთვრობას და მას ხთვლის
 სრულუფლებიან მართველობის წარმომადგენლათ.

თქვენ ბ-ნო აღექხანდრე მთელი ჭორ-ყყუილა რიხხვა მოგა-
 ქვთ ჩვენ პარტიაზე, ჩვენ მთავრობაზე, ამ მიმართულებით
 ხხვახავ ეხმარებით, აგჟლიანებთ, რომ ჩვენ დაგვამცროთ
 ხახელი გაგვიცხეხთ. არის ეს დროული ან ხამშობლოს ხა,
 მხახური? ჩვენ პაყვივის დემას იმხახურებს ის ვინც ჩვე-
 ნი ქვეყნის ჭრაგელიას აცნობს უცხოეთს და სიმართლეს
 ემხახურება, თქვენი ხაქვიელი და მოღვაწეობა უცხოეთში
 ის ხარკვა, რომელმაც თქვენი ნამღვილი ხახე დაგვანახვა
 თქვენ ამ ხაზით ვერახოდეს ვერ შეხმლებთ ქვეყნისა და
 სიმარღის ხამხახურს, თქვენ თქვენი მწერლობით ჩვენი
 ერის ჯაღათებს ახარებთ, აფხუხია , რომ თქვენი მწერლო-
 ბითი ნიჭი თქვენმა ბოროცმა თავმოყვარეობამ შთანქა და
 ნამღვილი ხამხახური ქვეყნისა დაგავიწყათ.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ თქვენ მანველიშვილი კი არა
 ხართ არამედ ხაქართველოს მავნე-შვილი ბრძანდებით

არ დაივიწყოთ არახოდეს" წყალნი წავლენ და წამოვლენ
 ქვიშანი დარჩებიანო"

პატივცემულ რედაქტორო!

ჩვენამდის მოაღწია ხან- ფრანცისკოში "მოგონებები" ხ სახით გამოცემულ წიგნმა "რა ხდებოდა მეცხების ციხეში ქართველთა შორის 1923-1924 წლებში და ილიას მკვლელობის სინამდვილე"

ამ შრომის ავტორი გახლავთ ბ-ი ალექსანდრე ხუცხანიშვილი, უფრო შუშუხ სახელით ცნობილი, რომელიც მას შეარქვა აწ განხვეწებულ ეროვნულ გამირმა ქაქუცა ჩოლოყაშვილმა, რომელიც ზედგამოჭრილია ამ სახაცილო მკვებნარა ავზნიან პიროვნებაზე.

შუშუ მეც მიხსენიებს მის მოგონებაში და. მიცომ ნებას ვაძლევ ჩემს თავს მომითავს. თქვენ ყურნალის მორიგ ნომერშიდ ეს ჩემი წერილი.

ხანმ ჩემზედ ვიფყოლე რამეს მხურს ორიოლე სიფყვა ვსქვა განხვეწებულ პრეზიდენც ნოე ყორღანიანზე, რომელიც მოხხეწებულთა უზრღელი დამცირებთი, თითქოს ილიას მკვლელობაში ყორღანიან "ხელეები დამბანა და არაფერი არ ქნა ილიას გადახარჩენათ"ო და თანაც მედიღურად აცხადებს, რომ "ხინამდვილე თუ არ მივაწოლე^{ხალხს} ღიღი დანაშაული იქნება ჩვენიო" გვ. 25- ვინ ჩვენ? ალბათ თავის შუშუ, თავი აქვს. მხედველობაშიდ. იქნებ შუშუ "გამწყრაღია, რომ მას ამ"ღიდ მეზრძოღს" ეროვნულ გამირის სახელი არ მიაწიქებს? ვინ იცის, იქნებ ამგვარი, უპატიური მავნებელი და ყვეღახათვის სათავიღო სამარცხვინო" პოღეღიკვა-კრიღიკვა" ამითაა გამოწვეული.

ჩემს შეხახებ სწერს: " ვაღიკო ჩუზინიქემ სთხოვა განხვეწებულ ქაქუცას მახთან ხურათის გადაღება და თავღაბაღ თავაზიან მორცხვა ქაქუცამ უარი ვეღარ უთხრაო" ვაცხადებ ფიცის ქვეშ მე არახოღებს ნება არ მიმიცია

ჩემი თავისათვის მეთხოვს სურათის გადაღება ჩემთან ერთად განვიცემებულ ქაქუცა ჩოლოყაშვილისათვის; ეს არის ღვაძლიანი ჭორი და მეფი არაფერი, ამით შუშუს სურს ხიცრუის ხაშუალებით ჩამაყენოს მკითხველის თვალში იმ ხიმდაბლამდის, რომელმედან თვითონ ხდვას. მე სურათი მივიღე ხ. მაისურაძის ხელით 18-5-1930 წელს. აი რას ხწერს გაზეთი "დამოუკიდებელი საქართველო" ნომერი 55- გვ. 2-ქაქუცას ცხოვრებიდან, - ეროვნული დაკრძალვა -- "26 მაისის მოლოცვაზე ქაქუცა უგზავნის მუშახ ვ. ჩ-ეს თავის სურათს შემდეგი წარწერით: "ხაჩხერელ ვაყას ვაღივოს, ხევსურელ ვაყასაგან" სოფელი პრაკუჭანი. ამითო დასძენს გაზეთი ქაქუცამ ყველაფერი ხთქვა, ის ეკუთვნოდა ხალხს და დარჩა ეროვნული გმირი". როგორ თევზს არ შეუძლიან მშრალზედ ნადირობა ისე შუშუს არ შეუძლიან წერა, რომელიც ხავსება მცენარი უმეცრეებით და განუზომელი პრეცედენტებით, მან განზრახ დაბეჭდა, დახწერა უხაფუძვლო, უხამათლო ცილის წამებით ხავსე წიგნი, გულში მას ერთი ჭია სიმულვილის აღწენია, რომელიც ღრღნის მის ხულიერ არსებას და ამიცომ პოროფი განზრახები და ცოდვები მისი გულის ხმის ხაქმეა. მწერლობა მას ისე შვენის, როგორც ვირს უნაგერი, არ გაგამხელთ, მხოლოდ შეგახხენებთ ქალაქ კანის მაგალითის რაც თქვენ იქ ჩაიღინეთ ის უფრო გეხერხებათ თქვენ, მხოლოდ იცოდეთ პაფიოსნებაზე დაპარავს თავი დაანებეთ. თქვენ მეორე ომის დროს გერმანელებს საქართველოშიდ უნდა გადაეფრინეთ სხვა ქართველებთან ერთად, თქვენ ამისათვის სათანადო თანხაც მოგცეხთ, მაგრამ უკანახკნელ მომენტშიდ შიშის ქარებმა აგიცანათ, ავიონზედ ახვლაზედ უარი ხთქვით მოიმიღებეთ ავადმყოფობა გახტეხეთ თქვენი მიცემული სიწყვა, უღალატეთ ამხანაგებს)

რიხთვისხაც თქვენ შ. ნებეირიძემ ავიონიდან გითხრა
 "მუღამ ლაჩარი იყავი და ღარჩი ლაჩარიო" ახე, რომ
 თქვენ მამულიშვილობაზედ და ვაყვანობაზედაც ლაპარაკს
 წოცხა ურიდეთ, არ იფიქროთ, რომ თქვენი საქმიანო-
 ბის მოწმენი ყველანთ ხაიქიოს არიან"

თქვენმა გამოგონებულ ავადმყოფობამ რახაკვრელია ჩაი-
 ლულის წყალი დალია, ვვლავ გერმანიას მიაშურეთ და გა-
 ხლით შავი ბაზრის მეფეთ და აღებულ იფული ჩაიჯიბეთ.
 თავ აშვებულნი მუშუ არ ზოგავს არავის და მის ავლა-
 ბრულ დახმავა გინებით იკვინება, იმუქრება და ხიცხე
 ნაკრავივით ღმერთმა უწყის რახ ზოლავს. მიხი დაავადე-
 ბული ჭვინით იგონებს და თხზავს ნამღვილ ჩეკისტურ-ყაი
 დის ბრალდებებს მეგრძოლ მამულიშვილთა წინააღმდეგ, უხი-
 ნდისოთ, უხირცხვილოდ, თავხედურათ ბედავს და კონსომლს
 უწოდებს ბ-ნ გოგი წერეთელს, რომელიც ხიწყვით, ვალმით
 ეგრძვის ჩვენი ქვეყნის დამპყრობელთ და მზადაა თავის
 ხიცოცხლევ კი შეხწიროს სამშობლოს განთავისუფლებას,
 ახეთ მეგრძოლ ვაჭროფს ზნე დაცემული მართლაქმუშუ ბო-
 როფი, ბოლშევიკების მიერ დაცოვებულ აგენცხათ აცხადებს,
 წამებულ შალვა ბერიშვილს, რომელსაც დედა დაუხრჩვეს,
 თჯახი აუწიოკეს და თვითონ 27 წელი ციხეში გააჯარები-
 ნეს, დღეს ლოგინშიდ ჩავარდნილს, აბრალის გახამქერებელ
 ამბავს თითქოს შალვამ გურიიდან სპეციალურად ჩამოიყვ-
 ვანა გურულები და მოაწყო ჭიათურის ერთი დღით ნაადრე-
 ვათ გამოხვლა მხოლოდ იმიცომ, რომ ფული გაეჯახცებინათ,
 ცაცხა გიოგი წერეთელს ხაცინათ იგდებ! კანს, რომელმაც
 ყველაფერი სამშობლოს შეხწირა. მუშუხ დაავადებულ ჭვინ-
 ით შეთიხნილი "ბრალდებები" არ ახალია მან ახეთივე
 ხახეობის "ბრალდებები" წამოუყენა აწ განხვეწებულ
 ხინჯიკაშვილს ამერიკაშიდ, რიხთვისხაც ის ხათვისცომოდან

გარიცხეს, თხნავ კარგათავ გაჰვიცხეს და განკვეპლეს იმ, იმ იმედით, რომ ასეთ ცილის წამებებს აღარ გაიმეორე - ბლა, მას, რომ ეს წიგნი დამკომის პროცესის დროს დაეწე- რა ჩევა ჯილდოს მსცემდა, თუმც არც ეხლათ გვიან. ეს ფრიად ხაშიში ავადმყოფი კაცი არამც თუ კოლონიიდან არამედ მთლიანად უნდა მოვიშოროდ, როგორც მავნე ქა- რთველი და ემიგრაციის შემარცხვენიელი.

დახახრულ შუშუ მხურს შეგახხენოთ დიდი ილიას ხიფყვები "ჭეშმარიტი მეიხტორიფე, ვითარცა გამკითხველი, იმ დრო- ების ქურქშიდ უნდა ჩაჯდეს, და მერე განიკითხოს თვით დროების შვილნიცა, "მაგრამ მე ვეჭვობ, რომ თქვენ ამ მოწოდების ერთგული დარჩებით, თქვენზედ უფრო შეხაფერიო- ხია "არ გათეთრდება ყორენი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითა" აფხუხ რა გვარს აფუჭებთ და თქვენი " მწერლობით ჩი- რქხა ხცხებთ, როგორც ჩვენს ეროვნულ გამირის ხახელს იხე ყველა შეფიცულების-ხხოვნახ.

იხთლეთ მიმავალი თაობა თქვენს "მიგონებებს "ხაჰაფიო აღგიღს ხანაგვე ყუთშიდ მიუჩინს.

ვალკო ჩუბინიძე.

აი თქვენის
ანა "მწერლების, გელი ბ. შუშუ

ხაბჭუთა ფეოდალი.

კონსტანტინე გამსახურდია

საბჭოთა თეოდალი

"ნუცა არიან იგინიცა, ვინცა გულმართალ წინაპართა აჩრდი-
-ლებს შორის ლანდად ქცევას არჩევენ. გადაშენების გზაზე დამდგარ თანამემამულეთა წია-
-ღში ყოფნას".

/ვ. გამსახურდია, "ღიღი ოხ-
-ცაფის კონსტანცინეს მარჯვენა-
-ნა."/

ამ მცირე საუბრის თემა: სამშობლოს ამბიონზე, გაორებ-
-ული და დაურღმომილი მწერლის ხულიერი ცრაგედია, განხ-
-ილული ეროვნული პოლიტიკის თვალსახვრისით, რომელიც მომდინარეა გადაგვარებული პატრიოტიზმის სინამდვილის წიაღიდან.

ამ შემთხვევაში, მწერალ-ბელეტრისტის ლიცე-
-რაფურული შემოქმედება, განხილვის საგანს არ წარმოა-
-დგენს, ვინაიდან, ის საუბრის მეორე მხარეა.

ამ საუკუნის ოციანი წლები, რომელსაც დაემთხფ-
-ვა, ჩვენს ქვეყნის დამოუკიდებლობის დაკარგვა; მისგ-
-ან გამორჩეული, ქართველი ხალხის ცრაგედია, მძიმე

პერიოდი იყო ერისათვის ცხოვრებაში, განსაკუთრებით
 ეროვნულად განწყობილ საზოგადოებრივობისათვის, ინტელი-
 -გენციისადვის და მათ შორის მით უმეფესად მწერალ--
 -პოეტებისათვის, რომელთაც დამოუკიდებლობის ხანაში,
 პიროვნების სრული თავისუფლების გარემოცვაში კიდევ
 ვერ მოეხწროთ, საკუთარი შემოქმედების მსოფლმხედვე-
 -ლობის ეთვარი გაიგივება და კონსოლიდაცია; განსაზ-
 -ღვრდა მისი შეთავსება ხელოვნების დემოკრატიული იდეალ-
 -ებისათვის, როგორც ერის პაფრიოციზმის ჭეშმარიტების
 რეალობა.

პაფრიოციზმის ეს რეალობა ოკუპაციისათვის პირ-
 -ველ რიგში ხდება მოთვინიერების ობიექტად; ქართველი
 ადამიანი, მოქალაქე თავის სამშობლოს საზოგადოებრივი
 პროგრესის შემომქმედი, თავის თავს აღარ ეკუთვნის, მა-
 -ღომომრეობის ნიადაგზე ის მოექცა განზოგადოებული ცხად-
 -ოვრების სფეროში, რომლის პაფრონობის პასუხისმგებლობა
 მლობს თავის თავზე იღებს, საოკუპაციო ძალებზე
 დაყრდნობილი დიქტატურა, რომელიც ერის შეთვალყუროე-
 -ბას და მეურვეობას ავალებს, პაფრიოციზმისაგან გამ-
 -გართ და ერისაგან წყევლა-კრულვიანობით შეჩვენებულ
 ქართველთ, ვ. გამსახურდიას გამოთქმით, "გადაშენების
 გზაზე ღამდგარ თანამემამულეებს."
 იწყება ხანა, დიქტატურის ძალმომრეობისადმი შეგუების
 სხვადასხვა სახეობის ცაქციკის გამრნახვის; სრულიად
 განდგომა, მდუმარებით თანამშრომლობა; მკაცრი დემონს-

-ფრანგიული პროცესები, ეროვნული პოლიტიკის შესაფუძვლებით, რომლის წარმატებაში მჭერალ-პოეტიკები მოწინავე რიგებს წარმოადგენდნენ, მათ შორის პირველი მოწინავეთაგანი ბაფხონი ვ. გამსახურდია ბრძანდებოდა, რომელიც თითქოს ეროვნული გმირის გამოსახულებას, თავის პაფრიოტული აქტივობით ავლინებდა ყოველთვის საზოგადოების წინაშე.

მაშინდელი თაობა მასში ხელაძღვრავდა, გასაკუთრებდა -ულ შეურიგებელ პიროვნებას არსებული რეჟიმისადმი, ქართული მებრძოლი პაფრიოტიზმის განსახიერებას, დემოკრატიული თავისუფლების საკეთილდღეობით. ბრძოლის ხულისკვთებით აღწებულნი ახალგაზრდობისათვის ოცნება იყო მისი შორიახლოს დანახვა, მასთან შეხვედრა, რომ იმედის სასოებით საკუთარ გულში და გონებაში ბრძოლის უნარი გაედვივებიათ, ქართული ღირებების საღიღებლად.

ჩუკის თავმჯდომარე ვ. ნინუაძის იროხიული გაზიგება, ხალხში იგავს. -არაკად დადიოდა: "ვიცი რა ხურს მეფიჩარა ვ. გამსახურდიას, შავ ჩოხაზე თეთრიც, რომ ჩაიგვას და მეორე მხარეზედაც მიმიღნო დაიხვას, წამებულ გმირად მაინც; არ გარდავიმნი".

როგორც ყოველთვის, ისეთ ამ შემთხვევაშიც, რაც იყო მოხალალოდნელი ის მოხთა, ვ. გამსახურდია სოლოვკის მონ-
-ახსრების სცუმრობას ვერ აცდა.

თუ მოგონების შემწეობით გავითვალისწინებთ, ამ საუკუნის ოციან წლების ეროვნული პოლიციკის ჭირ-ვა-
-რამს, რომელიც მოგვევლინა ზოგიერთი პაციროფტულად გან-
-წყობილ პიროვნების ხულიერი დაუძღურების სვეროში; გო-
-ნების მიერ ნაკარნახები, საკუთარი ენით წარმოთქმული, პაციროფტიზმით გაყლენთილი პროფესის შემდგომ უღირსად აღიარება; ერის მიმართ მისი პროვაკაციად ცხადყოფა; გა-
-რეშე უხეში სამხედრო ძალით ნაკარნახები პოლიციკის აღ-
-იარება, როგორც უძლიერესი პროგრესიული მოვლენა, ერის აღორძინებაში და მისი თავისუფლების განხორციელებაში.

"პერესპექტივის სიახლოვის გამო ჩვენ ჯერ კიდევ ვერ ვაფასებთ ჯეროვნად მრავალ დი-
-ად ისტორიულ ამბავს, რომელსაც ოქცომბრის რევოლუციის თარიღი უძევს საფუძვლად, რამდენი მიხრწნილი, გადაგვარების პირამდის მისული კუ-
-ლფურა და ენა გადაარჩინა ოქცომბრის რევოლ-
-უციამ, რამდენი პაციარა ერი გამოსცადა ხე-
-იდან სიკვდილსა და გაქრობას." / ვ. გამსახუ-
-რდია. /

"ღღეს, როდესაც ღღისით, მზისით ევროპის კონცნეფტზე თავს ეხსმიან უძღურ ერებს და უნ-
-დათ მოახვიონ ისეთი ძალაუფლება და ფორმ-

-ები ცხოვრებისა და შემოქმედებისა, რომელიც მათ არ უნდათ, ასეთ დროს საბჭოთა კავშირში ხდება უდიდესი მოვლენა, რომელსაც ჩვენი ისტორიის მანძილზე თითქმის ბადალი არა აქვს." /ვ. გამსახურდია/

საბჭოთა ახალ ფეოდალს თავის მდგომარეობის სცა-
-ბლიზაციის გაშმაგებული სურვილი უკარნახავს, ასეთი "ერ-
-ოვნული სამართლიანობის ჭეშმარიდებით" შექცული სონაცა,
უძღვანას საშობლოს თავისუფლებისათვის თავგანწირულ გმი-
-რების კეთილ ხსოვნა-მოგონებას; ამავე სონაცას ის, რო-
-გორც ეპისკოპოსს, უფროვებს ანდერძ-ათ შთამომავლობას.

სამწუხაროთ, სამშობლოსათვის თავდადებულნი ვა-
-სუხის გაცემის შესაძლებლობის უნარს მოკლებულნი
არიან, ამ ქვეყნიური წარმავლობის კანონის ძალით...
მომავლის სინამდვილეში, შეგვიძლია ხარწმუნოდ წარმოვიდ-
-ინოთ, როგორც ისტორიული გარდაუვალობის პაფრიოცული აქ-
-ცი; როდესაც ქართველი ერის თავისუფალი მთამდე ავლუ-
-ობა თავის ქვეყნის ბაფონ-პაფრონი იქნება, ეროვნული და-
-აფცირებისათვის პახუხის მიზღვევის ვალდებულობას ვა-
-სუხისმგებლობას ღირსეულად შეასრულებს.

საბჭოთა ფეოდალი, როგორც შეშვენის, ეროვნულ ცა-
-ნსაცემელში გამოწყობილი, მწევარ-მეძებრებით გარემორ-
-ცყმული, სამოწყალოდ ხელგაშვერილი ხაოკუპაციო ხელისუფ-
-ლების საწვეების წინაშე, კოლხურ კოპკის ეზოში

შვლის ნუკრთა ბაკაბუკით გართული, თავს აფარებს, უკვ-
-დავ ქართველი მეფის გმირულ საქმიანობას და პაწრი-
-ოფულ მოღვაწეობის აჩრდილს. იმ მეფისას, რომლისთვის-
-აც ყოველდროს მიუღებელი იყო, მისი სამშობლოს უცხო
ძალით დამონება, რომელმაც თავის მიერ გაერთიანებულ
ქართველ ერს უანდერძა, ეროვნული თავისუფლების დიდების
შეგნების--უკვდავება.

თუ სარწმუნოდ მივიღებთ, ვ. გამსახურდიას შინაურ
მემადგიიანეს მონათხრობს, კოლხური კოშკის მშენებლობა
დაწყებულია 1946-წელს; რასაც კი მშენებლობის პროექტში
იოვალისწინებდა, მშენებლობის ერთიან პროცესში შესრ-
-მულებულია; სათოფურებიანი გალავანნი, შემდეგ შემოუვლ-
-იათ ეზოს გარშემო, ფეოდალის გეგმის მიხედვით.

1946-წელი ყრველმხსრივ ჩვენი ქვეყნის, ფიჭვეურათ
და ეკონომიურად განადგურების, დაცემის და დაბეჩავე-
-ჩავების ხანა იყო; ხცალინ-ბერიას საფრაპი ვ. ჩარვ-
-ვიანი და მისი პარფიჭვანთა ლაგამამოუღებელი ბან-
-დის თარეში, უპასუხისმგებლო და უსაფუძვლო პროვაკაცია
ერის მიმართ.

პირუთვნელი ისტორია, ორმოციან წლების სინამდვილეს
-ეს ყოველთვის ღირსეულად აღიარებს მომავალ თაობათა
წინაშე.

იმ მშენებლობამ, ქონებრივად და უფლებრივად დაბეჩავებულ--დამონებული ქართველი ხალხის მეხსიერე--ბაში გააცოცხლა, საუკუნეების მსვლელობაში საკუთარი სისხლით მორწყული ფეოდალური დროის საშინელი ეპიზოდების მრისხანე სურათები.

სამოციან წლებში ხალხის დუმილი და მოთმინება კანციკუნცათ იწყებს ამეცყველებას ღ თბილისის საღამოის გაჭეთი "თბლისი" და ყოველთვიური ყურნალი "დროშა" ღ ფურფლებზე გაისმის ინდივიდუალური პროცესების ხმა, მაგრამ კომუნისტური ოლიგარქიისათვის მათი დადუმება, არავითარ სიძნელეს არ წარმოადგენდა.

ქართველი ერის ნაცოხნალურმა თავმოყვარეობამ, ისტორიული თვალსაზრისის მიხედვით, ვერავითარი დაჯ--საყრდენი ნიღაგი ვერ იპოვა, ფეოდალური ხანის გაცოცხლების სინამდვილეში.

ცხადია, მათ წინაშე წარმოდგენილი, ბოლშევიკური რეჟიმის წყალობით გაბაჯონებული ფეოდალი, მათი--ვე მიერ გარდაქმნილი პროპაგანდის ცოცხალ იარაღად, თავის მედიდური გამომეცყველებით და ცინიკური გა--მოთქმებით საკუთარი სამშობლოს დამოუკიდებლობის მისამართით, დამონებული ერის სულგრძელობაში არა სასიამოვნო განცდების შემტეობით იმსახურებდა უნდ--

-ობლობას და ათვალწუნებას.

მაშინდელი სიყუარულის მიხედვით გამოძახილებს, ისარა თუ გრძნობდა, კაარგათაც ესმოდა, ყოველდღიური მოვლენების წალღა მისკენ მღელვარე; ცხადია, სულიერა--
-დაც განიცდიდა ყოველივეს, მაგრამ იმ დროს, უკან და--
-სახევი გზების გამონახვის შესაძლებლობანი პრაქტიკუ--
-ლად უკვე გადაჭრილი იყო, როგორც წარსულის, ისეთ არ--
-სებულ კარემოების ლოგიკით და რა თქმა უნდა ეთი--
-კური ოკალსაწრისითაც.

ავადემიკოს პააფა გუგუშვილთან, ერთ ჩვეულებრივ ვიზიტის დროს, ბელეცრისცი საუბარში მას, მჭუხარებით და ოხვრით მოუთხრობს:

" საქართველოს კომუნისტური პარტიის .
ხელმძღვანელობა, საბჭოთა ხელისუფლება,
ესოდენ მაფასებენ, ზოგჯერ მანებრივებენ
კიდევაც, მაგრამ ზოგიერთი ჩემი კოლეგა,
განსაკუთრებით ერთი მათგანი..... ფრიად
მოწადინებულია ყოველმხრივ ხელი შემიშა--
-შალოს ..... რა უნდათ ჩემგან, რა და--
-მიშავებია მათვის ..... დღენიადაც
ახალ-ახალი ცილისჩამებით ხუტს მიძფო--
-თებენ, გონებას მიმღვრევენ..... წარმ--
-ოიდგინეთ

ჩემი ოჯახური ცხორების დანგრევა-
 -საც ლამობენ...."/ავ.პ.გუგუშვილი,
 "ვ.გამსახურდია", 1976წ./

მწერალი ინსტიტუტურად გრძნობს,ერის გულისაკენ მიმავალი არა ოფიციალური გზები, უკვე ყველა და-
 -ხშობილია მიხთვის.

არცეთი მიმომხილველი, არცეთი ბიოგრაფი არ მოგვი-
 -თხრობს , თანამიყოლებით მისი ცხორების ეპიზოდებს
 თვით საბჭოთა ქართული და რუსული ენციკლოპედიები, რო-
 -მლებშიდაც მისი ვრცელი ავტობიოგრაფია არის მოთხრო-
 -ბილი, მათში მიჩქმალულია მისი ცხოვრების ის მომენ-
 -ტი,როლის შეხახებ თვითონ გვიამბობს,ერთ პაწარა
 -ხცაფიაში, ორიოდ სიფყვით:

" " დიონისის დიმილი" მე ვთარგმნე
 სოლოვკის მონასცერში, სცილი გაას-
 -წორა ვინმე ვაღბოლხვიმ "/ვ. გამსახ-
 -ურდია, "თარგმანის ხელოვნების პრობ-
 -ლემისათვის", ყურნალი "დროშა", 1971
 15/II -კლესური კომპი./

აღბად ბელეფრისცი ფსიქოლოგიურად განცდის.
 შიში მოხვენებას არ აძლევდა,რომ მომავალში, წან-
 -ჯულ-წამებულ პაწრიოფთა მოგონების დროს, ხიაში შეუ-

-ცანელი არ დარჩენილიყო ; მან კარგად იცოდა, რომ ისც-
 -ორიაში ყოველგვარი მარცხი მოსალოდნელი იყო, მით უმე-
 -ტეს კომუნისტების მიერ ხელოვნურად შექმნილი გაუგებრ-
 -ობის ნიადაგზე.

ყველაზე მეტი გაბედაობა გამოიჩინა და მწერლის
 წარსული ცხოვრების ამბავთა სინამდვილეს დაუახლოვდა,
 მწერალი ნ. დუმბაძე, ვ. გამსახურდიას--ადმი მიძღვნილ
 სტაფიაში, მკითხელებს შეახსენებს, " ბელეფრიისცის ცხ-
 -ოვრების იმ მთავარ ეპიზოდზე, როლის გახსენება, ხელი-
 -სუფლების პარტიულმა ბოიარებმა თავიანთი " კეთილ-
 -შობილების" ღირსებისათვის მიჯანშეწონილად არ მი-
 -იჩნიენ :

"ცდუნება დიდი იყო. წიხქვილიდან
 გამოსულ , ფქვილით დამცვერილ კა-
 -ცხ ჰგავდა, უცხოეთიდან დაბრუნებული
 ათასნაირი იშვებით დახუნძლული გამ-
 -სახურდია, მაგრამ ამპარცოვანი კაცი
 და ამპარცოვანი მწერალი იყო კონსტ-
 -ანტინე ბაცონი. მან ბევრი იფერტხაჟ,
 იფერტხა და როდესაც მთლიანად ჩამო-
 -ფერტხა ის მცვერი, იგი მთელი თავისი
 სულიერი

ახოვანებით, კოლხური სიკოხცავით,
მშვენიერი აღნაგობით, და სამოსით

წარსდგა ქართველი ხალხის წინაშე."
/ნ.დუმბაძე, "ლიტ - ----- ლი ხაქ -

---ლო", 10/VI-1983წ./

აი ეს "ფერთხვის" პრწყედურა , ხაბჭოთა რეჟიმის
პოლიტიკურ სინამდვილეში უმხელესი საქმიანობა

იყო და არის ამჟამადაც, რჩეულიც აღამიანისაგან

მოითხოვდა და დღესაც მოითხოვს , ხულიერი განცდების

მანერას, რომ საკუთარი ხმა შეეჩყო ჩეკა. "ეროვ-

-ნული" შინის ღირიყორისათვის, წინამდღეგ შემთხვევაში,

ის რჩებოდა აღამიანს და მისი პაფრიოციშმის სინდისის

და მორალის ღირსეულ ქვეშევრდომათ, ესეიგი, არსებული

პოლიტიკური სიფუაცის და მისი რეჟიმის უკანონო შვილად,

მაგრამ თავის სამშობლოს და მისი ისტორიის ხაამაყო მო-

-ქალაქეთ რჩებოდნენ იმათ რიგებში, რომლებიც კისრულო-

-ბდნენ და კისრულობენ, ზეპირსიფყვიერ და წერილობით

მემაფიანეობას 64-წლის მანძილზე დამონებული ქართველი

ერისას; მათი ისტორიული მოგონებები თანამედროვე დღე-

-ეებისა , რაც მომავალში ყოველივე იქნება შთაფმამავ-

-ვლობისათვის უწყუარი მასალა , იმ საბრალდებულო
 აქცისათვის, რომელსაც თვალწინ გადაუშლიან მათ, რომლებს
 -ბივ სახელმწიფოებრივ ხელისუფლებას უცხო ძალის დახმა-
 -რებით, განუკითხავი სისხლის ღვრისათვის და უსაშინელ
 -გზი ბოროტებისათვის იყენებდნენ^{და} იყენებენ; თავის ეგ-
 -ოისცური გაუმადლარი და განუსაზღვრელი მზრახველობ-
 -ისათვის, მგზავსათ ბ-ნი ვ. გამსახურდიასი.

საქართველოში მწერლობა-ლიცერაციურისა და სამ-
 -ცნიერო აკადემიების წარმოშობა-განვითარების ისც-
 -ორია სადაო არ არის, არც ის არის სადაო, რომ მათ
 წარმოშობა^{და} განვითარებაში კარლ მარქს^{და} ვლ.ლენინს
 არავითარი მონაწილეობა არ მიუძღვით, მაგრამ თუ ვ. გა-
 -მსახურდიას ყურს დაუგდებთ, შეიძლება აღამიანი , ამ უც-
 -ყუარი ისტორიის სინამდვილის ჭეშმარიტებაში დაეჭვდეს;

მოუხმინოთ ბ-ნ გამსახურდიას:

"ამ უბრწყინვალეს დაწესებულებას
 ქართული კულტურისა, რომელიც მოგვცა
 ლენინის და სტალინის პოლიტიკამ^{და}....
 /II/II-1947წ./

".....რომ არის დიდი პროგრესი ჩვენ
 მეცნიერებაში, ეს არის შედეგი ჩვენი
 პარტიის ბრძნული ლენინური პოლიტიკისა"

/15/IV-1958-წ./

"ღღეს კომუნისტური პარტიის ლენინური
პოლიტიკა დიდი ინტერესით უძღვება ჩვენ
მეცნიერებას, მწერლობას, ლიტერატურას
და საერთოდ კლასიკურ მემკვიდრეობას."

/ აკად. ს. ლურმიშიძე, "კ. გამსახურდიის
ზოგფერთი გამოსვლა საქართველოს მეცნი-
-ერებათა აკადემიაში" ./

ყრველივე ამას, რომ ამბობდეს კოლმეურნეობის პირ-
-ველადი პარტუჯრედის პროპაგანდისცი, უნებლიეთ გავი-
-ღიმებოდით და უაზრო თანხმობით ვახიამოვნებდით, მაგრა
როდესაც საქმე გვაქვს, პროპაგანდით გაყალბებულ, სა-
-კუთარი სარგებლიანობის თვალსაზრისიანობის ცდას-
-თან, სამჩუხარო და სავალალოა!

ბელეტრისციის შინაური მემაციანე იგონებს, ყო-
-ლად უნფცარეს საპაციო სცუმრის, ეღჯარდ შევარდნა-
-მის სუკანასკნელ სცუმრობას კოლხურ კოპკში, უკვე
დასნეულებულ მწოლარე საბჭოთა ფეოდალ : : მწერ-
-ლის სანახავად მობრძანებულს.

სნეული და მომაკვდავი ფეოდალი-ბელეტრისცი,
თავისმამაშვილურ დარიგებას განუმარცავს, "კომუნი-

- ზმის სამართლიანი" საქმიანობის შემოქმედის უბნ-
- უნველყოფისათვის :

"მე დიდი ხანიათვალს ვაღეცნებ შენ
საქმიანობას, მომწონს შენი შემართება,
სიფრთხილე გმართებს, რამეთუ, სიმართ-

- ღისათვის მებრძოლს ბევრი მტერი უჩდება."

აი, სარეცელზე ხელ მღაფავი საბჭოთა ფეოდალის
უკანასკნელი ანდერძი, დამონებული მშობლიური ერის
მიმართ; დღეს მსოფლიოში გამართული ბრძოლა, კომუნი-
- ზმის და საბჭოთა იმპერიალიზმის აგრესიის წინააღ-

- ლ დევ, თურმე სინამდვილეში წარმოადგენს და არის
ბრძოლა კომუნისტური და საბჭოთა ქვეყნის სამართლი-
- ნობის წინააღმდეგ!!

ჩვენ საუბარსა და წაუმიღვართ საგანგებოთ წინა-

- სიფყვა, გამსახურდიას ისტორიული რომანდან, რო-

- მელიც იშვიათი განსაზღვრულობით და სიზუსტით გამოძსა-

- ხველია შეგნებულად, ეროვნული გადაგვარების გზაზე
დამდგარი ადამიანისა, რომელმაც არჩია, გადაგვარებულ
და მოლაღაფე თანამემამულეებთან ყოფნა და განდიდება,

ვიდრე "გულმართალ წინაპართა აჩრდილებს შორის სათნო-
- ებით ნეცარებაში ყოფნა", და მართლაც ნეცარ არიან
სულმოკლენი ამა წუთისოფელსა შინა.

საუბრის რეჟიმშირებაში აღგდლი დაუთმოთ თვით

ვ. გამსახურდიას სიყვავებს; როდესაც ის სრულიად დაჩმუ-
 -ნდა, საზოგადოებრივი შინაგანი განწყობილების ხარბიე-
 -ელზე გამეფებული ღუმილიდა გულცივობა მძინვარებდა მის
 მიმართ, მაშინ სინანუქ. -ს ფსიქოლოგიური განცდის გვრე-
 -მამ, გარდაცვალების წინ ასეთ აღსარებამდის მიიყვანა:

"მე არახოდეს მიმეგობრია
 უპრინციპოდ და ხელალებითფ ან რა
 მაიძულებს..... ჩვენიმთავრობის და
 პარტიის ხელმძღვანელი ამხანაგების
 გარდა მე არავის მოშველება აღარ
 დამჭირდება" /ვ.გამსახურდიას, "დროშა",

3/III-1972წელი./

როდესაც ჩვენი საუკუნის, ისეთმა უძლიერესმა შემ-
 -ოქმედმა ისტორიული ბელეტრისტიკისა, როგორც იყო აწ
 გახვეწებულ ვ. გამსახურდიას, თავის მშობლიურ ერს ზუ-
 -რგი შეაქვია და შეუბრუნა, და საოკუპაციო ხელისუფლები
 და მისი საფრაპების წინ დაიჩოქა, ჩვენ რაღა გვეთ-
 -ქმის გარდა შენდობისა, მაგრამ ჩვენ ამის თქმის შესა-
 -ძლებლობას ამყამად უფლებრივად მოკლებული ვართ, ვინა-
 -დან შენდობის გამოთქმის, ან არ გამოთქმის უფლებას
 თავის კომპეტენციაში იღოვებს ქართველი ერი მომავლისათვ.
 -ის. ამყამად ჩვენი ხურვილის წინადადება; ყველა მოგზ-

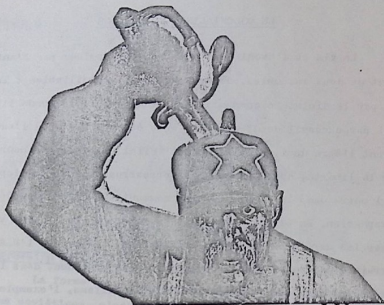
-აურმა და გამვლელ-გამომვლელმა, კოლხური კოძკის გალ-
-ვისი შიგნით, ეზოში მდებარე საფლავის ლოდზე ამოიკ-
-ითხოს ეპიგრაფთა, ვ. გამსახურდიას სიყვავების წარწერ-
-ით, რომლითაც განსვენებულმა ბელეფრიხსმა, ჭოგბა შეა-
-სხაა პოეფ და საზოგადო მოღვაწეს ირ. აბაშიძეს ვგწლის
წინად:

"თუ მწერლის უკან არა დგას
კეთილშობილი ვაყვავი, ეს
ყოველივე ამაო ჩმახვა აღმოჩ-
-დება." /ვ. გამსახურდია/

ელენა გამცემლიძე

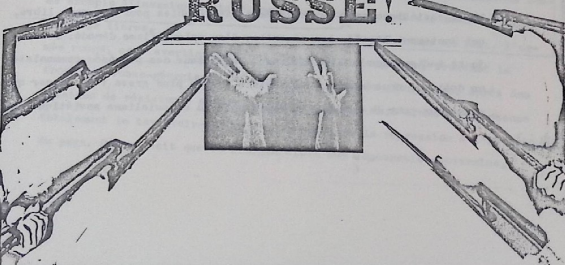

(გაგრძელება შემდეგ ნომერშილ)

L'IMPÉRIA LISME

RUSSE!

LE COLONIALISME SOVIETIQUE

La vie et l'avenir de la terre sont dominés par l'antagonisme latent de deux ensembles, de deux univers inconciliables : le monde régi par la dictature communiste et, face à lui, le monde libre. Il n'est pas excessif de dire qu'ils sont étrangers l'un à l'autre, comme peuvent l'être deux galaxies dans l'infini cosmique. Malheureusement pour la liberté, ces deux univers terrestres ne sont pas impénétrables, et il entre dans la nature du bloc communiste d'être perpétuellement en expansion. En effet, alors que les terres de la liberté voient se briser les dernières vagues du colonialisme agonisant, l'U.R.S.S. est en train d'instaurer une ère coloniale sans précédent dans l'histoire. Pour l'historien et le théoricien du colonialisme, l'exemple de l'U.R.S.S. constitue le plus complet des inventaires : tous les moyens connus d'acquérir des domaines coloniaux, tous les modes possibles d'exploitation des peuples, en un mot tous les types de colonialisme déjà existants, l'U.R.S.S. a eu le rare talent de les faire siens et d'en donner l'image la plus criarde. Mieux encore : la tyrannie soviétique a créé à son propre usage des modes inédits de colonisation ; ce ne sont pas les moins raffinés. En somme ; le régime soviétique est passé maître en la matière. Les méthodes et les desseins de l'impérialisme soviétique sont par eux-mêmes intolérables pour le monde libre, qui justement liquide les séquelles d'un colonialisme démodé. Mais la juste indignation qui saisit tout observateur des procédés communistes ne doit pas nous masquer une réalité encore plus grave : le danger que constitue pour la liberté la croissance du colonialisme soviétique. Car

l'expansion qui l'anime n'en est qu'à ses débuts. En dégageant les desseins qui fondent l'impérialisme du Kremlin, nous apercevons en quoi il est, dans son principe et par son essence, insatiable, illimité. En esquisant les méthodes qu'il emploie pour constituer son empire colonial, les modes de colonisation qu'il y applique et la dialectique par laquelle il tente de la justifier, nous nous proposons de démasquer le but final des efforts du Kremlin et de mettre ainsi en lumière qui la menace qui pèse sur le monde libre.

1 - METHODES DE L'EXPANSION SOVIETIQUE

L'agression militaire.-

La forme la plus ample et la plus spectaculaire de l'expansionnisme soviétique, c'est la brutale invasion militaire. Mais l'invasion peut présenter plusieurs aspects : l'occupation militaire de fait se transformant insensiblement en occupation permanente, comme dans le cas des satellites ; l'infiltration militaire, comparable à une guerre coloniale classique ou encore la guerre faite à un pays souverain possédant lui-même une armée régulière.

Ce dernier procédé, somme toute ; le plus direct et le plus rapide, a été le plus souvent employé, et sans ménagements. Nous en donnerons comme exemple l'invasion de la Géorgie indépendante, qui n'a cessé d'indigner les pays libres.

Au printemps de 1921, l'armée rouge, sans avertissement ni déclaration de guerre, franchit la frontière russo-géorgienne et s'attaque à l'armée géorgienne. Après des semaines de résistance acharnée, l'énorme masse de l'armée rouge occupe totalement le territoire géorgien, et organise la répression à l'intérieur du pays. Or, on sait que la Géorgie était une démocratie souveraine,

reconnue par le Conseil Suprême et de nombreux autres pays - y compris la R.S.F.S.R. elle-même. En outre, le Kremlin avait signé un traité avec la république géorgienne, le 7 Mai 1920. Ce traité sera le premier des 45 traités signés et violés par l'Union Soviétique, comme le signale Monsieur Lyons. Pendant la même période, les peuples captifs de l'ancien Empire tsariste réalisent leurs aspirations nationales et recouvrent ou acquissent leur indépendance.

Réagissant violemment contre ce mouvement historique, le Kremlin, selon les cas, déclanche des opérations locales ou de grande envergure. En 1920 l'Azerbaïdjan est occupé militairement, ainsi que l'Arménie, toutes deux étant pourtant des républiques indépendantes. Quand l'Ukraine et la Biélorussie accèdent à l'indépendance, l'armée intervient, et finalement les soviétise par la force.

La force brutale et directe est aussi le moyen employé à l'égard des peuples d'Asie Centrale. Ici, le Kremlin agit d'une façon différente en raison des conditions spéciales dues à la présence massive de colons russes installés par le régime tsariste. L'habileté soviétique sut combiner l'action militaire de l'armée rouge et l'utilisation des colons armés et dressés contre les autochtones musulmans. Néanmoins, la résistance musulmane à la soviétisation fut de longue durée, et pendant de nombreuses années, l'armée rouge ne cessa de faire la guerre contre les groupes de partisans musulmans : c'est ce qu'on a appelé le "Basmatchestvo". Dans les territoires musulmans, comme en Ukraine et en Biélorussie, comme sur le territoire caucasien, l'occupation militaire directe et plus ou moins rapide fut suivie

d'interminables représailles sur la population occupée, et un sanglant système de répression devait s'installer pour longtemps. Nous verrons plus loin comment le Kremlin procède pour mettre au pillage, déporter et humilier les peuples asservis.

Nature et sens économiques de l'impérialisme soviétique.

Mais pour établir sa domination, il n'a pas toujours recours à des moyens aussi simples et aussi clairement violents. Selon les circonstances, la méthode s'adapte. Tel est le cas des démocraties populaires satellites de l'U.R.S.S. Par le fait de la deuxième guerre mondiale, l'Union Soviétique se trouve occuper militairement, en Mai 1945, la Pologne, la Roumanie, la Tchécoslovaquie, la Bulgarie, la Hongrie et une partie de l'Allemagne. Sans compter la Yougoslavie, qui saura échapper à son joug. Or, la situation est singulière. Pratiquement, ces pays sont soumis à l'occupation soviétique. Or le but, en général inavoué, de l'U.R.S.S. consiste à les transformer en colonies, autrement dit à les soumettre à son exploitation. Mais un fait important rendait l'opération difficile : l'U.R.S.S. avait à faire à des nations relativement industrialisées, déjà équipées, douées d'une économie structurée et autonome, ce qui interdisait, par la force des choses, une exploitation de style colonial classique et aurait dû logiquement imposer entre l'occupant et l'occupé des rapports de coopération, une sorte d'égalité économique, au lieu des relations de maître à esclave souhaitées par le Kremlin. Et l'on assistera alors à une extraordinaire, incroyable entreprise. En somme, pour être colonisés, les pays satellites se trouvaient relativement trop évolués économiquement.

Au lieu de modifier ses desseins, l'U.R.S.S. n'hésita pas à se lancer dans une opération inouïe : procéder à la régression artificielle des peuples occupés. En même temps, l'U.R.S.S. imposait aux satellites des traités de commerce contre-nature, et de caractère vraiment colonialiste, infligeant aux rapports économiques entre l'occupant et l'occupé une structure hiérarchisée. Cette torsion de la réalité, ce détournement du naturel et du normal, cette sorte de démiurgie, nous la retrouverons souvent dans le tableau du colonialisme soviétique.

Nous laissons de côté toutes les mesures politiques, militaires et policières qui accompagnaient cette réaction économique. Elles sont, hélas ! bien connues, et l'insurrection hongroise est là pour nous en rappeler le caractère. Dans le domaine de l'action par le moyen de l'économie, il faut envisager également l'expansion soviétique, dite pacifique, en direction de l'Asie du Sud-Est et du Moyen-Orient. Ici, nous ne sommes plus en présence de cet artifice historique constaté dans le cas des satellites. Il s'agit au contraire de l'impérialisme économique que l'on peut nommer classique, tel qu'il a été défini par Hobson et, d'après lui, par Lénine. Nous ne reprendrons pas l'analyse de Hobson, qui relève de l'explication économique et de l'interprétation théorique, ni celle de Lénine, qui a le tort d'être centrée sur la notion de monopole financier et exagère le rôle des mouvements de capitaux. Nous définissons le colonialisme économique de la façon la plus simple: 1) un pays assez développé pour être capable d'expansion financière et industrielle intervient dans l'économie d'un pays moins développé, selon la forme d'un transfert de capitaux et d'équipements. 2) Cette intervention a un double résultat : a) d'une façon relative, elle concourt à l'équipement du pays "colonisé" et

donc à son progrès économique. b) mais en définitive, elle contribue à le maintenir à un stade d'évolution régressif par rapport à celui du pays "colonisant". C'est à ce genre de "colonisation" que projette de se livrer l'U.R.S.S. avec le Moyen-Orient, notamment. Mais l'intervention soviétique devra s'accompagner de caractères qui lui sont propres : 1) elle est liée à un noyautage militaire, sous forme de "commissions d'experts", de fourniture d'armements, de bases stratégiques. 2) elle est accomplie au nom de la "libération" des peuples sous-développés du joug économique des puissances occidentales. 3) Enfin, - c'est le point le plus important, sur lequel nous reviendrons - cette expansion économique n'est pas motivée par une sorte d'élan, mais elle est toute entière dictée, imposée et réalisée par une idéologie que nous aurons à définir plus loin.

2 - MODES DE COLONISATION.

L'exploitation économique.

Les moyens d'expansion coloniale soviétique, dont nous venons de donner quelques exemples, se prolongent, s'accroissent et s'enrichissent dans la colonisation proprement dite, dans les modes d'exploitation des peuples déjà conquis, déjà asservis.

Si l'on considère l'ensemble de l'économie soviétique, du moins ce que nous en laissons filtrer la méfiance du Kremlin, nous constatons plusieurs traits caractéristiques : 1) Les échanges entre le "centre" et la "périphérie", entre la "métropole" et "les républiques fédérées" se font sur la base d'un déséquilibre évident. Une analyse objective de ce processus à double sens au moyen des canaux impériaux nous

démontre que les ressources et richesses naturelles des républiques fédérées, qui pourraient servir de base matérielle à leur existence indépendante et à leur bien-être, se transforme, au contraire, en instrument d'asservissement de ces mêmes peuples, au service, en fin de compte, les intérêts expansionnistes du dernier empire colonial du monde. 2) La structure économique des échanges est conçue à l'échelle de l'ensemble soviétique, elle est dictée par le centre, et simplement réalisée par les républiques. C'est l'économie d'un Empire Colonial, et non d'une Fédération de peuples libres. Cette situation impériale est particulièrement perceptible si l'on dépouille les plans quinquennaux établis par Moscou pour les républiques fédérées. Elle serait encore plus évidente si le gouvernement soviétique publiait le bilan total des échanges économiques à l'intérieur de l'U.R.S.S. Mais il s'en garde bien. En un mot, l'U.R.S.S. constitue un empire économiquement centralisé et hiérarchisé, dont la structure est réellement coloniale.

L'exploitation humaine et sociale.

Ce mode d'exploitation peut se résumer en une formule s'appliquant à tous les domaines de la vie soviétique : le Kremlin soumet les peuples asservis à un véritable pillage systématique, une sorte de mise à sac planifiée. La métropole draine la majorité des productions nationales : cette hémorragie perpétuelle appauvrit les pays colonisés, et a un double but : enrichir l'occupant, mais également maintenir l'occupé dans un état de stagnation destiné à engloutir ses facultés

de réaction. Mais l'hémorragie n'est pas seulement économique ; elle est aussi malheureusement, humaine. Sans parler encore du génocide, auquel nous allons revenir plus loin, une circulation forcée s'établit entre les républiques et la métropole : les pays colonisés fournissent une main-d'oeuvre prélevée de force, et reçoivent en échange des cadres métropolitains, des "experts", des commissions de contrôle, etc... Ce déséquilibre des échanges humains instaure une inégalité sociale favorable à l'occupant ; il tend à mettre les peuples colonisés dans le désarroi, et à les y maintenir. C'est également l'une des manifestations d'un caractère fondamental de "l'idéologie" soviétique, le mépris de l'homme et de l'individu. Les peuples et les hommes sont traités non comme des entités, mais comme du matériel. Ce fait est encore plus évident lorsque l'on pense à "l'exportation des élites" à laquelle se livre l'U.R.S.S. Prélevant dans chacun de ses domaines les intellectuels et les techniciens plus efficaces, elle les "importe" dans la métropole ; cela se produit partout, mais l'exemple le plus connu est celui des savants allemands "invités" en U.R.S.S.

On voit que l'une des constantes des modes de colonisation soviétique, c'est de jeter les peuples soumis dans l'incertitude, de déséquilibrer les échanges naturels, de détruire toute cohérence humaine. Le procédé n'est pas réservé aux individus, mais s'applique aussi aux nations et à leurs cultures. C'est le cas de la russification. La tentative de russification se poursuit d'une façon plus ou moins subtile : matériellement, au moyen de la saturation des autochtones par un afflux de colons métropolitains ; cette infiltration

se fait partout, au Caucase, en Asie, en Ukraine et en Biélorussie. Mais c'est en direction des peuples musulmans qu'elle est le plus considérable. En ce domaine, le Kremlin s'est contenté de reprendre et d'accentuer la politique du régime tsariste. On connaît le fameux plan Stolypine, qui, au début du siècle, avait eu pour résultat le "transfert" par la force d'un million de colons russes en Asie Centrale. Ce mouvement fut repris et amplifié par Staline, et des millions de colons furent contraints à envahir les steppes asiatiques. Khrouchchev, à son tour, fit expédier des masses de colons au Kazakhstan, et le mouvement continue actuellement. En plus de la tentative de russification matérielle, cette immigration a pour avantage, aux yeux du Kremlin, de bouleverser l'économie pastorale des autochtones. Car naturellement, les nouveaux colons s'installent sur les pâturages kazakhs. Mais cela ne suffit pas : la russification culturelle est elle aussi imposée aux autochtones. Dans toute l'U.R.S.S., elle exerce une pression sur les peuples colonisés. Dans le cas particulier des musulmans, elle prend l'aspect d'une lutte contre l'Islam. La religion musulmane est brimée, interdite, mutilée par les fonctionnaires communistes. Le Kremlin, dans son entreprise de bouleversement et de destruction de l'individu et de la nation, trouve avantageuse la situation qui résulte de cette double russification : elle crée un antagonisme entre les colons et les autochtones et d'autre part entre les travailleurs indigènes et la nouvelle caste de fonctionnaires "importés". Cette nouvelle forme de la lutte des classes, aux yeux du Kremlin, affaiblit les chances des mouvements nationaux, disperse leurs efforts et enfin instaure cet état d'injustice sociale et de chaos économique auquel semblent

se complaire les dirigeants soviétiques.

Le génocide.

L'on conçoit que toutes les malversations sociales et démographiques précédemment décrites impliquent inévitablement un brassage colossal des peuples, des langues, des cultures. Ce chaos revêt deux aspects : la déportation de fragments démographiques, dans le style tsariste, et le transfert radical de population dans leur totalité, c'est-à-dire le génocide. Nous avons déjà souligné la volonté déterminée du Kremlin de forcer la nature, de créer, dans l'ensemble de l'Empire, des conditions artificielles, tendant à priver les nationalités de leur fondement normal, culturel et économique. Cette tentative a trouvé son expression la plus criminelle dans le génocide. Des peuplades entières sont arrachées de leur sol natal, à leur milieu naturel et déportées à des milliers de kilomètres. Des républiques autonomes, créées par le gouvernement soviétique lui-même, sont détruites en quelques jours. En 1944, au mois de février, la république autonome des Tchétchén-Ingouchs, peuplée de 700.000 habitants, est rayée de la carte : le peuple est collectivement déporté, et cela en quelques jours. En 1947, les Balhkar; à leur tour sont annihilés en tant que peuple. De tels actes se passent de commentaire. Ils paraissent inconcevables à tout esprit normal. Mais ce jeu cruel des démiurges soviétiques, bafouant la nature et les nations, fait partie d'un système complexe : le génocide est lié à un ensemble de mesures analogues, tendant à un gigantesque chaos des races et des cultures. Ainsi, 75.000 Coréens ont été "importés" en Uzbekistan avant la guerre. Nous avons vu en outre que des millions d'individus sont

transplantés à travers toute l'U.R.S.S., sous prétexte de " mise en valeur " du territoire ; ou encore dans le but de déplacer les résistants au régime.

Cette sorte de haine de la personne nationale se manifeste quotidiennement à l'intérieur de chacun des territoires soviétiques sous la forme d'une perpétuelle oppression de la personne humaine, traitée elle aussi, en vulgaire matériel. On connaît le régime d'inquisition policière qui fait régner, dans toute l'Union Soviétique, une atmosphère anormale et contrainte. Le malaise que les dirigeants introduisent dans la vie économique, dans la vie des peuples, ils excellent à le maintenir également au coeur de chaque individu. C'est ainsi que l'on peut affirmer que d'une certaine manière, le peuple russe se trouve lui-même dans une situation coloniale " sui generis " par rapport à la classe dirigeante. L'oppression sociale et politique à laquelle il est soumis revêt un caractère d'exploitation coloniale. Par le fait que le colonialisme soviétique vient du sommet, par le fait qu'il est imposé par une oligarchie incontrôlable, le peuple russe en est la victime aussi. Lui aussi, en outre, est soumis au régime des déportations massives, on voit de colonisation, lui aussi est affaibli, appauvri et exploité par une économie artificielle et contrainte. Ses ressources lui sont arrachées, non pour améliorer son existence, mais pour alimenter l'impérialisme des dirigeants. Le Kremlin impose aux Russes une stagnation qui les maintient artificiellement à un stade régressif aussi bien dans le domaine économique que dans la vie politique. C'est en cela que le type de relation entre la caste dirigeante et le peuple russe lui-même relève du colonialisme. C'est un fait qui paraît insolite, mais il constitue précisément l'un des caractères

propres à l'oppression coloniale soviétique.

3. LA "DIALECTIQUE DU COLONIALISME"

Théorie et pratique -

Mais ce serait méconnaître la nature du communisme que de négliger la prétendue dialectique dont le Kremlin accompagne chacune des étapes de son expansion coloniale. Il n'a pas seulement établi le régime colonialiste le plus excessif de l'histoire, il a également élaboré la théorie correspondant à ses actes. Mais la théorie communiste a ceci de particulier qu'elle est essentiellement changeante ; il convient d'en esquisser les variations et d'indiquer le rapport entre la réalité, que nous venons d'inventorier - et la théorie -

Le règne de la tactique fut inauguré à l'aube de la révolution. Par Lénine, la tactique domine tout le reste, et cette conception est le fondement de son "machiavéisme". Il en donne la preuve dès 1917. Une semaine après avoir pris le pouvoir, le Conseil des Commissaires du Peuple, à Pétrograd, signait le décret suivant :

"Décret sur les Nationalités : Egalité et souveraineté des peuples de Russie. 2) Droit des peuples de Russie à disposer d'eux-mêmes jusqu'à séparation complète et constitution d'un Etat indépendant. 3) Suppression de tous privilèges et restrictions dans le domaine religieux et national. 4) Libre développement des minorités nationales et des groupements ethniques habitant sur le territoire russe."

On connaît également les théories de Lénine sur les nationalités ; encore en 1914, il déclarait :

"Pourquoi nous, Russes, qui opprimons un des plus grands

nombre de Nations que n'importe quel autre peuple, ne reconnaitrions-nous pas le droit de la Pologne, de l'Ukraine, de la Finlande, à se séparer ?... Il faut être fou pour continuer la politique du Tsar Nicolas. "

Il est intéressant que Lénine reconnaisse précisément à l'Ukraine le droit de sécession et d'indépendance. Il est encore plus intéressant de comparer la date du décret sur les Nationalités et la date de l'agression rouge contre l'Ukraine. Le décret accordant le droit à la sécession était pris en Octobre 1917. En Novembre, la Rada Ukrainienne proclame la République Démocratique Ukrainienne. En Décembre, moins de vingt jours plus tard, moins de 50 jours après le décret sur les Nationalités, l'armée rouge entrait en action contre les principales villes ukrainiennes. Deux ans plus tard, l'armée rouge envahissait définitivement l'Ukraine, dont la conquête dura jusqu'au début de 1920.

Nous avons indiqué cet exemple de l'Ukraine, car il est caractéristique de l'attitude bolchevique, et particulièrement scandaleux, en raison de la rapidité avec laquelle la pratique annule la théorie. Le slogan : liberté des peuples à disposer d'eux-mêmes, jusques et y compris la sécession : fin du régime colonial, libération des peuples de l'ancien Empire du Tsar ! L'Azerbaïdjan, l'Arménie, la Géorgie, les peuples de l'Asie Centrale, l'Ukraine, la Biélorussie, tous reconnus libres dans les textes, aussitôt assassinés par les actes. Ce décalage entre la théorie et la pratique, entre propagande et action demeurera constant en U.R.S.S. et nous le constatons chaque jour en 1958.-

Du malheur d'être historien -

Mais cette imposture ne se limite pas à la relation entre théorie et pratique ; elle se produit également à l'intérieur de la théorie. Il faudrait une collection entière d'ouvrages pour rendre compte des variations "dialectiques" de l'impérialisme soviétique. Mais un exemple nous suffira, car il est stupéfiant et expressif.

Il s'agit des jugements portés sur l'Imam Chamyl par les théoriciens patentés du régime. L'on sait que de 1829 à 1859, Chamyl, à la tête des montagnards du Caucase, résista glorieusement et désespérément à la conquête russe tsariste. Cette épopée est nommée dans l'histoire : "muridisme" (du nom de la secte religieuse muride). De la révolution jusqu'en 1950, la guerre de Chamyl contre la conquête impérialiste est célébrée par les historiens soviétiques comme une "épopée patriotique et progressiste", Chamyl qualifié de "grand démocrate... chef d'un mouvement de libération nationale, dirigé contre la politique coloniale du Tsarisme ("grande encyclopédie soviétique" - 1934). Telle est l'attitude officielle du Kremlin pendant trente ans. Elle correspond, il faut s'en rendre compte, à la première partie du slogan de propagande : " peuples ! libérez-vous... ", les peuples opprimés par le capitalisme doivent acquérir leur indépendance, " la prison des peuples" (Lénine) qu'était l'empire du Tsar doit s'écrouler, et chacun recouvrer sa liberté. Mais on connaît aussi la deuxième partie du slogan : "... et unissez-vous à nous ! ". Une fois libérée du joug capitaliste, les peuples doivent alors "s'intégrer" à l'Union des républiques socialistes pour former un "ensemble socialiste unique " (Lénine). Mais cette deuxième "étape", qui peut d'ailleurs être interprétée de bien des manières, on en a eu la preuve-

va être reprise et formulée par Staline et ses porte-plumes d'une façon incroyable pour tout homme de bons sens. Nous avons vu que de 1918 à nos jours, les dirigeants soviétiques se sont employés, avec un sinistre succès, à réaliser brutalement le second point du slogan. En 1950, les historiens officiels vont donner une théorie de cette réalisation, et condamnent le mouvement de Chanyl.

Vpici le raisonnement implicite qui fonde cette étrange dialectique, raisonnement qui rappelle les exercices décadents de philosophes comme Diodore Chronos. Les peuples faisant partie de l'Union Soviétique ont le bonheur de connaître le régime communiste. A quoi doivent-ils ce bonheur ? A leur appartenance à l'U.R.S.S. D'où vient cette appartenance ? De leur conquête par l'impérialisme tsariste. Donc, l'impérialisme du Tsar est bénéfique, car il a préparé la voie au socialisme et assuré d'avance le futur bonheur des futurs peuples soviétiques. Tel est exactement l'argument des théoriciens du Kremlin. D'où une condamnation violente du muridisme, et en même temps de l'Islam ; accompagnée d'une série de jugements tels que : " le caractère de classe de tout mouvement national " - " l'Islam a toujours joué un rôle réactionnaire "... Toute cette campagne correspond d'une part à la russification de l'Union Soviétique, accompagnée d'une russification de la théorie socialiste. Elle correspond d'autre part aux violentes brimades anti-musulmanes et anti-nationales particulièrement vives à l'époque. Tout cela concorde à former la conception suivante : l'Empire tsariste et l'union soviétique constituent un ensemble unique, un tout historique. Tout ce qui est ou a été anti-russe est par là-même anti-soviétique.

Mais après la mort de Staline, un nouveau mode d'expansion

coloniale, que nous avons souligné au début de cet article, est mis en oeuvre : l'aide " aux pays sous-développés, le "soutien" aux mouvements nationalistes Afro-Asiatiques et notamment aux mouvements arabes. En 1956, les historiens officiels réhabilitent Chamyl et l'Islam : " l'affirmation du caractère réactionnaire du mouvement des montagnards pour leur libération procède d'un esprit impérialiste et ne contribue pas à l'amitié des peuples" (Pikmen). Mais cette attitude sera de courte durée. Dans la même année, 1956, cet "esprit impérialiste", critiqué quelques mois plus tôt, sera repris et célébré. Qu'on en juge : " on ne saurait nier que la Russie ait joué un rôle progressiste à l'égard des peuples caucasiens... La lutte contre les survivances religieuses et féodales doit comprendre aussi la lutte contre le muridisme réactionnaire caucasien" - et Bouchev a l'impudence d'ajouter : "... en partant des positions marxistes-léninistes"

l'Empire Soviétique : un nouveau type de colonialisme.

Cette stupéfiante dialectique nous enseigne beaucoup, mais en particulier les deux points suivants : la théorie apparente du colonialisme soviétique est liée à de nombreux facteurs de tous ordres, surtout de propagande extérieure, et une étude complète devrait tenir compte de tout cela. D'autre part, le Kremlin revendique objectivement ses droits à l'héritage de l'impérialisme Tsariste. Le Parti Communiste soviétique et les dirigeants du régime reconnaissent eux-mêmes implicitement que le colonialisme soviétique et le colonialisme russe du Tsar constituent un ensemble historique. Néanmoins, il nous faut ici compléter l'image de l'impérialisme soviétique. Il n'est pas le simple héritier de l'impérialisme tsariste, pas plus qu'il n'est la simple réplique de l'expansionnisme capitaliste. Ces deux derniers

on quelque sorte, naturels. Ils résultent d'un mouvement automatique, non prémédité, non organisé en vue d'une idéologie donnée. Or, il en va tout autrement de l'impérialisme soviétique, celui-ci est au service d'une idéologie implacable ; il est donc sans limite. D'autre part, il est habité d'une contradiction perpétuelle : à l'intérieur la plus sauvage des colonisations. A l'extérieur ; une "aide incessante aux mouvements nationalistes de décolonisation.

L'on comprend aisément les buts de ce fléau, et son ampleur.

Nous avons vu que le dessin final de toutes les entreprises coloniales soviétiques, de tous ses procédés, consiste à bouleverser le normal, le naturel, l'humain. Il tend à instaurer un ordre où régnerait un robot : "l'homme" soviétique. Tous les forfaits contre l'humanité que nous avons signalés ici, peuvent se résumer en deux mots : dépersonnalisation et dénationalisation ; telle est la méthode que l'U.R.S.S. met au service de son but final : la colonisation de la planète entière. Tel est le danger qui menace le monde libre ; car il est clair qu'un tel mouvement est destiné ou à périr ou à ne jamais s'arrêter. Et si l'on se souvient que l'Empire colonial soviétique s'étend jusqu'au cœur de l'Europe et jusqu'aux flots du Pacifique, on sentira avec force l'urgence de la menace. Héritier de l'expansionnisme tsariste, l'impérialisme soviétique est autrement redoutable. L'expansion était, si l'on peut dire, instinctive. Sous l'ancien régime, comme aujourd'hui, les oppresseurs ne se faisaient pas faute de "détruire, anéantir les peuples", selon l'expression d'un grand poète russe. Mais avec le colonialisme du Krecalin, l'expansion est méthodique, conçue à l'échelle planétaire, l'oppression est au service d'un système destiné à s'étendre au monde entier. C'est-à-dire qu'il vise chacun de nous, qu'il menace tous les hommes libres et tous

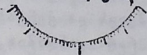

tous les peuples libres. Le bloc soviétique, dressé face au monde libre, crie aux nations qui échappent à son joug : "Libérez-vous". Mais il tait pour le moment le but final de l'entreprise : "... et unissez-vous à nous". Sa pensée profonde peut se traduire ainsi : si votre libre volonté ne vous incite pas à "l'union", nous nous chargeons d'y remédier... par la force !

-----oo0oo-----

მოკლედ

პაციფიკული მკითხველო!

თქვენ როგორ ფიქრობთ- ვინ უმლის საბჭოთა ადამიანებს საზღვარგარეთ მგზავრობას? რაკი კითხულობთ გიჟახებთ: საბჭოთა მოქალაქეებს საზღვარ გარეთ მოგზაურობას კავშირისფერი ქვეყნები უშლიან, თანაც მარჯო ვი არ უშლიან, ბოროფ განზრახულად უშლიან, მაგრამ თქვენი ჭირიმეთ მოთმინება იქონიეთ არ იფიქროთ ამას მე ვლპარარაკობ და ცყუილ უბრალოდ არ მიმალანძლოთ, ამას ლპარაკობს "ლიტერატურნაია გაზეცა" არ გჯერათ? მაშინ გადაშალეთ 17 დეკემბრის 1984 წლის ეს გაზეთი, ხადაც დაბეჭდილია ხაუბარი მმხანავ ხერგეი ნიკიფინთან, რომელიც არ გეგონობთ ვილაც წვრიმალნი დაბალი ჩინოვნიკი, ის განხლავს საბჭოთა კავშირის ცურიმმის მთავარი განყოფილების უფროსი, მამ ქულები მოვიხალოთ და ვუხმინოთ რახ ამბობს ამხანაგი უფროსი!" საბჭოთა მოქალაქეს ჩვენ ხაფრანგეთშილ და ხხვა ევროპის ქვეყნებშილ ძნელად ვავგავნით, მაგალითად ფრანგებს ხვალინდელი დღის რწმენა დაკარგული აქვთ, ჩვენ მოქალაქეებს ხომ გაუჭირდებათ უცქირონ ხაწყალ ფრანგებს, რომლებმაც არ იციან თუ ხვალ რა მოელისთ მათ, მაშინ როცა საბჭოთა მოქალაქეს აბხოლიუციური რწმენა და გარარანცია აქვს საბჭოთა მთავრობის წყალობით ხვალინდელ

ნათელ მომავალზე" ში და ამ განცხადების წამკითხველს არ დაგარწყავს თავშილ წნევა? ჩვენ, რომ საშუალება გვქონდეს შევეკითხოვოდით ამხანაგ ხერგეი ნიკიფონს, კი მაგრამ რგორ ახერხებენ ეს "საწყალი" ფრანგები ახე კარგათ და ნაირ ნაირად, რომ იკვებებიან, ჩინებულათ მოღაბე შეკერილ ფრანგად მოხი, რომ იმოხებიან, რომ თითქმის ყველას საკუთარი მანქანა ჰყავს და ქუჩებშილ მათი ჭევა აღარაა, ან და კიდევ ეს რაღა ჯანდაბაა, რომ ეს "საწყალი" თქვენ მიერ შესაბრალისი ფრანგი, ოჯახით მილიონობით, დიას მილიონობით მიემგ ავრება უცხოეთშილ დასახვენებლათ და აქაც მილიონობი შემოღიან უვიზოთ ევროპის კომუნოფეხ და ჩრდილოეთ ამერიკის მცხოვრებნი, ამაზელ ამხანაგი ხერგეი გვეწყოდა ამახიანად, რომ ყველა ეს ეშმაკოური "ფურთში" ხილარიბე- ხილაფაკითაა გამოწვეულიო. ეხლა გვხურს ვიკითხით, როგორაა სახადნი დემოკრაფიის ქვეყნებშილ, ხადაც რა თქმა უნდა ეკონომიკა აყვავებულია, (განსაკუთრებით პოლონეთშილ)- იქ ხომ საბჭოთა ბედნიერი მოქალაქეებზელუდვის გარეშე მიემგზავრება, უბრადოდ ბილეთს იყიდის და გაემგზავრება გინდ ვარშავაში, გინდ სოფიაში, ან კიდევ პრადაში, როგორც ბაბუახთან სოფელშილ, მაგრამ დახეთ ბოროფი პარფეკომი უარს გეუბნევათ ვიზის გაფემაზელ, იქაც ხომ არ არიან ბოროფი კავიფადისფეები? შრა ეს უბრადოდ ბოროფი პარტიომის ბრადია, საბ. მთავრობა აქ არაფერ მუაშია გაიხხენეთ (ძველი ზღაპარის ვარიანტი კარგ მეფეზე და მულ ბაფონზე) თურმე ნუჩყვით კავიფადისფური ქვეყნებში ვიზებს თვეობით უნდა უხადო ჩვენშილ კიო თუ საბ. მოქალაქე მოიხურვებს მგზავრობას ის მეორე დღეს დარჭობილია ხარვიით კონფინენციის ყველა ქალაქებშილ, კაცი გადირე-

ვი და ამხანაგი ნიკიფონი უკეთეს ვერაფერს იწყვიტის. ეხლა ყურადღება მიაქციეთ ციფრებს, რომელიც ჩვენ ზემოთ მოვიყვანეთ: "ჩვენს (ანუ მიხი ნიკიფონის) ხურვილზეა დამოკიდებული საბჭოთა მოქალაქის გაგზავნა ჭურისცაით უცხოეთში". ე.ი. საბჭოთა ჭურისცები თვითონ ვი არ მოდიან, არამედ მათ ვიღაც აგზავნიან, როგორ არის, რომ ჩვენ ჩამორჩენილ ლაფავ დასავლეთში არავინ არხად არ გვაგზავნიან და ჩვენ ნება ხურვილზედ ვმოგზაურობთ, ყიდულობ ბილეთს და მიემგზავრები ყოველგვარი მიმართვის და მოქრთამის გარეშე, ახე ვმგვავრობთ ჩვენ წყულები პარტიის ხატის გარეშე, ხოლო ყველაზე "თავისუფალი საბჭოთა მოქალაქე არ მოგზაურობს იმიტომ, რომ ბოროტგანზრახული კაპიტალისტები ამის საშუალებას არ აძლევენ. ვშიშობ კაფიციდემულო მკითხველო, რომ დაგლადუთ და ამიტომ აქ ვხვამ წერტილს. ვიწყვიტო მხოლოდ რთულია საბჭოთა კავშირში ცხოვრება, ქაღალაფონებო და ბაფონებო!

ღ.ფ.

ხვალინ

ჰიტლერის

მეგობრობა, რომელმაც შვა მეორე მხოფლიო იმი.

"უკანასკნელი არაგველის ხალხგრძელო"

I

სამოხდელაათიან წლებში, აწ განხვეწებულმა აკად-
-ემიკოსმა ნ. კეცხოველმა, ამ ხიფყვებით დაახათურა
თავისი საგაბეთო ხვაცია მიმღვნილი, ხვოლის მერხზე
მჯღომარე ყმაწვილებისადმი.

მან ამ თავის მცირე მოხულოზის ხვაციაში, ღლის
წესრიგში წამთაყენა, ზელმიწვევით მჰკვივნეული ერ-
-ოვნული საკითხი, რომლისწყალობით მან, თანამედროვე
საბჭოთა ქართული საზოგადოების ანტელექტუალურ შემადგე-
-ნლობაში გააღვინდა, ხანგრძლივი დროის გარემოცვაში, კო-
-მუნისტური ხელისუფლების დაუნლობელი, მრისხანე რეჟი-
-მის ზემოქმედებით მიძინებული, ქართული ეპიზოდების
იხტორიული ძეგლები, თავის ღირხეული ჭემმარიყვებით,
საკაცობრიო მნიშვნელობაში.

ამ შემთხვევაში აკადემიკოსი თავის ეროვნული
შეგნების აღმავლობის ხიღიაღით, ყურადღებასთან ერთად
იმსახურებს სამართლიან პატივისცემას, როგორც თავის

ქვეყნის მოქალაქე, იმ პროგრესიული კაცობრიობის მიერ, რომელთა ჯერ კიდევ გონება არ დახშობიათ, ხაზგოთხა კომუნისტური ყალბ და თვალმაქცური პროპაგანდით.

ხანდაზმული აკადემიკოსის პირადი აზროვნების პროგრესიულობა იმდენად ინტენსიური და ძლიერი იყო მას, კომუნისტური ხტანდარტულ აზროვნების წაძარპი, ყოვლის შემძლე ხელისუფლების მრისხანების წინაშე თავი არ დაუხრია; ის, არა თუ მარტო შეგნებით, სტიქიურადაც გრძნობდა თავის პატრიოტული კითხვების სინამდვილის განხატრულობას, რომლებიც ჩვენი ეროვნული ინტორიის ტრაგიკული ეპიზოდებიდან იყო ამოცივიცივიებული, რომელთაც ჩვენი ქართული ხაზოგადრების მოწინავე ელემენტები უპახუხოდ არ დატოვებდნენ, და მართლაც განდღუვალობის სინამდვილეშ თავის მარადიული პახუხები წამოაყენა, კომუნისტური ხელისუფლების ხაყურადღებოთ და ხატხის ეროვნული განდიღების ხაკეთიღღეოთ.

ბ-ნი აკადემიკოსი ხამამულო ომს და მახში ქართველი ერის მიერ გაღებულ მხხვერპლს, ეროვნული თვალხაზრისით აფახებხს და განხატღვრავხს.

მაშთაღია, იყო ხელისუფლების მიერ შთანერგილი შიშით გამოწვეული თავდაღება, რომელხაც ეღებოღა ხაფუძველად თავგანწირულობის ძალა, როგორც ხაკუთარი თავდაღვის,

ინსტინქტის შენარჩუნების ფსიქოლოგიური განცდა, რომე-
 -ლიც ომის მსვლელობაში ყოველთვის ხელისუფალთა მიერ
 ხელოვნურად შექმნილ სიტუაციაში გამოუვალი მდგომარე-
 -ობის შედეგი იყო.

როგორც გამარჯვებაში, ისე დამარცხებაში ხაშან-
 -ნელები უბადრუკ მსხვერწლესწარმოადგენდა უპაწრონო
 ჯარისკაცი, რომლის აღამიანურ უფლებების შეხახებ,
 ომის პროცესში ისე შრუნავდა ხვალისი, ხაერთაშორისო
 კანონიერების წინაშე, როგორც შიშლერი; ყოველივე ეს
 განხაკუთრებით ხაგრძნობი და მძიმე ახაყვანი იყო,
 ხაბჭოთა კავშირში შემაველ ერებისათვის.

დღეს, როდესაც ომის დამთავრების შემდეგ 40წ.

ხრულდება, ჩვენიმსხვერპლის დანაკარგით გამოჩვეულ
 წუხილს, უიმედობას და დავრდომილებას, ევროპის კო-
 -ნცინენციის ქვეყნებში მოპოვებული გამარჯვება, მა-
 -ინცდამაინც აღფართოვნებით ვერ ამკობს და ანუ-
 -გეშებს;

"...ყველაზე მეტად ჩვენ ქართველებს,
 ჩვენ ხომცოცხანივართ, მარტო ქერჩის ტრა-
 -ედია რად ღირს ჩვენთვის!" / აკ. ნ. კეცხ-
 -ოველი. /

ეროვნული იდეალის და ხამამულო ომის ყოველდღიური
ლოზუნგის, " ზა ხყალინა"-ს იგივეობა ვერ იკისრა
იხსორიამ; აკადემიკოსი ახალგაზრდობის წინაშე აყე-
-ნებს ხაკითხს:

"რა ძალა იყო, ის ძალა, რომელიც
უკანახკნელ არაგველს, ჭრილობებისაგან
დაფლეთილს უკან არ ახევიანებლა და
მანინხმალს იქნევლა?"

აკადემიკოსი კონკრეტულ პასუხისაგან თავს
იკავებს; გახსაგების ეს თავ-შეკავება; აკადემიკოს
ა. ლბად ჯიბეში პაჭვილითი უღევს, რომლის წინაშე ის
პასუხისმგებელია ფიზიკურად; მორალური პასუხისმგებლობა.
პარჭვილითის წინაშე არარსებობს.

ამის პასუხი, ჩვენი, ვაღღებულებზე; ათეული
ხაუკუნეების მანძილზე, ქართველი ერის მოღვმის და
მისი სახელმწიფოებრივი არსებობის შენარჩუნე შის
საფუძვლებიდან გამომდინარე თავგანწირულება.

აკადემიკოსს შეეძლო დაენახა, თბილისის ქუჩებში
მოსეირნე ხაბჭოთა ვაშირის გმირები, მაგრამ მან თავის
მოქალაქობრივი ღირსების კარნახით, ახალ თაობას
მიუთითა, უკანახკნელ არაგველის ჭრილობებისაგან დაფ-
-ლეთილ სხეულში არსებული ეროვნული სულის მთლიან ო-
-ბის უძლეველობისაკენ, რომლის უკან არ არსებობდა,

არავითარი "заграждение и смертный отряд", პოლიცია მეთაურობით; მის გარშემო არსებობდა, ყოველი დროისათვის ცოცხალი ხამარადისო ეროვნული უღრევი ხა-ფუძველი, ქართველი ერის შაამომავალთა პაფრიოფიგმისა.

ხანდაზმული აკადემიკოსი ახალთაობას მერხბე მსხლ-ბოში მიუთითებხ კრწანისისაკენ და მოუწოდებხ მათ:

"თქვენ ხართ გან მ' გრძობი დიდი წრადიციისა, მამულის დიდი სიყვარულისა".

და მოაგონებხ მათ: "ხამახი არაგველი, რომკრწანისის ველზე იგრძოდა და უთანახწრო

გრძოლაში იხოვებოდა, ხწორედ თავი-ბი ქვეყნის ჩაუქრობელ კერაზე ფიქ-რობდა." / აკ. ნ. კეხხოველი /

და დახბენხ ა კადემიკოსი:

" აი რისთვის ხვამენ უვა-

-ნახკნელი არაგველის ხაღღერძ;

-ბელახ, და მეხ უერთლები ამ ხა-

-ღღერძბელახ"; ..... ჩვენც.....

თვით ქართულ ხაბჭოთა პრისიდან შეიძღვებოდა განხაზ.

-ვრა, თაღხით და მწუხარებით გარემუფულ ქართულ აღათ-

-ებში ხამოღღაათიან წლებში ბ-ნ აკ. დემიკოს-ის

პაფრიოფიგმის რეზონანსი მთელი თავისი ეროვნული ლ-

-გიკური სიძლიერით გაღაიშალა, კომუნისტური რეჟიმის

ძღვევამოხილებით აღჭურვილ პროპაგანდის თვალმაქცობის პირიხპირ.

ამ მცირე ხაუბარში, იმ დროინდელ ხაკმაო რაოდენობ-
-იხმაგალითებიდან, გავიხხენოთ ორიოდე:

„ მარცო მოხუცი ხოფო ყოველ კვი-

-რახ დილით, წამოდგება თუ არა, ეკლებიიხაკენ გახწევს, ხაფლავის ლოდეხ ცოცხით ახუფთავეხს, ლორლხ ხვეფავს, კუთხე-კუნჭულებს ახუ-ფთავეხს, აბლაბულებს მოაცილებს.

შევეწქეროდი წელშიმოხრილ მუხუფ.

ქალხ და ვფიქრობდი: ნუთუ მარცო იხ უნდა ზრუნავდეხ, რომ ცხრა ძმის ხაფლავი არ დაიკარგოხ! ?”

/“ცხრა ძმის ხახაფლაო”, გ. ხ. უფრ.

“დროშა”, 1973წ./

“მაღე ქართველი ხალხი ჩვენი დიადი ხამშ-

-ობლოს ყველა ხალხთან ერთად ზეიმიო აღნი-

-შნავს ხამამულო ომში გამარჯვების 30-ე

წლის თავს. ამ ხაზეიმო დღეებში გვმართებს

გავიხხენოთ, უფრო შორეული წარხუდიფ, ქათველი

ხალხის მიერ გადახდლილხამამულო ომებფფ

მართლავ იშვიათი შემართება უძლიერეხი მფრეების

წინაშე.

“უამთა ხვლის უწყვეფ ნაკადში, რომელიფ

"ახელობით ხაუკუნეებს მოიხავეს,
 არის წაღვეული ღმრები, როდესაც
 მთელი ერის ყონდა-- არყოფნის ხაკ-
 -თხი წყლებოდა. ჩვენი ქვეყნის იხუ-
 -ორიაში ერთ-ერთი ახეთი დღეჲყო 1625
 წლის 4აპრილი, როდესაც ქართველმა ხალხმა
 თავდა -ღებული გამოხვლით ჩაშალა ყიზილბაშური
 ირანისუძლიერესი მბრძანებლის შაკ-

-აგას პირველის ავბელითი განზრახვა დედა-
 -მიწის პირიდანაღეგავა ხაქართველჲ;
 350-წლის წინად მარჯყოფისველზე გადა-
 -წყდა ყოფნა--არყოფნის ხაკითხი. ქართვე-
 -ღმა ხალხმაეს უძნელესი გამოცდა ბრწყი-
 -ნვადელ ჩააბარა." / "ქედმოუხრელობა",
 მარჯყოფის გმირული ეპოპეის 350წ. თბილისი

ხახელ. უნივ. იხუორიის კათედრა, 1976წ. /
 ახეთი იყო ქართველი ხალხის, მიხი ხაზოგადოებრივი
 ზნეობა-შეგნებაში ნამდვილი მშობლიური პაფრიო-
 -ფიგმის ნაკარნახევი იმპერატრივი.

შეიძლება ითქვას, ეს მიმავალი წერი, იუბილეების და მათთან დაკავშირებული საზეიმო ღვებების სიუხვის წე-
 -ლიწადია საბჭოთა იმპერიაში; ეგრეთწოდ ებული, სამამულ
 ომი40-წლის თავის ღვებასწაული და ცერომონია თითქმის
 დახახრულშია, მაგრამ მზადებაში არის ორი საიუბილ-
 -ეო თარიღი, რომლებიც ამჟამად გადიან პარტიულ ფაბ-
 -რიკაციას.: 50-წლის თავი, ხუახანური მოძრაობის
 დასაწყისისა, იმ მოძრაობის, რომელიც არის საბჭოთა
 იმპერიის მშრომელი კლახების გასამკვეცებელი კომუნი-
 -სტური ექსპლოატაციის მოღვრული სისტემა, რომელსაც
 შეგვიძლია უწოდოთ--"პარტიული რობოტი".

საბჭოთა პრეხის განმარტებით, რუხული ბოღმევიგ-
 -მის და წითელი იმპერიალიზმის დაბადების 80-წლის
 თავი, ეხეიგი 1905-წლის რევულიციის თარიღი.

სამამულ ომის ღვებასწაულმა საბჭოთა აღამიანებს,
 ერთხელ კიდევ თვალწინ გადაუშალა საბჭოთა იმპერია-
 -ლიზმის წარმოსახული რუხული პატრიოტიზმის იხლორი-
 -ული უპარატიულობანი"მოკავშირე"მცირე ერების ვითომც
 აღორძინების საკეთილღვლოთ!

საზეიმო ხუატები, წერილები და წარმოთქმული
 ხაგერემონიო სიყყვები, ეთხმად აღიარებენ ევროპის და

და ინგლისის სახელმწიფო მოღვაწეების და დემოკრატიის მიმართ იხსორიულ ზრალდებას; საბჭოთა იმპერიის ახალი პაფრონი თავის საზეიმო მოხხენებაში, მშუხარებით და დაბეჯითებით მოახხენებს თავის ქვეშევრდომთ :

"დასავლეთის სახელმწიფოთა "მიუნხენის პოლიტიკა", ჰიფლერული აგრეხიის წაყრ-
-უება მძიმე ტრაგედიათ დააწყდა თავს
ევროპის ყველა ხალხს"

"როგორც უნდა ეცადონ გადააკეთონ
იხსორება მისმა ფალსიფიკაციორებმა,
მხოფლიო ხალხებმა იციან, რომ საბჭოთა
კავშირი იყო პირველი, ვინც განგაში
აღება და აფრთხილებდა მხოფლიოს ფა-
-შიშმის მოახლოვებული საშიმროების
შეხახებ. ხწორედ კომუნისტებმა წამოა-
-ყენეს მიხაკისფერი ჭირის წინაამლ-
-ეგ ზრძოლის მკაფიო პროგრამა,....
/მ. გორბანევი/

ქვეყნის დემოკრატიული წესით და სიხტემით მათვა, დე-
-მოკრატიული პოლიტიკით მოქმედება უნაკლო უმანკოე-
-ზახ არ წარმოადგენს და არც ბოროტი მზრახველობ-

-ზიხა გან არის დაზღვეული; როდესაც ფაშიზმი საკუთარ
 ოჯახში, ხაერთო დემოკრატიის წევრთა ჩართული იყო დემოკ-
 -რატიის ორმომხრიალში, ინგლისის და ევროპის დემოკრატიი-
 -ხათვის მიხი შინაური საქმიანობა, ხელმისაწდომ აგრე-
 -ხიას არ წარმოადგენდა, მიუხედავად ამისა, გარეგანული
 ყურადღება, მიხი შინაური მოქმედების და საქმიანო-
 -ზის მიმართ არ შეუწელებიათ. იმ ხანაში მოხკოვს, თავის
 იმპერიალისტური ზრახვებით გაყლენთილი პრეპაგანდა
 მესამე ინტერნაციონალის პროვაკაციული მოქმედებით
 ერთ წუთს არ შეუწელებია, ვერხალის ზავით წელში გაწ-
 -ყვეტილი გერმანიის დემოკრატიის მიმართ.

ყურნალი "ლიტერატურული საქართველო"-ც თავის მოწი-
 -ნავეში ზანს ამღევს, თავის ახალ ჯაფრონს, ხხვა-გვა-
 -რად არც შეიძლება.

" იხტორია მკავრია და არ შეიძლება
 დავიწყება მიხი გაკვეთილებიხა. ერთ-
 -ერთი მკავფრი გაკვეთილი კი ის არის
 რომ თუ არა წაყრუება და წაქეგება იმპ-
 -ერიალიზმის უკიდურეხად რეაქციონული წრ-
 -ეებიხა, ფაშიზმი ვერ შეხბღებდა აღგე-
 -ვეზახს, ვერ გაგღდავდა ომის მახვილის
 ამართვახს."

"ამიგომ დალოცეს ჰიტლერი მხოფლიოს ყველაზე უფრო შა-
-ვბნელმა წრეებმა, შეუქმნეს ფაშიზტურ გერმანიას მძლა-
-ვრი ხამხედრო ინდუსტრია." /"ლიტ. ხაქ---ლო"9/5-85წ.

ჩვენი პატივცემული თანამემამულეების მხჯელობა მოგ-
-ვაგონებს ჩვე^{ნი} ბრძნულ ანღაზას:

"მულო, შენ გეუბნები და
რძალო, შენ გეხმოდებს". "ქათული ანღაზები"

თ. ხახოკია./

ვიწყ იცნობს , ხაბჭოთა რეჟიმის სიმკაცრეს და მის სინა-
-მღვიღეს, თქვენ გამბედაობას, ამ შემთხვევაში ,
ღირსებით დაპატივისცემით მოიხსენიებს, მაგრამ რის
თქმაც თქვენ მხრივ შეუძლებელი იყო, იმისშესახებ ორ-
-იოდე სიწყყით ჩვენ ვეცდებით მოუთხროთ ქართველ ერს,
მისი სოციალ-დემოკრატიული ყურნალ "ჩვენ ღროში"-ს
ხამუალებით.

თქვენ მართალი ბრძალებით , იხტორია არ ივიწყე-
-ყებს და არც შეიძლება დაივიწყოს , ცხოვრებაში და-
-ხრულებული მოქმედების ფაქტები.

ჩვენ თანმედროვეობაში, ყველაზე უფრო დაუნღობელი
და მავნე , მაგორამ ამახთანავე ხახახილო ფაქტ-
-სიფიკაციორები იხტორიისა არიან კომუნისტები;

მათ იხსორიის ეპიზოდების შესახებ ხანძარიცხული

მღუშარებას ხაუკეთესო ხაშუალებათ მიაჩნიათ. არავითარი ერთი ხიფყვას 1939წლის აგვისტოდან -1941წლის იანვარამდე იხსორიის ამ დროის მონაკვეთსწილად და ახლა გაგნხაკუთ-რებით ამეყყველებენ იხსორიკრხ-მკველევარები ,გეჩმან-ულ არხნივებს, რომელიც ამერიკელებმა წიალენ, როგორც ხა-მხედრო ნადავლი, როლის დედნებიგანიხვენებენ ვრემლის არხივში, ხელუხლებლივ.

რას მოგვითხრობს და რომელ ი ხსორიულ ამბებზე გვ-ეხაუბრებიან ნახევარ ხაუკუნოვანი დოკუმენტების და-ხავხებული გაყვითლებული ფურცლები?

იხიწი მოუთხრობენ ვაცობრიობას, კომუნისტების ტა-ქტიკურ მოქმედების პოლიტიკურ ცბიერობაზე, რომელმაც არა თუ ევროპის, არამედ მხოფლიო დემოკრატიას უაღრეხად ხახიკვდილო დახვარი ჩახხა გულში, თავის ხიყრმის შემწ-წეობით---ფაშიზმის ხელით, რომლის შემდეგაც ვაცობრ-იობა, ნახევარი ხაუკუნისშემდეგ გონზე ვერ მოხულა; კომუნისტური პოლიტიკის პროვაკაციის შემდეგ, მიხი წყ-ლობით მოპოვებული იხსორიული იარა და წყლული დღემლის ვერ მოუშუშებია.

ეს ხაკაცობრიო უხაშინელები ტრაგედია მიეკუთვნება ჩვენი წელთ აღრიცხვის ქორონიკონს 1939 წლის აგვის-ტობს 23-ს, როდესაც მხოფლიო მუშათა კლახის იბელ-

-აღმა" , გერმანულ დელეგაციასთან საუბრის დროს ხელში აიღო ხავეჯი გოვალა შიჭღერის და ფაშისტური იდეოლოგიის პოლიტიკის ხამართლიანობის , კეთილდღეობის და ხამარადისო გამრჯვების ხალდეგრძელთ მიერთვა .

ეს ხელშეკრულებები მოიხვავს იმ თანდართულ ხაიდუმ-ლო მუხლებს, რომლებიც იქნა განხილული და განმარტებუ-დაზუსტებული შიჭღერის და ხუალინის პირად მიწერმო-

-წერაში.

ქათველი ხალხისათვის ეს სრულიად უცნობია ყოველივე. სამწუხაროდ ამ შემთხვევაში ჩვენი ყურნალი ტევალოზა ხაკმაო რაოდენობით ვერ ითავსებებს, მაგრამ ვეცდებით

მომავალში ამავე ყურნფლის ფურცლებზე ვისაუბროთ და ყოველივე , თქვენი სამჯავროს წინაშე ცნობლი გავხადოთ.

1941 წლის, 22-ივნისამდე, ესეიგი შიჭღერის ხუალინზე მოღრწელი თავდახხმამდის, ხეჯშეკრულობების მოქმედება

პრაქტიკულ მხველელობაში და მათი შედეგები ხინამღვილეში, როგორც იხტორიული ფაქტები:

I-გამანადგურებელი თავდახხმა პოლონეთზე ორივეს მხიდან; არა იხტოშიული ტრადიციების მგზავხად, როგორც წარხულ საუკუნეებში, უფრო გაცილებით ხაშინელ ფორმებში, ორივეს მხრიდან მოხაწლეობის ფიზიკური განადგურებით.

II-ნაციტურ გერმანიას დაეთმო მურმანის ხანაპირო ბა-

გები წყალქვეშა ნაპირებისათვის, რომ უფრო მომარჯვებულად ემოქმედათ ინგლისის წინააღმდეგ.

III-გერმანიის თვითფრინავების მოქმედება, რომ ხაკმაო ნაყოფიერი ყოყილიყოინგლისის ქალაქების დაბომბვის ხელში, ხვალის ბრძანებით, მურმანსკის მეფე-ეროლოგიური ხადგურიდან, ყოველდღიურ ცნობებში ამარაგებდნენ.

IV-საბჭოთა ყინულისმჭრელი გემები "ხვალისი" და "ვა-განოვიჩი" გზას უწყენდნენ ყინულებისაგან და გაყავთგერმანული რეიდერები ჩრდილოეთის ზღვის წყნარ ოკეანეში, ხადაც იხინი გზას უღობავდნენ და თავს ეხხმოდნენ ინგლისის გემებს დაფვირთულს, ხანოვაგით და ხხვა და ხხვა ხამხედრო აღჭურვილობით.

V-ხელშეკრულების თანახმად ხვალისი ამარაგებდა ნაციფურ გერმანიას: პურის ხორბალით, ნავთით და ყველა ხვრაც-ეგიული ხაჭიროების მახალით.

VI-ყველა გერმანული მოქალაქეები, როლებიც იძულებული იყვნენ თავი შეეფარებიათ საბჭოთა კავშირში, როგორები გრანფებს და იყოფებოდნენ ლაგერებში, ერთიან-ანად იქნენ გადაცემული გერმანულებს და მათ შორის ხაკმაო რაოდენობით გერმანული კომუნისტები.

ეს არა ხრული ხია იმის მეყველია, თუ ვინ უღვა
 გვერდში, მიხაკიხურ ჭირთა ხაშიშროებას და მას აძლიერე
 ბლა მატერიალურად და მორალურად ევროპის დემოკრატიის
 ხოცვა-ყლევა განადგურებაში; სტალინმა ყველაზე უკეთესა
 იყოფა
 თუ რას მოქმედებდა და ჩადიოდა, მას მიეცა ხელხაყრელი
 შეხადლებლობა გაეხორციელებია სხვისი ხელით, ის ოცნება,
 რომელიც ედენინმა ხამარეში თან წაიღო გაუნაღებელი; მე-
 ხამე ინტერნაციონალმა, ევროპის დემოკრატიის დემორალიზ-
 ციავერ შეძლო, ყოველივე ეს სტალინმა მოიყვანა ხისრუ-
 დეში, რომელიც საბჭოთა ხალხს დაუჯდა 20მი ლიონი ადა-
 იანის ხიცოცხლე, და მათ შორის, 400,000 მეჭი ჩვენი
 თანამემამულენის უმანკო მხხვერპლის კეთილი მოგონება
 და ხამარადისო ხხოვნა.

დამთავრდა საკაცობრიო საშინელება, შეწყდა ხისხლიტ
 ნიაღვრის დინება, ევროპის დემოკრატია ხიცოცხლის ორ-
 მმტრიაში აღორძინებისაკენ მიიხწრაფის; მაგრამ არ
 შეწყვეტილა შიგნით და გარეთ საბჭოთა ტერორის ფარფაში
 და პროვაკაციული საქმიანობა.

სტალინმა თაფვისი საბედისწერო შევდომების ვახუ-
 ხისმგებლობა, ვაჟარა ერების იხლორიულ ბრალდებათ
 განხაზღვრა და ხელი მიყო მცირე ერების გენოციდს.
 ერების თავდადება, უანგარო ბრძოლა არარაობათ აქცია;
 "გამარჯვება შეხადლებელი გახდა,

"იმიტომ, რომ ხალხიხლა ზურგის ხათავეში
იღვა კომუნისტთა ხახელოვანი პარტია,
ლენინის პარტია."

მხოფლიოში გამარჯვებული აღამიანი, თა ჳის ღაუ-
-ნლობელი ჭეროროთ აზანზარებს ყოვეგვარ ხულდგმულს,
მიხთვის აღამიანური ხამართლიანობა ღა თავაზია-
-ნობა, ღიქვაცოროხეგოიხტურ ზოროფ განზრახვებში ღა-
ინრღიღა.

გამარჯვებიხადმი მიძღვნილ ზანკეჭბე, გამარ-
-თულს კრემლში, ხვალინი ხვამხ ხალღეგმქელოს:

"მე მიხნღა წარმოხვთქვა, რუჭი ხალხის
ხალღეგრძელო. /მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში;
შეძახიღები, "ვაშა"./

"მე უწინარეხ ყოვღიხა, ვხვამ რუხი ხალხის
ხალღეგრძელოს იმიტომ, რომ იგი არიხ ყველ-
-აბე უფრო გამოჩენიღი ური. მე ვაღღინგძელეღ
რუხის ხალხს იმიტომ, ამ ომში მან ღაიმხახუ-
-რა ხაყოვეღთაო აღიარება.

რუხის ხალხს აქმხ ნათელი გონება, მჭკიხე
ხახიათი ღა მოთმინება....., მაგრამ რუხი
ხალხი არ წავიღა ხხვა გზით, გერმანელეზთან
გავის გზით, ვინაიღან მახ ხჯეროღა თავისი

"მთავრობის პოლიტიკის ხიხორე და გაილომსხვერპლი რათა უზრუნველყო გერ-
-მანიის განადგურება, და რუხეთის ეხ
ნდობა, ხაბჭოთა მთავრობისადმი აღმჩინდა
გაღამწყვეტი ძალა, რომელმაც უზრუნველყო
იხყორიული გამარჯვება ფაშიზმზე.

მადლობა მას, რუხის ხალხს ამ ნდობისათვის."

/ხუალინი/

ბ-ნ მ. გორბაჩევის გამოთქმულ წინადადებას ვიზია-
-რებთ, ერთი შენიშვანით; მართალია "იხყორია არ შე-
-ცვლის თავის ხაზრალდებო განაჩენს", მაგრამ ის შეც-
-ვლის კრემლის განაჩენს, როლის უშვალო შედეგი იქნებო,
დაპყრობილი ერების სრული თავისუფლება და დემოკ-
-რატიაზმის ხაფუძველზე, აღამიანის პიროვნული თავი-
-ხუფლები ადღგენა და გამარჯვება კაცობრიობის ხაკ-
-ეთილდღეოთ.

ქართველმა ერმა ხაუკეთეხოდ იცის, რომ იხყო-
-რია მოითხოვს, მხხვერპლთან ერთად, დროს და მოთ-
-მინებას; იხყორიის ამ დებულებებზე დაყრდნობილი ქპრ-
-თველი ერი, ყოვეთვი გამარჯვებულ ი გამოხულა იხყო-
-რიული ფრაგელიების უკულმართობიდან მშვიდობიანად,
თავის ეროვნული ენერგიის მარაგ ათ შენარწმუნებული,

და ვლავ ნივილიზირებულ ქვეყნებ შორის თავის იხტორი-
-ულად კუთვნილი აღგილი დაუჭერია.

ჩვენ ლტოვილებაში მყოფნი , ამ ჩვენი ყურნალის ხამ-
-უალებით ვეხალმწებით, მშობლიურ ერს, როდესაც ის ხხვა
დაპყრობილ ერებთან ერთად ,ორმოცი წლის შემდეგ ვართულია
რუხეთის მეორე ხამამულთ ომის მოგონების ზეიმში, მან ამ
ღმეიმში რუხის ხალხთან, ერთადღის გვერდით მიენიჭება მეორე
აღგილი, როლის უფლება მან მოიპოვა გაღებული ფიზიკური
მხხვერპლით, მან დაკარგა თავის მოხახლეობის უმრავლესი
პროცენტი , ვიღრე ღიღმა ერებმა; ამავე ღროს, ჩვენი ხამ-
-შიბლო, მფრის ყოველ მხრივ შემოღვევის ^{ღროს იყო} ვლავდარმი, და
ყველა ერის ლტოვილთა თავშეხაფარი; * რახაკვირველია მ-
-მავალში, თავისუფალი რუხის ერი და მისი დემოკრაფია
არ დაივიწყებხ, მისი ეროვნული წრაგელიის ღროს , ახეთ
თშგანწირულ დახმარებას ქართველი ერისაბ მისღამი.

ჩვენ აქ, თავისუფალ ქვეყნებში თავშეფარებულღთ,
ყოველ ჭირვარამში და ღხინის ღროს ვიღებთ ხახმის და
შევხვამთ ხალღეგრძელოს ჩვენ ერთან ერთად იმ უკანახკნელი
არაგველისაბ, რომელიც ჭრილობებიღან დაფლეთილი ხხეულით
იღგა და ხიკვდიღამღის ხმალხ იქნეველა, აი ამ დაფლეთილ
ხხეულის მღღღვარე უკვღავ ხულში, ჩვენ წარმოღგენით განვა-

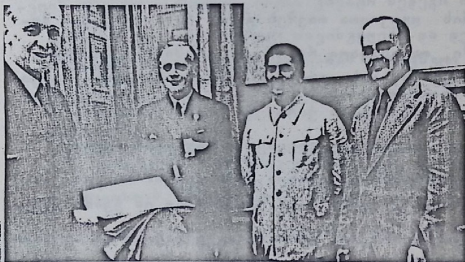
-სახიერებთ ყველა იმ თანმემამულეთა კეთილ ხსოვნას, რომელთაც ბედმა უმუხტლა და უცხოეთში არგუნა განსხვებულ-ბა სამარადისო.

მომავალში, თავიხუფალი ქართული აღამი, გამარჯ-ვებულ 26-მაიხის ეროვნულ აღღუმში, მ ათ ყველას გადა-ეფარება და მიუძღვნის კურთხევა დიდებას ქართველი ერის სახელით.

3. მარიამიშვილი

ქ. პარიზი

1985წ.მაიხი

მეორე მარცხნიდან გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრი ფონ-რიბენტროპი, სხალინი, მოლოცოვი. კრემლშიღ, ბერლინ- მოსკოვის საქციის ხელის მოწერის შემდეგ. "ამ საქციით ჰიფლერთან ერთად ჩვენ ვართ უძლეველნი" (მოლოცოვი 40 ხელი -"ლო პოან- აპრილი 1985წელი)

* ვენსენის ბიბლიოთეკის --- არქივი, ფონდი 14, აღწ. 1, ხაქმე12408/.

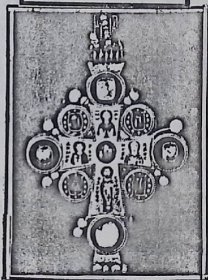
"მდგომარეობა ვიდეო უფროსთუღლებოდა იმით, რომ, ხელთ იგღო თუ არა მჭერმა უღელტეხილები და გააჩაღა ხიხხლისმღვრელი ბრძოლები ხაქართველს ხაზღვრებზე, მან ერთღროულად დაიწყო რეხპუბლიკის ჭერიჭორიაზე ზოგ-იერთი რაიონის დაბობმვა დახაპაერო-ღივერხიული ღეხან-ღეების გაღმოსხმა. მაგალი თად, 1942წლის 1-ხექეღე--რხ გაღის და ღრანღის რაიონებში დააკავებს ორი ღივერხანღი. ორივე პარამუღისღი - ღივერხანღი გაღმოსროღიღი ყო-ღიღა ყირიმიღან; წყაღჭუბოს რაიონის ხოჭელ ცხუნკურის მიღამიებში 9/9 მოკღეხვიღევ ორი პარამუღისღი--გერმანეღ-ღების ნომ.-- 47257 ხამხედრო ნაწიღიღან. ამავე ნა-წიღის ნაწიღის ვიღევ ერთი ღივერხანღი დააღყვევეს ხოჭ. ვაჭევში, ჭიათურის რაიონში. მათ აღმოაჩითად რადიომიღღებეღ-ბი, ჭოჭოაპარაღები, ხხვაღახხვა შეიარაღება, ხაზრძოღო მათ-ხაღა, ხაჭეთქი ნივთიერება და ღივერხანღის ხხვა შიავა-ღიღაღჭურვიღობა. თეღავის რაიონის ხოჭელ აკურაში 19/9 დააპაღიღრეხ ერთი ღივერხანღი--პა რამუღისღი; 27/, ამ-

-ავერაიონში ორი დივერსანტის ჩვენებით, რომლებიც თავისი
ნებით გამოცხადდნენ, შეკერობილი იყო დივერსანტ-პარა-
-შუტისცვლის ჯგუფი ყოფილი ემიგრანტის, გერმანიის არმ-
-იის მაიორის მეთაურობით; 21/9 წალენჯიხის რაიონის
ხოფელ ჯვარში განადგურებული იქნა პარაშუტისცვლა ჯგუფი.
17/9 ღამით მცერმა დაბომბა შირაქის მცხ მილამოებ,
ქალაქ გორში 24/9 ჩამოაგდეს რამდენიმე ხაავიანციო ბო-
-მბი; 25/9 ხაშურის რკინი გზის კვანძს თავს დაესხა მო-
-წინააღმდეგის თვითფრინავები, რის შედეგადაც მოკლული
იქნა ორი და დაჭრილი 63 ადამიანი, დაზიანდა აგრეთვე ხამი
შენობა; 27/9 ღამის 1 ხაათზე და 30 წუთზე დაბომბეს თბ-
-ლისის ხორცის კომბინატის მილამოები, რის შედეგადაც და-
-იღუპა 83 ადამიანი და დაჭრა რამდენიმე, მათ შორის ოთხი მკ-
-ამეთ, დაზიანებული იქნა აგრეთვე 7 შენობა; 6/10 დაბო-
-მბეს აგრეთვე ბათუმის განაპირა უბანი კახაბერი, მაგ-
-ამ ამას ზიანი არ მოყლია."

3. მარია მიშვილი.

სამგლოვიარო

ქალბატონი პილახი და მისი მეუღლე
გრიგოლ ფხალაძე.
ხურათი გადაღებულია
გადასახლებაში ქ. ჭამბოჯში აგვისტოში 1932 წ.

"ჩვენი დროის" რედაქტორს.

გთხოვთ მიიღოთ ორახიფრანკი (200) - ყურნალის ფონდისა-
თვის, ჩემი შვილების თინახი და პეფიას ნათლები
პილახი და გრიგოლ ფხალაძეების გახახხენებლად.

თინა დაიბადა 23 ხექტემბერს 1921 წელს.

პეფია დაიბადა 21 მაის 1923 წელს.

პაფივის წემით ვაღიკო ჩუბინიძე.

„ჩვენი დროშა“-ს რედაქცია უღრმეს მადლობას უცხადებს ყველას, ვისი კეთილშობილებით და მეოხებით ეურნალი განაგრძობს არსებობას. მასალები და ფულადი დახმარება უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით :

Pagava Levan - 3, Rue AdolpheCherieux

92130 ISSY LES MOULINEAUX

შემომწირველთა სია

=====

1.	მ. ბიუნხენის ქარ. რედაქცია	2842
2.	გ. ნაკვაშიძე	982
35	ლ. აბღუშელიძე	500
4.	ი. გაყონია	315
5.	კ. ინახარიძე	300
6.	ს. ღონღუა	300
7.	ვ. ლომაძე	300
8.	ქ. ბარნოვი	250
9.	თ. ანთაძე	200
10.	ვ. ჩუბინიძე	200
11.	პ. ვაშაძე	200
12.	გ. გაბელიანი	196
13.	ფ. წულაძე	150
14.	შ. კითხველი	149
15.	კ. გვარჯალაძე	135
16.	ი. ვაჟუაშვილი	100
17.	კ. აღშიბაია	100
18.	რ. გვიჭაძე	100

(ფრანკებში)

7319

ნაშთის რეპორტი----- 1972

9291

ხალარშია 9291 ფრანკი + 100 ლლარი.
ვინაილგან მაიხის ყურნალის ხარჯების ქვითარი ჯერ არ მიგვიღია, ის გამოქვეყნებულ იქნება შემდეგ ნომერში.
, ===== ,

(Quelques données)

On sait que la Russie soviétique, violant le traité conclu à Moscou, le 7 mai 1920, avec la République géorgienne, a envahi cette dernière en 1921, et après une guerre acharnée de 6 semaines, l'a occupée militairement.

Les exécutions en masses ne sont désormais pour les bolcheviks que des faits divers, les tchekas et les prisons ne suffisent plus à contenir les prisonniers politiques.

M. Trotsky, alors commissaire à la guerre de la Russie soviétique, a résumé à sa manière, le ^{lecteur}

Lors de son passage à Tiflis au début de l'année 1924, il a déclaré : « En 1922, Staline m'a dit : « Il y a lieu de retourner la Géorgie de fond en comble, afin de détruire en elle l'influence et la force du menchévisme. » Cette œuvre peut actuellement être considérée comme accomplie. La Géorgie a été suffisamment retournée... »

Hors commerce

მასშტაბი 1:100.000. სსრკ-ის საგარეო საზღვარ-გადაცემის ბიუროს
Organe du Bureau à l'Étranger du parti Social-démocrate de Géorgie.

რედაქტორი-- ლევან ფაღავა.

ყურანი-- პრეტოვ ინჟინერული.

PERIODIQUE EN LANGUE GEORGIENNE
EDITION HORS COMMERCE

Redacteur: Levan PAGAVA

3 rue Adolphe Chérioux

92130 Issy les Moulinaux

N° 105

Gérant: Pr. Intskirveli

R-905